

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

ПЛАН ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ЕМИСИИТЕ НА ПАРНИКОВИ ГАЗОВЕ И АДАПТАЦИЯ КЪМ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА В ОБЩИНА СТАМБОЛОВО

Май, 2023 г.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ	5
I. Анализ на екологичното състояние на община Стамболово.	12
I.1.Общи сведения. Налична инфраструктура.	12
I.2. Атмосферен въздух.	20
I.3. Води	25
I.4. Почви	30
I.5. Отпадъци	32
I.6. Шум	33
I.7. Радиация	35
I.8. Биоразнообразие. Национална екологична мрежа Natura 2000.	37
II. Анализ на основните екологични проблеми в община Стамболово (налични замърсявания и антропогенни въздействия върху компонентите на околната среда)	39
II.1. Атмосферен въздух	39
II.2. Води	52
II.3. Почви	59
II.4. Отпадъци	60
II.5. Шум	60
II.6. Радиация	60
II.7. Биоразнообразие. Национална екологична мрежа Natura 2000.	60
III. Цели и приоритети за развитие за периода на действие на Плана.	61
III.1. Анализ на мерките, свързани с опазване на околната среда и борбата с климатичните изменения в действащите планови и стратегически документи на община Стамболово.	61
<i>III.1.1. План за интегрирано развитие на Община Стамболово 2021-2027 г.</i>	61
<i>III.1.2. Програма за Енергийна ефективност на община Стамболово 2019 - 2024 г.</i>	64
<i>III.1.3. Дългосрочна програма на община Стамболово за насърчаване използването на енергия от ВЕИ и биогорива за периода 2021-2030 г.</i>	65
<i>III.1.4. Програма за управление на Община Стамболово 2019-2023 г.</i>	67
<i>III.1.5. Годишен отчет за 2020 година в изпълнение на Програма за управление на община Стамболово 2019-2023 г.</i>	67
<i>III.1.6. Програма за управление на отпадъците на община Стамболово 2017-2020 г.</i> ..	68
<i>III.1.7. Програма за опазване на околната среда, юли 2014 г.</i>	68

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

III.1.8. Наредба за управление на отпадъците на територията на община Стамболово.	69
III.2. Стратегическите цели и приоритетите, насочени към намаляване на въздействията, свързани с изменението на климата.	70
IV. Дейности. Стратегия за изпълнение на дейностите за постигане на целите и приоритетите.	70
V. Индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението	80
ПРИЛОЖЕНИЕ № 1	84
ПРИЛОЖЕНИЕ № 2.1	86
ПРИЛОЖЕНИЕ № 2.2	91
ПРИЛОЖЕНИЕ № 2.3	95
ПРИЛОЖЕНИЕ № 3	99
ПРИЛОЖЕНИЕ № 4	110

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Списък на използваните съкращения

АИК	Адаптация към изменението на климата
АИС	Автоматични измервателни станции
БДИБР	Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕЦ	Водоелектрическа централа
ВиК	Водопровод и канализация
ВТ	Водно тяло
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИЕО	Индивидуални емисионни ограничения
ИПЕК	Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МАС	Мобилни автоматични станции
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МП	Мониторингов пункт
МПС	Моторно превозно средство
НАСЕМ	Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг
НСИ	Национален статистически институт
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие на България
ООСКП	Опазване на околната среда и климатични промени
ОУП	Общ устройствен план
ПАВ	Полициклични ароматни въглеводороди
ПИРО	План за интегрирано развитие на общината
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РОУКАВ	Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух
РС	Релевантна стойност
РСПБЗН	Районна служба "Пожарна безопасност и защита на населението"
ФПЧ	Фини прахови частици

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият *План за намаляване на емисиите на парникови газове и адаптация към изменението на климата в община Стамболово* (по-нататък „Плана“) е разработен в изпълнение на проект „Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“ по договор за БФП № BGENVIRONMENT – 4.003-0002-CO1 по програма „Опазване на околната среда и климатични промени“, финансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г. Програмен оператор на програма ООСКП е Министерство на околната среда и водите.

Проектът е насочен към по-ефективни действия за справяне с последствията от климатичните промени, включително за редуциране на емисиите на парникови газове и при екстремни климатични събития, като има за цел да реализира дейности, свързани с подобряване на компетентността на общинските служители от община Гълъбово, община Горна Оряховица и община Стамболово в областта на:

- Планиране на мерки за смекчаване и адаптиране към климатичните промени;
- Подобряване на уменията и експертизата на местно ниво, с цел оценка на ефективността на стратегически планове и мерки за смекчаване и адаптация към климатичните промени, вкл. за редуциране на емисиите на парникови газове и действия при екстремни климатични събития;
- Разработване и прилагане на мерки за смекчаване и адаптация към климатичните промени в областта на енергетиката.

В проекта е залегнала необходимостта от разработване и изпълнение на стратегически планове, свързани с изменението на климата и очертаване на адекватни действия за преодоляване на последствията от промените в климата и адаптацията към тях.

Общините, като представители на местната власт, играят много важна роля в постигането на целите, свързани с промените в климата. За да може да се справим с тези предизвикателства в глобален мащаб, по един подходящ начин, много е важно разработването на стратегически документи, компетентности, умения и експертни знания на локално ниво, а именно общинско. В този аспект, община Стамболово се стреми да бъде част от глобалните усилия за борба с климатичните промени, поради което се присъедини към изпълнението на горепосочения проект.

При разработването на Плана са използвани и взети предвид следните официални и достоверни източници на информация:

Налични документи на интернет страницата на Министерски съвет, Портал за обществени консултации: <https://www.strategy.bg/StrategicDocuments>

- ✓ *Националната програма за развитие „България 2030“* е рамков стратегически документ от най-висок порядък в йерархията на националните програмни

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

документи, детерминиращ визията и общите цели на политиките за развитие във всички сектори на държавното управление, включително техните териториални измерения.

Документът определя три стратегически цели, за чието изпълнение групира правителствените намерения в пет области (оси) на развитие и издига 13 национални приоритета.

Приоритет 4 от Националната програма е за „Кръгова и нисковъглеродна икономика“, чиято основна цел е повишаването на ресурсната и в частност енергийната производителност, при следване на принципите на кръговата икономика и стимулиране внедряването на нисковъглеродни, ресурсно- ефективни и безотпадни технологии.

- ✓ *Национален план за възстановяване и устойчивост* представя вижданията на правителството и обществото за начина, по който трябва да бъдат адресирани структурни проблеми в икономиката.

Планът предвижда комплекс от реформи и инвестиции, които осигуряват необходимото ниво на съгласуваност с успоредно планираните мерки в рамките на Кохезионната политика на ЕС – както по линия на допълнителното финансиране за програмния период 2014-2020 г. (REACT EU), така и в пакета от стратегически документи за следващия програмен период.

Основните цели на Плана за възстановяване и устойчивост са да способства икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от пандемията от COVID-19 както и да създаде една по-устойчива, справедлива и успешна икономика. В преследването на тези цели правителството изработи набор от мерки и реформи, които не само да възстановят потенциала за растеж на икономиката, но и да го развият и повишат. Това от своя страна ще позволи в дългосрочен план да бъде постигната стратегическата цел за конвергенция на българската икономика и нивата на доходите със средноевропейските. Същевременно, Планът полага основите за зелена и цифрова трансформация на икономиката в контекста на амбициозните цели на Европейския зелен пакт.

- ✓ *Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.*, приети с Решение № 621/2019 г. на Министерски съвет на Република България.

Стратегията очертава рисковете от изменението на климата и уязвимостта на икономическите сектори (селско стопанство, горско стопанство, биологично разнообразие и екосистеми, води, енергетика, транспорт, градска среда, здравеопазване, туризъм и управление на риска от бедствия, считано за междусекторна тема), както и междусекторни взаимоотношения по отношение на тези рискове и уязвимости и макроикономическите последици от изменението на климата. Разглежда политиката и институционалния контекст на АИК, представя анализи на политическите,

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

икономически, социални и технологични аспекти, разработва стратегическите цели, възможностите и приоритетите за адаптиране, мерки за мониторинг и докладване.

- ✓ *Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.)* обхваща 10-годишен период на изпълнение и включва петгодишен план за действие.

Целта на Националната програма е опазване на почвените ресурси и тяхното устойчиво ползване, както и прилагане на добри практики за предотвратяване увреждането на почвите. Документът съдържа дефинирани цели, приоритети и мерки за практическо приложение на държавната политика за опазване на почвените ресурси на национално, регионално и местно ниво, включително по отношение на изменението на климата.

- ✓ *Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 - 2030 г., приет с Протокол № 8 на Министерския съвет от 27.02.2020 г.*

С плана се определят основните цели за осъществяване на националните политики в областта на енергетиката и климата, в контекста на европейското законодателство, принципи и приоритети за развитие на енергетиката. В ИПЕК са определени основните мерки, които страната трябва да предприеме за стимулиране на нисковъглеродно развитие на икономиката, развитие на конкурентоспособна и сигурна енергетика и намаляване зависимостта от внос на горива и енергия.

За изпълнение на целите, заложи в ИПЕК, са необходими комплексни действия във всички области на общественно-икономическите отношения. С особена сила това се отнася до икономическите сектори, където трябва да се използва оптимално потенциалът на съществуващите производства за навлизане на нови технологии, осигуряващи плавен и справедлив преход към неутрална по отношение на климата кръгова икономика, каквато е водородната икономика.

- ✓ *Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 - 2030 г.)*

Основната цел на програмата е да изпълни задълженията за намаляване към 2020 г. и 2030 г. на общите годишни антропогенни емисии на следните замърсители на атмосферния въздух: серен диоксид (SO₂), азотни оксиди (NO_x), неметанови летливи органични съединения (НМЛОС), амоняк (NH₃) и фини прахови частици (ФПЧ_{2.5}), спрямо емисиите за определената в Директива (ЕС) 2016/2284 за базова 2005 г.

Програмата включва целите, приложимите мерки, които трябва да доведат до намаляване на емисиите, сроковете за прилагането на мерките, необходимите финансови средства и отговорните институции. Предвидените мерки са в сектори, които са по-значими източници на емисии в атмосферния въздух, като селско стопанство, автомобилен транспорт и битово отопление.

Националната програма ще допринесе за постигането и на други цели, в т.ч. по отношение на политиките в областта на климата и енергетиката.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

✓ *Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор до 2037 г.*

Стратегията има за цел устойчиво ползване на водните ресурси, осигуряващо в оптимална степен сегашните и бъдещите нужди на населението и икономиката на страната, както и на водните екосистеми. Подпомага усилията за гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване, както и за намаляване на риска от щети при наводнения.

✓ *Национална стратегия за регионално развитие на България за периода 2012-2022 г.*

Стратегията е основен документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешнорегионалните и междурегионалните различия/неравенства в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж.

НСРР определя дългосрочните цели и приоритети на политиката за регионално развитие, която има интегрален характер, дава възможност за координация на секторните политики на територията и съдейства за тяхното синхронизиране, включително по отношение на изменението на климата.

✓ *Междинен доклад за изпълнение Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012 – 2022 г., одобрен с Решение № 425 на Министерски съвет от 19 юли 2019 г.*

С доклада е направена оценка на първоначалните резултати от изпълнението и степента на постигане на съответните цели.

✓ *Национална програма за обновяване на жилищните сгради в Република България.*

Програмата е насочена към обновяването на многофамилните жилищни сгради с три и повече етажа за удължаване на физическият им и социален живот, гарантиране на безопасността на жилищата, повишаване на енергийната им ефективност и пазарна стойност.

Налични документи на община Стамболово.

- ❖ План за интегрирано развитие на община Стамболово 2021-2027 г.;
- ❖ Програма за Енергийна ефективност на община Стамболово 2019-2024 г.;
- ❖ Дългосрочна програма на община Стамболово за насърчаване използването на енергия от ВЕИ и биогорива за периода 2021-2030 г.;
- ❖ Програма за управление на община Стамболово 2019-2023 г.;
- ❖ Годишен отчет за 2020 година в изпълнение на Програма за управление на община Стамболово 2019-2023 г.;
- ❖ Програма за управление на отпадъците на община Стамболово 2017-2020 г.;
- ❖ Програма за опазване на околната среда, юли 2014 г.;
- ❖ Наредба за управление на отпадъците на територията на община Стамболово.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Други стратегически документи, международна, европейска и национална нормативна уредба.

- *Дългосрочна национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради до 2050 г.*

Документът определя стратегическата визия и приоритети на страната за постигане на енергийно ефективен и декарбонизиран сграден фонд до 2050 г. В съответствие с Директива (ЕС) 2018/844, в стратегията е разработена пътна карта с индикативните етапни цели за 2030 г., 2040 г. и 2050 г. по отношение на обновяването на жилищните и нежилищните сгради в Република България. Индикативната цел за периода 2021-2030 г. е обновяване на жилищни и нежилищни сгради с обща площ над 22 млн. м², като очакваните спестявания на потребна енергия се оценяват на 2 917 GWh/годишно, а на въглеродни емисии – 1 306 ktCO₂/годишно. В стратегията са предвидените политики и мерки за дългосрочно развитие по отношение на повишаване на енергийната ефективност на сградния фонд в страната.

- *Национална програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради.*

Програмата е насочена към обновяване на многофамилни жилищни сгради с основна цел - чрез изпълнение на мерки за енергийна ефективност да се осигурят по-добри условия за живот на гражданите в многофамилни жилищни сгради, топлинен комфорт и по-високо качество на жизнената среда. Изпълнението на мерките за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради ще допринесе за по-високо ниво на енергийната ефективност на многофамилните жилищни сгради и намаляване на разходите за енергия, а чрез това и по-чиста околна среда от спестени емисии на парникови газове (CO₂ и др.); подобряване на експлоатационните характеристики за удължаване на жизнения цикъл на сградите; осигуряване на условия на жизнена среда в съответствие с критериите за устойчиво развитие.

- *Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници.*

Документът осигурява реализирането на националните цели в областта на възобновяемата енергия като се основава на интегрирания подход по отношение обществения и социален живот, развитието на икономическите сектори, при опазване и съхраняване на околна среда и живота и здравето на хората. Целта е да се осигури устойчив преход към ниско въглеродна икономика, основана на съвременни технологии и широко използване на възобновяеми енергийни източници.

- *Съобщение на Европейската комисия: „Изграждане на устойчива към климатичните изменения Европа – новата стратегия на ЕС за адаптиране към изменението на климата“.*

Стратегията очертава начините, по които да бъдат посрещнати неизбежните последствия от изменението на климата. Действията за адаптация към изменението на климата предполагат участието на всички слоеве на обществото и всички равнища на

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

управление в ЕС и извън него. Стремещт е за изграждането на устойчиво на климатичните изменения общество чрез повече и по-добри познания за последствията от тях и необходимата адаптация, по-бързо разработване на планове за адаптация и оценка на климатичните рискове, ускоряване на действията по адаптиране и подпомагане на укрепването на устойчивостта спрямо изменението на климата в световен мащаб.

- *Предложение за Решение на Европейския парламент и на Съвета относно Обща програма на Европейския съюз за действие за околна среда до 2030 г. (Осма програма за действие на ЕС за околната среда до 2030 г.).*

Програмата представлява основата за постигане на целите в областта на околната среда и климата, заложи в Програмата на ООН до 2030 г. и нейните цели за устойчиво развитие. Рамката ѝ за мониторинг е свързаната с околната среда и климата част от усилията на ЕС за измерване на напредъка към по-голяма устойчивост, включително неутралност по отношение на климата, ефективност на ресурсите, благоденствие и издръжливост. Дългосрочната цел на Програмата се състои в това гражданите да живеят добре в пределите на нашата планета, в регенеративна икономика, в която нищо не се пилее, няма нетни емисии на парникови газове и икономическият растеж не е зависим от използването на ресурси и влошаването на околната среда.

- *Рамковата конвенция на Организацията на Обединените Нации по изменение на климата.*

Конвенцията признава съществуването на проблема и поставя за крайна цел стабилизирането на концентрациите на парникови газове в атмосферата до ниво, което би предотвратило опасна антропогенна намеса в климатичната система. Освен това подчертава, че промените в климатичната система са неизбежни и са необходими както превантивни мерки, така и мерки за адаптация към измененията. Конвенцията задава рамката и процеса за договаряне на конкретни действия в бъдеще, като позволява на страните да отслабват или да засилват договаряните мерки в отговор на новите научни постижения.

- *Регламент (ЕС) 2018/841 на Европейски парламент и Съвет от 30 май 2018 година за включването на емисиите и поглъщанията на парникови газове от земеползването, промените в земеползването и горското стопанство в рамката в областта на климата и енергетиката до 2030 г. и за изменение на Регламент (ЕС) № 525/2013 и Решение № 529/2013/ЕС.*

- *Закопи:*

- Закон за ограничаване изменението на климата;
- Закон за енергетиката;
- Закон за енергията от възобновяеми източници;
- Закон за енергийната ефективност;
- Закон за опазване на околната среда;

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

- Закон за регионално развитие;
- Закон за устройство на територията;
- Закон за обществените поръчки;
- Закон за горите;
- Закон за водите;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух.

За извършване на оценка и анализ на екологичното състояние на Общината са взети данни от:

- Регионалните доклади за състоянието на околната среда за територията на РИОСВ - Хасково за 2020 и за 2021 г.;
- Националната система за мониторинг на околната среда;
- Доклада за екологична оценка на Общия устройствен план на Общината;
- Проведени работни срещи с представители на общинската администрация.

Планът е разработен за десетгодишен период на действие. Дефинираните стратегически цели и приоритети, свързани с намаляване на въздействията от изменението на климата, произтичат от изводите на аналитичната част на документа. Дейности и конкретните мерки за реализацията на приоритетите на Плана са изведени въз основа на направените анализи и оценка, и са съобразени с националните стратегически цели в областта на изменението на климата.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

I. Анализ на екологичното състояние на община Стамболово.

I.1.Общи сведения. Налична инфраструктура.

Местоположение

Община Стамболово е разположена на територията на Област Хасково и е с площ от 277 кв. км. Състои се от 26 населени места, като заема 8-о място сред 11-те общини на областта, което съставлява 5,00% от територията на областта.

Графика 1. Местоположение на Община Стамболово (жълт кръг)

Площта на община Стамболово е разпределена по следния начин:

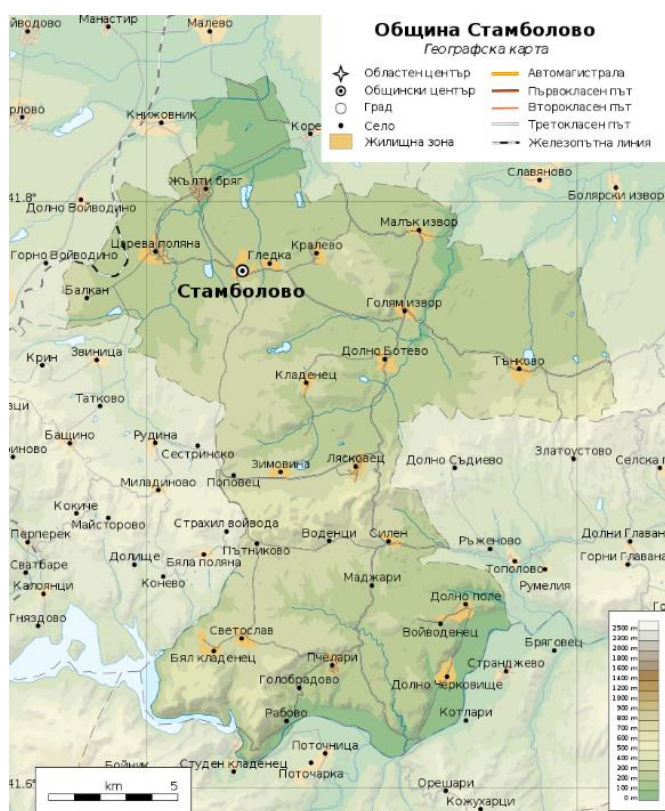
- фонд населени места - 7 115 дка;
- горски фонд - 120165,00 дка (12016,50 ха);
- водни площи (водоеми, язовири, водни течения) - 3 911 дка;
- за нуждите на транспорта - 1 512 дка, в това число за ж.п. транспорт - 100 дка;
- селскостопански фонд - 144 770 дка.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Община Стамболово се характеризира с хълмист и нископланински релеф, като територията ѝ изцяло попада в централните части на Източни Родопи. На 4 км югоизточно от село Тънково, се намира най-високата точка на територията на общината - връх Ибрекджек 607,8 м. Северно от рида Гората попада почти цялата част на друг по-нисък източнородопски рид – Чала, като максималната му височина на територията на община Стамболово е връх Кръклара 411,5 м, разположен на 1 км източно от село Кралево. В най-северните райони се простират крайните южни, най-издигнати части на Хасковската хълмиста област. Минималната височина на община Стамболово от 142 м н. в. и се намира в коритото на река Арда, на 2 км югоизточно от село Долно поле.

Графика 2. Географска карта на Община Стамболово

Полезни изкопаеми

На територията на община Стамболово са застъпени предимно нерудните полезни изкопаеми - скални суровини. Същите могат да бъдат разделени на няколко вида:

- Варовици, използвани в строителната промишленост, вародобива, фуражната промишленост и сероочистните инсталации на ТЕЦ “Марица- Изток“;
- Вулканични туфи, характерни за скалните външни облицовки - на промишлени и битови сгради и в циментовата промишленост. Могат да бъдат открити в различни

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

цветове на територията на цялата община. Намират приложение и в производството на бордюри за пътното строителство.;

- Нетрадиционни скални материали за керамично- фаянсовата промишленост, които включват наличие на глинесто - пясъчливи и туфозни материали с подходящи качества за изготвяне на подови и стенни облицовъчни плочки.

Население

По данни от НСИ, за 2021 г., броя на населението в Общината е следното:

	(брой)								
	2021								
	Общо			В градовете			В селата		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Стамболово	6383	3199	3184	-	-	-	6383	3199	3184

Таблица 1. Население на община Стамболово

По данни от НСИ, за 2021 г., броя на населението в Област Хасково и Община Стамболово е следното:

	(брой)		
	2021		
	Общо	Мъже	Жени
Хасково	220269	107562	112707
Стамболово	6383	3199	3184

Таблица 2. Съотношение на населението в община Стамболово и област Хасково

Община Стамболово обхваща 26 населени места с общо население 6383 жители към края на 2021 г. Населението на общината има тенденция за намаляване и застаряване през последните години. Предвид дългосрочните данни, които са обект на анализ, за следващите 10 години не се предвижда значителна промяна в тенденциите в демографското и икономическо развитие на община Стамболово, като ще се запази негативния тренд от последните 3 десетилетия за намаляване на броя на населението. Данните са предоставени от БНБ, МВФ, НСИ и други източници като са актуализирани след последното преброяване.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Сред населени места в Община Стамболово, с по-значителни по брой население са:

- Долно Ботево – 287 броя;
- Жълти бряг – 649 броя;
- Лясковец – 308 броя;
- Малък извор – 399 броя;
- Стамболово – 569 броя;
- Царева поляна – 338 броя.

Таблица 3: Население на общината е разпределено по етнически признак, както следва:

Група	Дял (%)
Българи	23,76%
Турци	68,11%
Роми	7,99%
Други	0,14%

Таблица 4: Движение на населението в община Стамболово:

Година	1934	1946	1956	1965	1975	1985	1992	2001	2011	2021
Население	11893	11616	11630	11749	12513	11957	7662	5833	5934	5458

Представените данни показват отчетлива и трайна негативна тенденция към намаляване на населението на община Стамболово, което от своя страна има силно негативно влияние в общината поради силно застаряващото население в региона. Анализът показва, че общият брой на населението в община Стамболово намалява. Оформят се две групи населени места – със стагниращ брой и с намаляващ брой. В структурата на селищната мрежа се очертават две зони с добри потенциали за демографско развитие. Първата е от населени места, разположени непосредствено до Стамболово и втората – в северните и източните части на общината (с по-висока демографска жизненост, с теренни и инфраструктурни възможности за развитие).

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Пътна инфраструктура

Пътната мрежа на територията на община Стамболово е изградена от третокласни (47 км) и четвъртокласни (86.40 км) пътища. В предходните години биват изградени или подновени пътища и пътни отсечки, свързващи различни населени места, като общината ползва средства от общинския бюджет, както и външно финансиране. През общината преминават частично 6 пътя от Републиканската пътна мрежа на България с обща дължина 64,8 км:

- участък от 17,8 км от Републикански път III-505 (от км 16,9 до км 34,7);
- последният участък от 6,8 км от Републикански път III-591 (от км 25,8 до км 32,6);
- последният участък от 19,6 км от Републикански път III-593 (от км 18,5 до км 38,1);
- последният участък от 2,6 км от Републикански път III-808 (от км 41,7 до км 44,3);
- последният участък от 5,9 км от Републикански път III-5072 (от км 15,7 до км 21,6);
- последният участък от 12,1 км от Републикански път III-5074 (от км 2,9 до км 15,0).

Частни превозвачи осигуряват транспортното обслужване на населението, като се осъществяват връзки с големите български градове по утвърдена транспортна схема. В западната част на общината, през землището на село Царева поляна, на протежение от 5,3 км преминава участък от трасето на жп линията Русе – Горна Оряховица – Стара Загора – Димитровград – Подкова.

Водопровод и канализация

Захранването с питейна вода в общината се осигурява от два броя шахтови кладенци, изградени в поречието на р. Арда, от които единият е основен, а другият резервен.

По този начин се постига покритие на водопроводната мрежа от 100%, с обща дължина на вътрешни водопроводи от 49 850 метра и външни от 151 000 метра.

Главният водопровод е с дължина над 42 км и е прокаран от поречието на р. Арда до с. Балкан, като осигурява питейната вода в над 22 населени места.

Отговорна страна за стопанисването и поддръжката на водоснабдителната мрежа е „Водоснабдяване и канализации“ ЕООД, гр. Хасково, район „Стамболово“.

Общината разполага с добри в количествено и качествено отношение водоизточници, които на места не се използват рационално и това води до недостиг на вода в някои от населените места. Съществуващата водоснабдителна мрежа е претърпяла реконструкция, отговаря на нуждите и изискванията и като цяло не се нуждае от подмяна.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Природният състав на водите се характеризира в широки граници по отношение своите качества- твърдост, флуорен и йоден дефицит. Това обуславя необходимостта от постоянство в провежданите профилактични мероприятия. Наблюдават се и незначителни отклонения в показателите: амоняк, нитрити, окисляемост и фосфати. Природно обусловено е наднорменото съдържание на манган в питейните води, който силно влошава органолептичните показатели, а това води до големи загуби за поддръжка на водопроводните съоръжения.

За десет от селата в общината има предвидена вода за селскостопански нужди, като в четири от тях водоподаването е осигурено от ВиК, район “Стамболово“, докато за останалите шест ангажимент има дружеството “Напоителни системи“ Хасково.

През последните години се работи за възстановяване на напоителните полета в землищата на селата Царева поляна, Рабово, Долно Черковище, Долно Ботево.

Канализационна мрежа обхваща 57,18% от площта на общината, като в останалите населени места се използват септични и попивни ями, водещо до замърсяване на подземните води. Отпадъчните води не се пречистват, тъй като пречиствателните станции не са въведени в експлоатация.

На територията на общината има наличие на минерални извори. В с. Долно Ботево има два открити и използвани минерални извора. Има данни и за други потенциални минерални извори, които все още не са проучени и не се познават.

Електроснабдяване

Електроснабдяването в Общината се осигурява от „Електроразпределение Юг“ ЕАД, като всички населени места са електрифицирани.

Електроразпределителната мрежа е предимно въздушна, като в по-голямата си част е в добро състояние. Захранването се извършва от четири подстанции и една възлова станция. Разпределителната мрежа се осигурява чрез 90 броя трафопостове.

Устойчиво развитие

Община Стамболово ефективно работи в подкрепа на мерките за постигане на устойчиво развитие, което е насочено към съхраняване и подобряване на показателите за качество на околната среда, предотвратяване на екологични рискове и поддържане на зелена система на територията на общината. Озеленяването на населените места и екологичното образование на населението са важни за решаването на тези въпроси. Общината участва в редица европейски инициативи за подкрепа на мерки за климата, прехода към дигитализация и кръгови решения, инициативи за предотвратяване на негативните последици от изменението на климата и справяне с последиците. Община Стамболово е една от първите български общини подписала инициативата на Европейската комисията Мисия за справяне с климатичните промени.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Социално-икономически анализ

За целите на анализа е използвана статистическа информация от НСИ и ведомствени информационни системи. Прогнозите са реализирани в три варианта – песимистичен, оптимистичен и реалистичен. Проучването включва прогнози за възрастовите структури на населението с оглед изясняване на работна сила, брой потребители на бюджетни социални услуги (образование, здравеопазване, социални дейности, култура, спорт) и други.

На база наличните данни и с оглед очакванията за продължителен инфлационен натиск, прогнозите за следващите години са за запазване на ниското ниво на безработицата. Като част от общия пазар на страната, равнището на цените в община Стамболово запазва тренд на общото равнище на цените на макроикономиката на България. Към момента базовият сценарий е за ръст на потребителските цени за периода 2022-2023 г. над 9%, като през следващите години темпът ще се забави до около 3-5%. Инфлационната картина обуславя и значително по-бърз от предходни години очакван номинален ръст на БВП, което ще засегна цялата страна.

На базата на макроикономическите прогнози на Министерство на финансите, Българска народна банка и Международния валутен фонд, очакванията за основните икономически показатели през 2022 г. и 2023 г. са сходни, което е показателно за връщането към икономическите показатели преди пандемичната криза – нека припомним огромните различия в прогнозите и оценките за дълбочината на кризата и нужното време за възстановяване от пролетта и лятото на 2020 г. С цялата условност за прецизно прогнозиране на стопанската активност, все пак очертаната макрорамка може да помогне на бизнеса в община Стамболово за по-добро планиране на следващата година. Икономиката през 2023 г. до голяма степен ще компенсира спада от кризисните 2021-2022 г. Това е заложено в прогнозата на МВФ, докато МФ и БНБ са малко по-предпазливи, отчитайки някои негативни тенденции от средата на годината, като например проблемите в изпълнението на публичната инвестиционна програма. Спрямо данните за БВП за България, само за второто тримесечие на 2022 г. е достигнато средното ниво за 2019 г. Ръстът на БВП през 2023 г. и в целия тригодишен период до 2026 г. ще е по-висок, като това неминуемо ще се отрази на регионалната икономическа дейност в община Стамболово. В анализа бива отчетен бързият ръст на потреблението, макар и не с високи темпове, запазването на заетост и продължаващо нарастване на минималната работна заплата, както и на пенсиите. Основания за забавяне до края на 2022 г. се виждат в по-ниските от очакваното публични инвестиционни разходи, както и известното влошаване на бизнес климата в частния сектор през последните месеци особено в община Стамболово. Прогнозите са за запазване на ниското ниво на безработицата и продължаване на ръста на заплатите и през 2023 г., основно в публичния сектор на общината, макар и с по-нисък темп.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Преизпълнението на приходите на макро ниво в последните няколко месеца се дължи частично и на инфлационните процеси. Това обаче е така в краткосрочен план и засега този сценарий се разглежда в публикуваните прогнози. Рискът от „изпускане“ на инфлацията и дълъг процес на относително значимо нарастване на ценовото равнище в глобалната икономика обаче поставя много по-сериозни предизвикателства пред растежа, устойчивостта на публичните финанси и промяната в кредита и лихвените равнища, както за страната така и за регионалното развитие в община Стамболово.

Тук е нужно да уточним, че динамиката на цените на природния газ и електрическата енергия на европейските борси от последните месеци е много динамична и трудно се отчита в прогнозите, особено на регионално ниво. Краткосрочно тя няма да се отрази на индекса на потребителските цени. По-съществени са обаче два въпроса, които засега нямат отговор – доколко ръстът на цените на свободния пазар ще повлияе на конкурентоспособността на големите енергийни потребители и в каква степен ще трябва да се повишат и цените за домакинствата от началото на 2023 г.

Едно от основните допускания за 2023 г. е, че ще започне значително изпълнението на инвестиционните проекти по Плана за възстановяване и устойчивост, като в допълнение ще стартират и първите процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове по финансовата рамка 2021 – 2027 г. Отделно трябва да се завърши цикълът на проектите, финансирани по оперативните програми за периода 2014-2020 г. Това е основание за очаквано значително нарастване на капиталовите разходи и оттам – за отчетлив принос към растежа на БВП. Доколко това ще се случи е под сериозен въпрос с оглед политическата несигурност към момента, липсата на редовно правителство, както и обективните ограничения на община Стамболово. Високият темп на инфлация също оказва негативно влияние върху социално-икономическото развитие. Отчетливи са редица предизвикателства, свързани с цените на ресурсите, енергията, на суровините, с общата инфлационна динамика, с липсата на квалифицирана работна ръка и работни места в общината като цяло. Затова и планирането на бюджетните приоритети през 2023 г. и изобщо на първите задачи на новото управление, ако все пак такова бъде формирано, трябва да се „откъсне“ от драматизма и извиненията на пандемията. Вместо това трябва да насочим внимание към ефективността на публичните разходи и към решаване на дългосрочни проблеми, ограничаващи потенциала за икономически просперитет.

Туризм

Община Стамболово разполага с голям потенциал за развитие на туризма, явяващ се отрасъл със засилващо значение за общината, като към момента сравнително малка част от потенциала му се използва. Регионът предразполага туристите с благоприятен

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

климат, красива и чиста природа, както и уникална флора и фауна. В допълнение, богатото културно- историческо и археологическо наследство допълнително повишава атрактивността му. Съчетанието от планина, мек и благоприятен климат и обилни водни ресурси, както и възможностите за екологичен, селски и ловен туризъм, допълнително привличат потенциални туристи в района.

Сравнително доброто географско положение на общината играе важна роля за развитието на туризма. Чрез третокласния път Стамболово - Хасково и път Е80, тя се свързва със столицата, с КПП, с Гърция и с Турция, които са потенциални източници на туристическо търсене.

Промислени предприятия на територията на общината

По данни от ПИРО 2021-2027 г. промишлените предприятия на територията на общината са:

- „Винарна Стамболово“ ЕООД, с. Стамболово;
- Консервен цех в с. Царева поляна;
- Оранжерии за производство на ранни зеленчуци в с. Жълти бряг и с. Царева поляна;
- Цех за производство на керамични, порцеланови суровини, материали и изделия – с. Стамболово, м. „Стопански двор“ (“КПД Консулт“, гр. София);
- Хлебопекарна за хляб и хлебни изделия в с. Стамболово;
- Два шивачки цеха в с. Стамболово (“Рай“ ЕООД и ЕТ „Сара текс – Рамадан Юсеин“);
- „Дизайн комфорт“ ЕООД, с. Лясковец - производство на мебели;
- „Строй Тим“ ЕООД, с. Гледка – строителство;
- „Миссирян“ АД, с. Гледка – фабрика за ферментация и преработка на тютюн (в момента работи като складова база).

I.2. Климат

I.2.1. Характеристика на климатичните и метеорологични условия

Територията на община Стамболово попада в преходно – континенталната подобласт на европейската континентална област.

Климатът в община Стамболово се отличава със значителен брой слънчеви дни, с горещо лято и мека зима. Разнообразният релеф и вариращата надморска височина създават предпоставки за големи климатични различия. Въпреки това, през зимните месеци липсват съществени температурни инверсии и продължителни отрицателни средномесечни температури. Средногодишната температура на въздуха в община Стамболово е 13.3 °С.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Лятото започва много рано и продължава дълго- средно около 160 дни. Характеризира се като много топло, задушно и безоблачно. През юли и август среднодневната температура на въздуха превишава 24 °С, като максималната температура на въздуха за периода надвишава 42 °С.

През есенно-зимния период под влияние на средиземноморските циклони падат едни от най-големите валежи. Наблюдават се два максимума: зимен – ноември, декември, януари; пролетен – май, юни, юли и един минимум – август, септември.

Поради южното положение на областта голяма част от зимните валежи падат във вид на дъжд или дъжд и сняг.

Температура на въздуха

Температурният режим на въздуха се формира под влияние на основните климатообразуващи фактори - слънчева радиация, атмосферна циркулация и постилаща повърхност-форма, изложение на терена ,надморска височина - с увеличение на височината, температурата бързо намалява. Вертикалният температурен градиент е най-голям през летните месеци, когато температурният контраст между низините и върховете е най-силно изразен и расте с височината.

В общината се наблюдават топла пролет, горещо и дълготрайно лято, топла и слънчева есен и мека зима, които определят относително високите за страната средни температури на въздуха.

Таблица 5: Средна месечна и годишна температура на въздуха в °С

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
1,1	3,7	7,0	12,8	17,8	21,7	24,5	24,1	19,7	13,9	8,9	3,8	13,3

Скорост и посока на вятъра

Вятърът на територията на общината се явява основен фактор за разпространението на замърсителите в атмосферата.

Характеризира се с постоянната средна скорост, като през различните сезони от годината, скоростта се движи в тесни граници, между средно 1.6 м/с през лятото и средно 2.3 м/с през пролетта.

Таблица 6: Средна месечна и годишна скорост на вятъра в м/сек

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год
1,6	2,1	2,3	2,1	1,9	1,9	1,8	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6	1,8

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Валежи

На територията на община Стамболово се наблюдава средиземноморският тип валежен режим, характеризиращ се с по- високи количества валежи през зимния сезон, като по този начин се определя и степента на разпространение на замърсители в атмосферния въздух.

Най- голямо количество валежи се наблюдава през Декември и Януари, докато през Август и Септември се регистрират най- ниски стойности. Въпреки, че през лятото валежите са най- редки, то същите се характеризират с висок интензитет, тъй като са в резултат от гъста облачност и наличие на гръмотевични бури.

Средната годишна сума на валежите е 595 л/м².

Таблица 7: Месечно и годишно количество на валежите в мм

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
63	46	38	49	57	58	36	26	34	56	63	69	595

Устойчивост на атмосферата

Устойчивостта на атмосферата е важен фактор за разсейването на замърсителите, като същата зависи от няколко фактора:

- механичната турбулентност - функция на скоростта на вятъра и грапавостта на постилащата повърхност;
- термичната турбулентност - предизвикана от конвекцията на нагретия от земната повърхност въздух;
- статичната стабилност - свързана с изменението на температурата на въздуха по височина.

Индикатор за устойчивостта на атмосферата е класът на устойчивост. Съгласно възприетата в Западна Европа и САЩ класификация на Паскуил– Гиффорд, устойчивостта на атмосферата се определя в 6 различни класа:

- клас А - силна неустойчивост;
- клас В - умерена неустойчивост;
- клас С - слаба неустойчивост;
- клас D - неутрална устойчивост;
- клас Е - слаба устойчивост;
- клас F - умерена устойчивост.

В различните периоди от годината, атмосферата преминава през всички класове на устойчивост, в зависимост от скоростта на вятъра, слънчевото греене, облачността и частта от денонощието.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Обща оценка на влиянието на климатичните и метеорологични условия върху разпространението на емисиите в атмосферата и качеството на атмосферния въздух

Факторите, влияещи върху разсейването на емисиите и водещи до появата на зони с наднормени концентрации на замърсителите на отделни места са:

- Метеорологични и климатични фактори, като безветрие (скорост на вятъра под 1 м/сек.), бризова циркулация, силни ветрове (скорост на вятъра над 2,5 м/сек.), температурни инверсии, влажност на въздуха, мъгли и др.;
- Специфичният котловиден релеф;
- Недостатъчна височина на комините на някои жилищни сгради, на по-стари отоплителни инсталации на обществени сгради, формиращи малка зона на разсейване и като следствие – високи максимални приземни концентрации;

I.2.2. Качество на атмосферния въздух

Нивата на концентрация на замърсяващите вещества в приземния слой на атмосферата в района зависи от редица фактори, като местоположение, интензивност, честота, продължителност и височина на емисиите, както и от метеорологичните фактори, като посока и скорост на вятъра, валежи, условия за температурни инверсии и други.

Основните източници на емисии в приземния атмосферен слой в община Стамболово могат да са от секторите промишленост, битово отопление и транспорт.

В заключение, на територията на община Стамболово липсват значителни точкови източници на емисии в атмосферния въздух. Липсата на действащи големи промишлени предприятия в района, които да предполагат емисии в атмосферата, оказва трайно въздействие върху качеството на атмосферния въздух.

В района се развиват предимно производства, които не са свързани с осезаемо замърсяване на околната среда, като шивашко производство, дървообработка, производство и бутилиране на вино, както и производство на хранителни изделия.

Основни източници на емисии в атмосферния въздух в община Стамболово се явяват отоплителните уреди, използвани от населението за битово отопление през зимния сезон, чрез изгарянето на твърди горива- дърва и въглища. Влияние оказват и транспортните средства, движещи се по големите пътни отсечки в района.

На територията на община Стамболово няма разположен пункт за постоянен мониторинг на качеството на въздуха, предвид липсата на съществено замърсяване.

В тази връзка за определяне на актуалното качество на въздуха в района могат да се използват данните от най-близкия пункт за мониторинг, който е разположен в РИОСВ в гр. Хасково.

Подробен анализ на качеството на атмосферния въздух и данните от пункта за мониторинг е представен в следващия раздел от Плана.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Норми за качество на атмосферния въздух

Приложимите норми за съдържание на вредни вещества в атмосферния въздух, определени от европейските директиви, са напълно въведени в националното законодателство в следните наредби:

- Наредба №12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух определя нормите за SO₂, NO₂, ФПЧ, Рb, СО, О₃ и бензен;
- Наредба № 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух определя нормите за As, Cd, Ni и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух.

Съгласно Приложение № 1 към чл.3 от Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. са определени следните норми за замърсители в атмосферния въздух:

- за ФПЧ₁₀- средноденонощна норма за опазване на човешкото здраве (СДН) от 50 µg/m³, която не може да бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една календарна година;
- за ФПЧ₁₀- средногодишна норма (СГН) за опазване на човешкото здраве от 40 µg/m³;
- за ФПЧ_{2,5}- средногодишна норма от 30 µg/m³ (от 2010 г.), от 25 µg/m³ (от 01.01.2015 г.) и от 20 µg/m³ (от 01.01.2020 г.);
- за серен диоксид (SO₂)- средночасова норма от 350 µg/m³, която не може да бъде превишавана повече от 24 пъти в рамките на една календарна година;
- за серен диоксид (SO₂)- средноденонощна норма от 125 µg/m³, която не може да бъде превишавана повече от 3 пъти в рамките на една календарна година;
- за азотен диоксид (NO₂)- средночасова норма (СЧН) от 200 µg/m³, която не може да бъде превишавана повече от 18 пъти в рамките на една календарна година;
- за азотен диоксид (NO₂)- средногодишна норма от 40 µg/m³;
- за въглероден оксид (СО)- норма за опазване на човешкото здраве от 10 mg/m³ (максимална 8-часова средна стойност в рамките на денонощието);
- за озон (О₃)- краткосрочна целева норма (КЦН) от 120 µg/m³, която не може да се превишава в повече от 25 дни на календарна година, осреднено за тригодишен период (максимална 8-часова средна стойност в рамките на денонощието);
- за озон (О₃)- дългосрочна целева норма (ДЦН) от 120 µg/m³ (максимална 8-часова средна стойност в рамките на денонощието);

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

- за озон (O₃)- праг за информиране на населението (ПИН) от 180 µg/m³ (средночасова норма);
- за озон (O₃)- праг за предупреждаване на населението (ППН) от 240 µg/m³ (средночасова норма);
- за бензен- средногодишна норма от 5 µg/m³.

Съгласно Приложение № 1 към чл.3 от Наредба № 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух, за полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ) е определена следната целева норма, която съгласно европейското законодателство страните-членки трябва да се стремят да постигнат средногодишна целева стойност за бензо(а)пирен от 1 mg/m³.

I.3. Води

Повърхностни води

Водните ресурси на територията са значителни и се формират от подземни и повърхностни водоизточници, които се захранват от валежите. През територията на община Стамболово преминава р. Арда, която е най-голямата родопска река и един от най-големите притоци на р. Марица. Тя и всичките ѝ притоци се характеризират с голяма поройност, дължаща се на съчетанието от континенталното и средиземноморското климатично влияние.

Съгласно ПУРБ 2016-2021 г. (писмо № ЗДОИ-01-63/27.09.2018 г. на БДИБР гр. Пловдив), територията на Община Стамболово попада в обхвата на следните водни тела:

- Повърхностно водно тяло, категория река с име Арда, с код BG3AR100R006, поречие Арда, с географско описание: река Арда от вливането на р. Крумовица до яз. Ивайловград;
- Повърхностно водно тяло, категория река, с име Арда, с код BG3AR100R008, поречие Арда, с географско описание: река Арда между яз. Студен кладенец и р. Крумовица;
- Повърхностно водно тяло, категория река, с име Бисерска, с код BG3MA100R007, поречие Марица, с географско описание: Бисерска река и притоци до устие;
- Повърхностно водно тяло, категория река с име Крумовица, с код BG3AR200R009, поречие Арда, с географско описание: р. Крумовица и притоци;
- Повърхностно водно тяло, категория река с име Харманлийска, с код BG3MA100R233, поречие Марица, с географско описание : р. Харманлийска река до вливане на р. Хасковска;
- Повърхностно водно тяло, категория езеро, с име Ивайловград, с код BG3AR100L004, поречие Арда, с географско описание : язовир Ивайловград;
- Повърхностно водно тяло, категория езеро, с име Студен кладенец, с код BG3AR350L010, поречие Арда, с географско описание : язовир Студен кладенец.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

На територията на община Стамболово има общо 243 водоема, от които 80 язовира с по-значима вместимост и 163 земно насипни баражи. Голяма част от тях са предназначени за напояване, а някои от тях и за риболов и отдиш.

Река Арда е река в Южна България, област Смолян, област Кърджали и област Хасково и Североизточна Гърция, десен приток на река Марица. Дължината ѝ е 272 км, от които на българска територия – 241,3 км, която ѝ отрежда 9-о място сред реките на България. Река Арда отводнява източните части на Западните Родопи и почти изцяло Източните Родопи. Води началото си от карстовия извор Ардабаши, разположен в северното подножие на Ардин връх (1730 м), на 1455 м н.в. Тя няма голям извор, а се образува от събирането на няколко дерета. Самото ѝ начало представлява планински поток, течащ между гористи склонове с голям наклон. В най-горната си част Арда е връзана дълбоко в долината със стръмни склонове (наклон 30°- 35°). Надлъжният наклон в горното течение е много голям – около 189 %, но след това бързо намалява и към Рудозем е вече 8 %.

Цялата площ на водосборния басейн на Арда възлиза на 5795 км², което представлява 10,9% от водосборния басейн на река Марица. На българска територия площта му възлиза на 5201 км² или 89,7%, и обхваща около 90% от област Кърджали (без най-североизточните и най-югоизточните ѝ части), около 40% от област Смолян (югоизточната част), югоизточната част на област Хасково (части от общините Ивайловград, Любимец и Стамболово и цялата община Маджарово) и много малка част от област Пловдив (югоизточната част от община Асеновград).

Границата на водосборния басейн на Арда започва от десния бряг на устието ѝ, изкачва се по най-източните разклонения на Източните Родопи и достига до българо-гръцката граница южно от село Драбишна, община Ивайловград. Оттам продължава на северозапад по билото на рида Сърта и на югозапад по билото на рида Ирантепе до село Чал (община Крумовград), където завива на юг и по билото на рида достига до българо-гръцката граница в рида Мъгленик, южно от село Черничево, в района на Джанаваров връх. В този описан участък водосборният басейн на Арда граничи на югоизток и юг с водосборните басейни на Луда река (десен приток на Марица) и няколко малки десни притоци на Марица. На северозапад и север водосборният басейн на Арда граничи с водосборните басейни на реките Въча, Чепеларска, Мечка, Каялийка, Харманлийска, Бисерска и още няколко малки реки, всички десни притоци на Марица.

Бисерска река преминава през област Хасково, общини Стамболово, Харманли и Любимец, десен приток на река Марица. Дължината ѝ е 46,2 км. Отводнява източните склонове на рида Чал, южните на рида Хухла и северните склонове на ридовете Градище и Гората в Източните Родопи.

Бисерска река извира под името Домуз дере на 425 м н.в. от западната част на рида Гората в Източните Родопи, на 700 м южно от село Поповец, община Стамболово. Тече в широка алувиална долина между източно родопските ридове Чал на северозапад,

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Хухла на север и Градище и Гората на юг. До село Славяново протича на север-североизток, а след това до устието си – на изток-североизток. В средното си течение носи името Голямата река, а след село Бисер – Бисерска река. Между селата Лешниково и Бисер образува красив пролом, след което навлиза в долината на река Марица, където коритото ѝ е коригирано с водозащитни диги. Влива се отдясно в река Марица на 64 м н.в., на 1 км североизточно от град Любимец. Площта на водосборният басейн на реката е 411,4 км², което представлява 0,78% от водосборния басейн на Марица.

Реката е с дъждовно подхранване, като максимумът е в периода февруари-март, а минимумът – септември. Среден годишен отток при град Любимец 2,2 м³/s.

По течението на реката са разположени 6 села:

- Община Стамболово – Поповец, Долно Ботево;
- Община Харманли – Славяново, Болярски извор, Лешниково, Бисер.

Водите на Бисерска река се използват за напояване, като по някои от притоците ѝ са изградени няколко микроязовира.

Река Крумовица е река в Южна България, област Кърджали, община Крумовград, десен приток на Арда. Дължината ѝ е 58,5 км, която ѝ отрежда 68-о място сред реките на България. Тя е вторият по големина след река Върбица приток на Арда. Отводнява големи части от ридовете Мъгленик, Стръмни рид и Ирантепе в Източните Родопи.

Река Крумовица извира на 930 м н.в. под името Авренска река (или Дълбокото дере) в местността Думанлъ на българо- гръцката граница в рида Мъгленик в Източните Родопи, на 5,5 км южно от село Аврен, община Крумовград. По цялото си протежение генералното ѝ направление е на север със стотици меандри. До устието на най-големия си приток река Кесебир тече в тясна, дълбока и обезлесена долина. Влива се отдясно в река Арда, на 151 м н.в., на 1,5 км източно от село Поточница, община Крумовград.

Реката има широк и слабо залесен водосборен басейн, като площта му е 671 км², което представлява 11,58% от водосборния басейн на река Арда.

Река Крумовица е с основно дъждовно подхранване, като максимумът е през януари, а минимумът – септември. Среден годишен отток при Крумовград 9,34 м³/s.

По течението на реката в Община Крумовград са разположени 11 населени места, в т.ч. 1 град и 10 села: Девесилица, Гулия, Дъждовник, Едрино, Крумовград, Вранско, Горна кула, Долна кула, Хисар, Поточница, Морянци.

Водите на реката масово се използват през летните месеци за напояване на стотиците декари тютюневи насаждения по долината ѝ.

Харманлийска река е река в Южна България – област Кърджали, община Черноочене и област Хасково, общини Минерални бани, Хасково и Харманли, десен приток на река Марица. Дължината ѝ е над 90 км, която ѝ отрежда 33-то място сред реките на България. Площта на водосборния басейн на реката е 956 км², което представлява 1,8% от водосборния басейн на Марица.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Реката е с дъждовно-снежно подхранване, като максимумът е в периода февруари-март, а минимумът – август. Средният годишен отток при град Харманли е $5,47 \text{ m}^3/\text{s}$.

По течението на реката са разположени 8 населени места, в т.ч. 1 град и 7 села:

- Област Кърджали: Община Черноочене – Ночево;
- Област Хасково: Община Хасково – Тракиец, Конуш, Войводово, Малево, Динево, Брягово; Община Харманли – Харманли;

Водите на реката са включени в Хасковската напоителна система, като в горното ѝ течение е изграден големият язовир „Тракиец“.

Язовир „Ивайловград“ е разположен в Източните Родопи по долното течение на река Арда преди реката да напусне територията на България и да продължи в Република Гърция. Тук е изграден и третият и последен ВЕЦ от водоелектрическата каскада „Арда“.

Язовирът е построен през 1964 г. По предварителен план язовирът е трябвало да бъде със стена висока 105 м, като днес стената на язовира е висока 71 м, а язовирът е най-дългият в България – 30 км. Площта му е 15 km^2 .

Язовирната стена е в коритото на река Арда в община Ивайловград, северно от град Ивайловград. Басейнът на язовира е голям, като има 64 километрова брегова ивица, голяма част от нея е покрита с гъсти широколистни гори.

Хидровъзел „Ивайловград“ е последното стъпало от енергийната каскада „Арда“. Разположен е на 10 км северозападно от гр. Ивайловград. Основното му предназначение е добив на електроенергия. По короната на стената минава пътят гр. Ивайловград – гр. Любимец. Водите му са богати на риба: сом, шаран, бяла риба, костур, кефал, червеноперка, уклей и други сладководни видове риба. Това го прави подходящ за риболов.

Язовир „Студен кладенец“ е разположен по средното течение на река Арда, на югоизток от град Кърджали, на границата между общините Кърджали и Крумовград.

Със своите 27.8 km^2 площ той е 3-тият по големина язовир в България след „Мандра“ и „Искър“.

Подготовката за изграждане на язовира започва през 1954 г., а на следващата година започва и самият строеж, съпътстван от множество затруднения, породени от приижданията на реката. В експлоатация хидровъзелът е пуснат през 1958 г.

Водосборната му област е 3707.5 km^2 със среден годишен отток 1600 млн. m^3 . Бетонната язовирна стена е висока 67.5 m в най-високата си част, а дължината ѝ е 338 m. В основата си стената е широка 61 m, а в короната – 8 m. Водохранилището е с обем 387.772 млн. m^3 и се простира общо на 29 км нагоре по течението.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Главното предназначение на хидровъзела е регулирането на големия и силно вариращ сезонен отток на р. Арда, както и напояване и производство на електроенергия чрез ВЕЦ. Освен за това езерото на язовир „Студен кладенец“ се използва за рибовъдство и водни спортове (гребане, водни колела).

През последните години в язовира спират за почивка изчезналите като гнездящ вид в страната розови пеликани по време на есенния си прелет на юг.

Подземни води

Подземните водни тела, върху които е разположена община Стамболово, съгласно писмо изх. № ЗДОИ-01-63/27.09.2018 г. на БДИБР гр. Пловдив и ПУРБ 2016-2021 са следните:

➤ Подземно водно тяло BG3G00000NQ009 /Порови води в Неоген-Кватернер – Хасково/.

Населени места, попадащи на територията на водното тяло- Жълти бряг, Царева поляна.

Характеристики:

- Естествените ресурси на ВТ- 876,19 л/сек;
- Разполагаеми ресурси- 801,80 л/сек;
- Разрешени водни количества- 274,10 л/сек;
- Експлоатационен индекс- 34%.

Водното тяло е разположено в северозападната част на област Хасково, заема Хасковската котловина. Водоносният хоризонт е изграден основно от пясъци, гравелити, пясъккливи глини, чакъли. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са глинести пясъци. Цялото ПВТ има площ – 615,38 км².

➤ Подземно водно тяло BG3G00000Q010/Порови води в Кватернер-река Арда/

Населени места, попадащи на територията на ВТ- Долно Черковище, Рабово.

Характеристики

- Естествените ресурси на ВТ-622,54 л/сек;
- Разполагаеми ресурси- 622,01 л/сек;
- Разрешеното водни количества-73,47 л/сек;
- Експлоатационен индекс 12 %.

Водното тяло е разположено в южната част на Хасковски район. Алувиалните отложения са образувани от р. Арда и нейните притоци – р. Върбица и р. Перперек. Водоносният хоризонт е изграден от пясъци, гравелити, глини, валуни, чакъли. ПВТ има площ - 101,16 км².

➤ Подземно водно тяло BG3G000PtPg049 /Пукнатинни води – Източно Родопски комплекс/

Населени места, попадащи на територията на водното тяло- Бял кладенец, Воденци, Войводенец, Голям извор, Долно Ботево, Долно Черковище, Жълти бряг,

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Зимовина, Кладенец, Лясковец, Маджари, Малък извор, Поповец, Пчелари, Пътниково, Рабово, Светослав, Силен, Стамболово, Тънково, Царева поляна.

Характеристики:

- Естествените ресурси на ВТ - 9610,05 л/сек;
- Разполагаеми ресурси- 9132,06 л/сек;
- Разрешеното водни количества- 144,67 л/сек;
- Експлоатационен индекс 2%.

Това голямо по площ подземно водно тяло заема западните части на разглеждания район. Водносният хоризонт е изграден от риолити, андезити, пирокластични риодацити, туфи, туфити, туфозни пясъчници и алевролити, варовици - кавернозни, варовити пясъчници, мергели, конгломерати, пясъчници, глини, гнайсошисти, гранитизирани гнайси, гранитогнайси, гнайси, мигматити, шисти амфиболити, мрамори, калкошисти. Цялото водно тяло има площ – 6593,09 км².

➤ **Подземно водно тяло BG3G000000N053 /Порови води в Неоген –Свиленград-Стамболово/**

Населени места, попадащи на територията на водното тяло– село Тънково.

Характеристики на водното тяло:

- Естествените ресурси на ВТ- 658,59 л/сек;
- Разполагаеми ресурси- 491,23 л/сек;
- Разрешеното водни количества- 88,57 л/сек;
- Експлоатационен индекс 18%.

Водното тяло е разположено в централните и източни части на Област Хасково, като заема т. нар. Свиленградско понижение, което е западната, стеснена част на Долнотракийската низина, от север и североизток се огражда от Сакар. Водносният хоризонт е изграден от пясъци, гравелити, песъкливи глини, инфилтрационни варовици. Подземното водно тяло има площ 704,1 км² и Подхранва се основно от инфилтриралите се валежи, по-слабо от реките и деретата и водите от подложката.

Риск от наводнения

Съгласно ПУРН в обхвата на БДИБР за 2016-2021 г. Община Стамболово не попада в определен район със значителен потенциален риск от наводнения, като в проекта на ПУРН за 2022 – 2027 г. тази констатация се запазва.

I.4. Почви

Община Стамболово е с обща площ 276.84 км². Като част от извънселищната територия се характеризира 96.5% от площта на общината. 52.0% от територията е земеделска, от която обработваема - 62,0% (по данни от Доклада за екологична оценка на ОУП на Общината).

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

В района преобладават канелено-горски почви. По-високите части на района се обветрени с по-плитък хумусен слой, който с падането на надморската височина става по-дълбок и почвите са по-плодородни.

Почвеният фонд на територията на община Стамболово, съчетан с хидроклиматичните условия, предлага добри възможности за развитие на земеделие, като регионът по поречието на река Арда е най-благоприятен.

На по-голяма част от територията на общината съществуват добри условия за отглеждането на зърнени и технически култури, сред които особено важно място заемат лозята и производството на плодове и зеленчуци.

Селскостопанското производство в направление растениевъдство е насочено към отглеждането на зърнени култури, технически култури, зеленчуци, овощни насаждения и др.

Съгласно данните от проект „Корине земно покритие 2012“ - България, изпълняван от ИАОС, територията на общината е заета предимно от гори, поливни и неполивни обработваеми земи. Площта на населените места е относително малка. Това показва, че територията на общината е изключително благоприятна от гледна точка на намаляване на негативните процеси, произтичащи от изменението на климата.

Замърсяването на почвата е процес на натрупване на вредни вещества от естествен и/или антропогенен източник, които с оглед концентрации им, причиняват увреждане на почвените функции и създават предпоставки за замърсяване на повърхностни и подземни води.

Наличието на замърсители, надхвърлящи определени нива, може да доведе до негативни последици за всички видове екосистеми и природни ресурси.

Мониторинговата дейност в пунктовете за наблюдение и контрол от подсистема „Земи и почви“ са определени от ИАОС чрез Националната система за мониторинг - НАСЕМ. Те са разположени на цялата територия, контролирана от РИОСВ - Хасково и са в зависимост от източниците на замърсяване. Пунктовете са определяни, като са съобразени с типа на почвите, начина на трайно ползване и културите, които се използват. Пунктовете са общо 30, но няма такъв на територията на Община Стамболово, което е породено от факта, че като цяло почвите в община Стамболово са в добро екологично състояние.

Засоляване и вкисляване на почвите

В изпълнение на Програма за почвен мониторинг II ниво за 2021 г. от НАСЕМ е извършено пробовземане и изпитване на почвени проби за вкисляване, включващ 4 пункта в с. Гънково, общ. Стамболово, с. Царева поляна, общ. Стамболово, Любимец, общ. Любимец и с. Константиново, общ. Симеоновград. На база на извършените анализи и получените резултати, в нито един от пунктовете не е установена вредна киселинност на почвите.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Почвена ерозия

Ерозията е процес, който механично уврежда почвите, като унищожава хумусния слой, което води до намаляване на почвеното плодородие ежегодно. Поради тази причина, ерозията може да бъде смятана за бич за земеделските земи в България, като в Хасковско- Кърджалийска област на засилена водна ерозия са положени над 150 хил. дка земи.

Съгласно данни, публикувани на интернет страницата на ИАОС, община Стамболово не попада в зоните, застрашени от водна или ветрова ерозия.

Свлачищни процеси

По данни от „Геозащита Перник“, в чийто обхват попада Община Стамболово, на територията на общината няма регистрирани свлачища.

I.5. Отпадъци

Сметосъбирането и сметоизвозването на отпадъците от територията на община Стамболово се управлява пряко от самата община. Всички събрани отпадъци се извозват със собствен транспорт до Регионалното депо за неопасни отпадъци, намиращо се в гр. Харманли. За събиране на битовите отпадъци се използва контейнерна система със стационарни съдове тип „Бобър“, които се поставят на определени места, от където се обслужват от специализиран автомобил на общината. Няма данни за наличие на нерегламентирани сметища на територията на общината.

Съгласно Програмата за управление на отпадъците за периода 2017 – 2020 г. градинските отпадъци са с най-голям относителен дял, тъй като цялата територия се състои от села с голям брой градини, къщи с дворове и ниви, които изхвърлят непрекъснато градински отпадъци.

Следващите по количество са инертните, в т.ч. строителни отпадъци, които се образуват при строителни и ремонтни дейности. На територията на общината има седем концесии за добив на неметални полезни изкопаеми, които създават предпоставки за натрупване на минни отпадъци, с неопасни свойства.

Опасните отпадъци на територията са отчетени с най-нисък дял, като това са предимно опасни отпадъци от домакинствата.

За постигане на целите в съответствие с изискванията на ЗУО и подзаконовите му нормативни актове, Кметът на община Стамболово е издал Заповед, с която се забранява изоставянето, нерегламентираното изхвърляне, изгарянето или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъците.

Съгласно Годишния доклад по околна среда за 2021 г. на оператора на регионалното депо за неопасни отпадъци – Община Харманли, за изпълнение на условията, заложиени в комплексно разрешително № 285-Н2-И0-А0-ТГ1/2018 г., количеството на приетите битови отпадъци от община Стамболово са 1119,74 тона, като от тях 640,06 тона са директно депонирани.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

В Община Стамболово няма населени места с над 5 000 бр. жители. Малкият брой жители в населените места прави услугите, свързани с третиране на отпадъци, изключително скъпи и неатрактивни от икономическа гледна точка. В тази връзка икономическите оператори, лицензирани за дейности, свързани с третиране с отпадъци, нямат интерес от разширяване на дейността. Това и обуславя липсата на:

- разделно събиране на битови отпадъци, включително биоразградими отпадъци, отпадъци от опаковки, като се определят местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;
- организиране и прилагане на система за разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване;
- организиране на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства.

1.6. Шум

Шумът е всеки нежелан звук, който въздейства на околната среда и живите организми и причинява неприятно възприятие. В определени стойности, звукът може да има дори увреждащо действие. Той трябва да се възприема еднакво сериозно с останалите видове замърсявания, тъй като влиянието му може да бъде съизмеримо с това на останалите.

Шумът в околната среда, причинен от транспортните, промишлените и ремонтните дейности, е един от главните екологични проблеми в урбанизираните територии. Количествено шумът се оценява чрез величината „ниво на звуковото налягане“ и се изразява с мерната единица Децибел (dB). В околната среда преобладават променливите шумови емисии. За оценяването им е въведен терминът „еквивалентно ниво на шума L_{eq} [dB(A)]“.

Конкретните норми за шум са определени в Наредба № 6/2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението регламентира оценката, управлението и контролът на шума, причинен от различните видове транспорт, както и от промишлена дейност, съоръжения, локални източници на шум, както следва:

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Таблица 8: Граничните стойности на нивата на шума в различните територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях

Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях	Еквивалентно ниво на шума dB(A)		
	ден	вечер	нощ
Жилищни зони и територии	55	50	45
Смесени централни градски части	60	55	50
Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
Територии, подложени на въздействието на релсов железопътен и трамваен транспорт	65	60	55
Територии, подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	55
Производствено-складови територии и зони	70	70	70
Зони за обществен и индивидуален отдих	45	40	35
Зони за лечебни заведения	45	35	35
Зони за научноизследователска и учебна дейност	45	40	35
Тихи зони извън урбанизираните територии	40	35	35
Забележка: Граничната стойност на максималното ниво на шума при прелитане на летателно средство над определена територия е 85 dB(A)			

В следващата таблица са посочени граничните стойности за нивата на въздействие върху човек.

Таблица 9: Въздействие на шума по нива върху човека

Нива	ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ЧОВЕКА: усещане, подсилващи фактори и реакция	Pa	dB(C)
Ниво I	<u>Подобно на далечен гръм.</u> <u>Събуждане на чувствителни хора</u>	<u>20</u>	<u>120</u>
Ниво II	Силен гръмотевичен звук; Изненадваща реакция; събуждане на спящи хора	50	128
Ниво III	Подобно на юмручен удар върху маса. Дрънчене на стъкла, движение на незакрепени предмети върху полица. Реакция на страх; събуждане на спящи хора;	100	134
Ниво IV	Силен удар; Ясно се чува при фонов ефект; дрънчене на стъкла; вибрации на слаби конструкции. Рефлекс на страх; Животните се оглеждат и реагират	200	140
Ниво V	Много силен шум. Прозорците дрънчат; сградите вибрират. Страх при повече хора.	500	148
Сравнение	Максимална стойност, препоръчвана от NC, приета за звуково натоварване	250	142

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Към Националната система за мониторинг на околната среда е включен и модул за мониторинг на промишления шум, причинен от промишлени източници, като основната му цел е да предоставя информация за състоянието на акустичната среда на населените места, вследствие дейността на предприятията - източници на шумово излъчване. Съгласно данни от системата, на територията на община Стамболово няма наличие на такива източници на шум, съответно няма мониторингов пункт.

Основното шумово замърсяване на територията на община Стамболово е причинено от транспорта. Поради географското разположение на общината и разпространението на републиканската пътна мрежа, през община Стамболово преминават предимно третокласни и четвъртокласни пътища, което определя трафика като слаб. Транспортните потоци по местните пътища обикновено са с ниска часова интензивност, движението е с по-малка скорост и не възникват значителни шумови емисии, които да създават наднормени еквивалентни шумови нива в населените места, през които преминават. Състоянието на пътните настилки е от съществено значение, а в случая голяма част от тези пътища се нуждаят от рехабилитация и реконструкция.

На следващо място са локалните източници на шум и шум от битов характер – строителни и ремонтни дейности, товаро- разтоварни работи, събиране на смет, игри на деца, шум, излъчван от заведенията за обществено хранене, увеселителните заведения, различните сервиси и авторемонтните работилници, разположени в непосредствена близост до жилищните сгради.

Съгласно регламентираната и ръководена от Министерство на здравеопазването „Система за контрол, ограничаване и намаляване на комуналния шум в населените места” в общинския център Стамболово и селищата на общината няма обособен пункт за измерване на шумовите характеристики. Поради това община Стамболово не разполага с реални данни за акустичната обстановка в жилищните зони на нейната територия.

Акустичната обстановка на територията на община Стамболово не се различава от типичната за такъв вид зони и не се наблюдават трайни наднормени шумови натоварвания на околната среда.

I.7. Радиация

Йонизиращите лъчения, известни като “радиация”, са естествените радиоактивни източници, които могат да бъдат получавани и по изкуствен начин, т.нар. техногенни източници.

Разпространените в природата естествени радионуклиди заедно с космическото лъчение създават т.нар. естествен радиационен фон, който въздейства непрекъснато на всички живи организми на планетата.

Изпълнител: „Българска консултантска организация” ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Естественият радиационен гама-фон е физична характеристика на околната среда и представлява полето на гама-лъчите, в което се намират всички живи организми на Земята. Измерваната величина е мощност на дозата на гама-лъчението и е специфична за всеки пункт, област, регион.

Радиационното състояние на околната среда се контролира чрез измервания на естественя радиационен (наречен „гама“) фон, а също така и чрез оценяване съдържанието на естествените радионуклиди Уран-238, Радий-226, Торий-232, Калий-40 и други в различните компоненти на околната среда. С това са ангажирани Министерството на околната среда и водите, Министерството на здравеопазването, Националният център по радиобиология и радиационна защита и други институции чрез своите регионални поделения.

Радиологичен мониторинг

Националната система за радиологичен мониторинг на околната среда има за цел откриване на отклонения от допустимите стойности на радиационните параметри в основните компоненти на околната среда – атмосферен въздух, води и почви и се осъществява чрез:

- лабораторно-аналитична дейност за offline наблюдение;
- автоматизирана система за online наблюдение.

Непрекъснатите и периодични наблюдения на радиационните параметри на основните компоненти на околната среда осигуряват актуална информация за държавните и местни органи на управление и обществеността и се базират на изпълнение на програма за радиологичен мониторинг. Програмата е утвърдена от министъра на околната среда и водите със Заповед № РД-48/23.01.2014 г.

Съгласно Национален доклад за състоянието и опазването на околната среда в Р България за 2020 г., няма регистрирани стойности на радиационния гама-фон, различни от естествените. Не е наблюдавана тенденция за повишаване на обемната специфична активност на естествените и техногенни радионуклиди в атмосферния въздух. При наблюдението на радиационното състояние от фоновия мониторинг:

- В необработваеми почви не са констатирани изменения над характерните за съответните райони стойности на специфичната активност на естествените и техногенни радионуклиди.
- В повърхностните водни тела и седименти в страната не са установени замърсявания с естествени и техногенни радионуклиди.
- В районите на потенциални замърсители не е установено разширяване на засегнатите от предишната дейност терени.

Няма основания да се счита, че Община Стамболово прави изключение от тези национални данни.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

I.8. Биоразнообразие. Национална екологична мрежа Natura 2000.

Територията на общината попада в Източни Родопи, което е място с изключително високо биологично разнообразие. Като площ заема малка част от общата площ на България, едва 5,4% (6005 км²), но тук са установени множество ендемични редки и защитени растителни и животински видове.

Установени са 1 950 вида растения от 122 семейства, 350 вида пеперуди, 21 вида риби, 10 вида земноводни, 26 вида влечуги, 273 вида птици и 59 вида бозайници.

Преобладаващите флорни елементи са субмедитеранските и евро-азиатските, следвани от медитеранските. Ендемичният флорен елемент е представен от 85 балкански, 20 български и 7 родопски ендемични вида растения. Разпространени са 28 реликтни вида. За 25 вида единствените за страната находища са тук, 23 са включени в Европейския списък на редките, застрашени и ендемични видове, 12 са глобално редките европейски видове, 37 вида са включени в приложение 2 на Вашингтонската конвенция (CITES), 5 вида – в Бернската конвенция. От общо 17 вида земноводни за България, тук са установени 10, като от тях 7 са защитени, 4 включени в Бернската конвенция и 2 вида в Световния Червен Лист на IUCN.

Птиците са представени от 273 вида, като 241 са защитени, 77 включени Червената книга на България, 261 в Бернската конвенция, 7 вида са световно застрашени.

Бозайниците са групата с най-много световно застрашени видове. От 59 вида, установени в Източните Родопи, 23 са включени в Световната червена листа на IUCN /Международен съюз за защита на природата/, 12 в категорията „уязвим“, 11 вида в категорията „полузастрашен“.

В Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие Източните Родопи са определени като територия с “висока” значимост по отношение на видовото си разнообразие.

Територията на общината е с добра екологична характеристика. Няма значими източници на замърсяване. Екологичното състояние на въздуха, водите и почвите е добро. Налице са значителни екологично чисти територии.

Защитени територии

На територията на общината са обявени четири защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии - две защитени местности и две природни забележителности. Същите заемат обща площ (по данни на ИАОС) 669,56 ха (2,423% от територията на общината).

➤ *Защитена местност „Големият Синец“*

Обявена е със Заповед № РД-471/11.07.2001 г. (ДВ, бр. 73/2001 г.) на министъра на околната среда и водите, с цел опазване местообитанията и популациите на защитени и застрашени видове животни и растения, в т.ч. белоглав и египетски лешояд, черен щъркел, сива чапла, шипобедрена костенурка и др., както и на забележителен природен

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

ландшафт в долината на р. Арда. Защитената местност е разположена в землищата на селата Бял кладенец, Рабово и Светослав, община Стамболово и е с площ 653,9 ха.

➤ *Защитена местност „Находище на тракийски клин“*

Обявена е със Заповед № РД-204 от 04.03.2013 г., (ДВ, бр. 33/2013 г.) на министъра на околната среда и водите. Разположена е в землището на с. Воденци, община Стамболово и заема площ 13.66 ха. Защитената местност е обявена с цел опазване на растителния вид Тракийски клин (*Astracantha thracica* L.) и неговото местообитание.

➤ *Природна забележителност „Находище на родопски силивряк“*

Обявена е със Заповед № 233 от 04.04.1980г.(ДВ бр. 35/1980 г.) на Комитета по опазване на околната среда при Министерски съвет, с цел опазване на находище на родопски силивряк в местността „Шейтан кюприя“, землище на с. Рабово с площ 0.5 ха.

➤ *Природна забележителност „Скалните ниши в местността Кован кая“*

Обявена е със Заповед № 1799 от 30.06.1972 г., (ДВ, бр. 59/1972 г.) с цел опазване на тракийски скални ниши. Природната забележителност е разположена в землището на с. Долно Черковище и е с площ 1,5 ха.

Защитени зони

На територията на Община Стамболово попадат три защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие, които заемат 28.46 % от територията на общината:

- Мост Арда, с код BG0002071, обявена по Директивата за птиците;
- Родопи – Източни, с код BG0001032, обявена по Директивата за местообитанията;
- Студен кладенец, с код BG0002013, обявена по Директивата за птиците.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

II. Анализ на основните екологични проблеми в община Стамболово (налични замърсявания и антропогенни въздействия върху компонентите на околната среда)

II.1. Атмосферен въздух

Качество на въздуха, източници на замърсявания и антропогенни въздействия

Секторите промишленост, битово отопление и транспорт се явяват основен източник на емисии в приземния атмосферен слой на община Стамболово.

Все пак, на територията на общината няма действащи големи промишлени източници на замърсяване на атмосферния въздух, тоест може да се направи заключение, че промишлеността не оказва значително влияние върху качеството на въздуха в района.

Уредите за битово отопление през зимния сезон, изгарящи твърди горива – дърва и въглища, са основният източник на емисии в атмосферния въздух в община Стамболово.

Допълнително влияние оказва и движението на транспортните средства по поголемите пътни отсечки в рамките на разглежданата територия.

Мониторинг на качеството на атмосферния въздух

Качеството на атмосферния въздух се следи чрез измервания в стационарни пунктове за мониторинг или измервания с мобилни автоматични станции.

Съгласно Закона за опазване на околната среда, пунктовете за мониторинг от Националната система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух се изграждат и поддържат от ИАОС към МОСВ.

Видът и местоположението на пунктовете са докладвани на национално ниво към компетентните европейски институции и данните от тях се използват на европейско и национално ниво за оценка на съответствието на качеството на атмосферния въздух с изискванията на европейското и съответно национално законодателство.

На следващата карта са представени пунктовете за мониторинг на качеството на атмосферния въздух от Националната система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух на България:

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

територията на страната се контролират специфичните показатели: фенол, амоняк, аерозоли на сярна киселина, толуол, ксилол, стирол, серовъглерод, сероводород, метан и неметанови въглеводороди, както и някои други специфични замърсители.

Всички автоматични станции (АИС и ДОАС) работят в непрекъснат режим на работа (24 часа), като данните от тях постъпват в регионални диспечерски пунктове (РДП) в РИОСВ в реално време - регионални бази данни и в централния диспечерски пункт (ЦДП) в ИАОС в гр. София, където се намира Националната база данни за КАВ. Системата осигурява навременно предоставяне на информацията за качеството на въздуха на обществеността и отговорните институции. Обхванати са дванадесет населени места в България. В София, Бургас, Стара Загора, Казанлък, Русе, Силистра, Никопол и Свищов са изградени публични информационни табла за предоставяне на информация на обществеността в реално време.

Деветте ръчни пункта за мониторинг на въздуха работят само в светлата част на денонощието (4 пробовземания на ден, 5 дни в седмицата). За изготвяне на оценка на КАВ от ръчните пунктове са включени само данни за регистрираните средночасови концентрации. За тези пунктове не е извършвано сравнение на регистрираните концентрации с денонощните норми на контролираните замърсители, тъй като техният времеви обхват не позволява да се направи точна оценка на нивата на замърсителите в денонощен аспект. Тези данни имат само индикативен характер. Това не се отнася за показателите общ прах, ФПЧ₁₀, олово, кадмий и ПАВ, за които пробовземането е с продължителност 24 часа.

Системата за качеството на атмосферния въздух разполага и с 6 броя мобилни автоматични станции (МАС), включени в регионалните лаборатории в София, Пловдив, Плевен, Стара Загора, Варна и Русе. Станциите са разпределени пропорционално по територията на страната като дават възможност за обслужване на територията на цялата страна. Мобилните автоматични станции се използват за извършване на допълнителни измервания в райони, в които липсват или е ограничен броя на стационарните пунктове, както и при аварийни ситуации, поръчки от държавни и общински организации, за проследяване ефекта от изпълнението на общинските програми за намаляване нивото на атмосферните замърсители и др. Дейността на МАС, в рамките на НСМОС, ежегодно се регламентира с графици, утвърждавани от министъра на околната среда и водите.

На територията на община Стамболово няма изградена и функционираща автоматична измервателна станция за контрол на качеството на въздуха като част от НСМОС.

Контрол върху качеството на въздуха се осъществява чрез измервания от мобилната лаборатория на ИАОС. Такива измервания не са извършвани през последната календарна година. По тази причина за извършване на анализ на качеството на атмосферния въздух са използвани данните от съответния официален пункт за

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

мониторинг на качеството на атмосферния въздух, като част от Националната система за мониторинг, който се намира в близост до разположението на община Стамболово.

Най-близко разположен пункт за мониторинг до община Стамболово, като част от НСМОС е пункт „РИОСВ-Хасково“, функциониращ в съответствие с нормативната уредба като градски фонов пункт с ръчно пробонабиране. Измерваните замърсители в атмосферния въздух са ФПЧ₁₀, ПАВ, серен диоксид (SO₂), азотни оксиди (NO_x) и кадмий (Cd) в атмосферния въздух.

Пункт „РИОСВ-Хасково“ работи пет дни в седмицата, като се извършват по четири пробонабирания (едночасови) в светлата част на денонощието. Това не се отнася за показателите ФПЧ₁₀, кадмий и ПАВ, за които пробовземането е с продължителност 24 часа. При възникване на инциденти (аварии, пожари, влошени климатични условия и т. н.), които могат да доведат до влошаване качеството на атмосферния въздух се преминава в ускорен график на пробонабиране.

Приложимите данни за извършването на пълен анализ на КАВ по регистрираните стойности в пункт за мониторинг „РИОСВ-Хасково“ за основните замърсители за последните четири години в периода 2018-2021 г. са представени и анализирани за всеки замърсител в точките по-долу.

Замърсяване с ФПЧ₁₀

Фините прахови частици, определяни основно като ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2.5}, представляват пренасяни по въздуха твърди частици, които се задържат за определено време във въздуха в зависимост от атмосферните условия.

Здравният риск от замърсяването на въздуха с прах зависи от размера и химичния състав на суспендираните прахови частици, от адсорбираните на повърхността им други химични съединения, в това число мутагени, ДНК - модулатори и други. За ограничаване на замърсяването на въздуха с прахови частици и предотвратяване на негативното въздействие върху човешкото здраве, съгласно Приложение 1 към чл.3 от Наредба №12 от 15 юли 2010 г., Таблица 2, са определени норми за концентрациите на ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2.5} в атмосферния въздух.

Съгласно Приложение 1 към чл.3 от Наредба №12 от 15 юли 2010 г., Таблица 2, за ФПЧ₁₀ са определени норми:

- средноденонощна норма за опазване на човешкото здраве (СДН) – 50 µg/m³ (не трябва да бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една календарна година);
- средногодишна норма за опазване на човешкото здраве (СГН) – 40 µg/m³.

Съгласно Приложение 1 към чл.3 от Наредба №12 от 15 юли 2010 г., Таблица 2, за ФПЧ_{2.5} са определени следните норми:

- средногодишна норма (СГН) за опазване на човешкото здраве – 20 µg/m³.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Като наблюдавани концентрации на замърсители в пунктовете за мониторинг може да се обобщи, че основен замърсител във всички райони за оценка на качеството на атмосферния въздух в България остава ФПЧ₁₀, като процентът на населението, живеещо при нива на замърсяване с ФПЧ₁₀ над допустимите норми е много висок – над 65 % за 2020 г.

Съгласно последния Национален доклад за състоянието на околната среда средноденонощната норма за ФПЧ₁₀, която е 50 µg/m³ и не трябва да бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една календарна година, остава нарушена във всички РОУКАВ на територията на страната, тъй като във всеки от тях има поне един пункт, в който са регистрирани повече от 35 средноденонощни стойности, превишаващи нормата.

В съответствие с горното, ФПЧ₁₀ е основен замърсител на въздуха и в община Стамболово, като е преобладаващо влиянието на емисиите от изгарянето на твърди горива за битово отопление, следвани от емисиите от транспортните средства, а емисиите от промишлеността и другите източници са незначителни.

Замърсяването с ФПЧ₁₀ има ясно изразен сезонен характер. Превишенията на нормата за ФПЧ₁₀ се наблюдават предимно през зимния период, поради използване на твърди горива в битовото отопление в допълнение към целогодишните емисии от транспортните средства.

Допълнителен принос към замърсяването на атмосферния въздух с прахови частици оказва и влиянието на неблагоприятните климатични условия като наличие на дни с мъгли, продължителното време с ниска скорост на вятъра и продължителни засушавания, които затрудняват бързото разсейване на натрупаните твърди частици в атмосферния въздух.

В следващите таблици може да се види и тенденцията на регистрираните резултати за средногодишна концентрация и брой превишения в най-близкия пункт за мониторинг- „РИОСВ-Хасково“ за периода 2018-2021 г.:

Таблица 10: Данни за ФПЧ₁₀- пункт с ръчно пробонабиране- „РИОСВ-Хасково“

Година	Максимална средноденонощна концентрация ФПЧ ₁₀ , µg/m ³ , (норма- 50 µg/m ³)	Средногодишна концентрация ФПЧ ₁₀ (норма- 40 µg/m ³)	Брой превишавания (допустими 35 бр.)
2018	180.2	35.3	62
2019	119.8	29.1	36
2020	117.1	36.1	52
2021	103.7	32.0	36

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

На основата на показаните резултати от измерванията в гр. Хасково се констатира, че не е постигнато съответствие с нормативно установената стойност за допустим брой превишения на средноденонощната норма за ФПЧ₁₀ от 50 µg/m³.

Следва да се отчете, че за 2018 и 2019 г. е постигната нормата за средногодишна концентрация на ФПЧ₁₀, а през 2019 г. броят на превишенията на средноденонощната норма е намален значително до 36 бр., само с едно повече от нормативни допустимите, в сравнение с 62 бр. през 2018 г. Междувременно само за първото тримесечие на 2020 г. са натрупани 30 превишения и още до края на месец март почти е изчерпана възможността за спазване на нормата за брой превишения през годината.

През 2021 г. броят на превишенията на средноденонощната норма отново намалява на 36, както през 2019 г., т.е. малко над нормативно допустимата стойност от 35 бр.

Замърсяване с полициклични ароматни въглеводороди

Полицикличните ароматни въглеводороди представляват група вещества, изградени от две и повече свързани ароматни ядра, съдържащи само въглеродни и водородни атоми като физичните им и химични свойства варират в значителни граници. Много от тези вещества притежават полуетливи качества и по тази причина са силно мобилни, преминаващи от един компонент на околната среда към друг.

С Директива 2004/107/ЕС се определят целеви норми за съдържанието на арсен, кадмий, никел и бензо(α)пирен (B[α]P) в страните от ЕС. Последното вещество се използва като маркер за канцерогенния риск от полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ). Както и други ПАВ с 5 и повече бензенови ядра, B[α]P се открива основно в праховите частици, като резултат от непълно изгаряне на различни горива.

Основните източници на бензо(α)пирен са битово отопление (най-вече изгарянето на твърди горива- дърва, въглища и отпадъци), промишлеността, както и макар и в много по-малка степен пътния трафик.

Съдържанието на ПАВ в атмосферния въздух се контролира в 15 пункта в страната, включително в непосредствена близост до територията на община Стамболово в пункт „РИОСВ-Хасково“.

Като цяло през последните години се наблюдава тенденция на намаляване на средногодишните концентрации за показател бензо(α)пирен в община Хасково, но въпреки това остава необходимостта от изпълнение на мерки за намаляване на концентрациите за постигане и поддържане на съответствие с целевата норма от 1ng/m³ средногодишна концентрация.

Съгласно Приложение 1 към чл.3 от Наредба 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух за полициклични ароматни въглеводороди е определена норма за бензо(α)пирен от 1 ng/m³.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

В съответствие с данните от Националния доклад за състоянието на околната среда средногодишната концентрация на ПАВ, измерена през 2019 г. в ръчен пункт “РИОСВ-Хасково” е 1 ng/m^3 и отговаря на средногодишната целева норма от 1 ng/m^3 . Забелязва се намаление в сравнение с 2017 г. и 2018 г., когато са отчетени средни годишни стойности от 2.8 и 1.7 ng/m^3 . През 2020 г. стойността отново се увеличава до близо 1.5 ng/m^3 .

Замърсяване със серен диоксид (SO_2)

Основните източници на серен диоксид (SO_2) в атмосферния въздух са свързани с антропогенната дейност и са резултат от изгарянето на изкопаеми горива (въглища и тежки горива, горива за МПС) и топене на серосъдържащи руди.

След като се емитира в атмосферата, този замърсител по-нататък се окислява до сулфати и сярна киселина, образуващи аерозол, който често се свързва с други замърсители в капчици или твърди частици.

При вдишване на серен диоксид се получава краткосрочно въздействие под формата на раздразнение на дихателните пътища. По-високите концентрации могат да причинят трудности в дишането в по-чувствителните хора, изложени на по-продължително въздействие на този замърсител.

Съгласно Приложение 1 към чл.3 от Наредба №12 от 15 юли 2010 г., Таблица 2, за NO_2 са определени следните норми:

- средночасова норма за опазване на човешкото здраве (СЧН) – $350 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ (не трябва да бъде превишавана повече от 24 пъти в рамките на една календарна година);
- средноденонощна норма за опазване на човешкото здраве (СДН) – $125 \text{ }\mu\text{g/m}^3$ (не трябва да бъде превишавана повече от 3 пъти в рамките на една календарна година).

Данните за измерените стойности на концентрациите на серен диоксид в пункт за мониторинг „РИОСВ-Хасково“ са представени в следващата таблица.

Таблица 11: Данни за серен диоксид- пункт с ръчно пробонабиране- „РИОСВ-Хасково“

Година	Брой часови данни, бр.	Максимална средночасова концентрация SO_2 (норма- $350 \text{ }\mu\text{g/m}^3$)	Брой превишавания (допустими 24 бр.)
2018	1436	278.8	0
2019	1436	152.2	0
2020	1412	174.5	0
2021	1460	204.3	0

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

В пункт „РИОСВ-Хасково“ не са регистрирани превишения на средночасовата и средноденонощната норма за серен диоксид в периода 2018-2021 г. Спазването на нормите по този показател продължава и през последните години.

Замърсяване с азотен диоксид

Азотният диоксид е газ, образуващ се основно от окислението на азотен оксид (NO). Високотемпературни горивни процеси (от двигатели на автомобили, битово отопление и горивни процеси в промишлеността) са главните източници на азотни оксиди (NO и NO₂). По-голямата част от емисиите на NO_x са емисии на NO, от 5 до 10% са NO₂. Изключения правят дизеловите автомобили, които емитират повече от 70% NO₂ от NO_x.

Вредното въздействие на този замърсител се отразява предимно върху дихателните функции. Неблагоприятно се повлияват хронично болните с респираторни инфекции, а особено чувствителни към повишаване нивото на азотния диоксид са болните от белодробна астма. Установено е, че при кратковременна експозиция, най-ниската концентрация, при която се наблюдава ефект върху астматици (в течение на 1 час) е 560 µg/m³, която служи като основа за определяне на допустимите граници за замърсяване на въздуха.

Съгласно Приложение 1 към чл.3 от Наредба №12 от 15 юли 2010 г., Таблица 2, за NO₂ са определени следните норми:

- средночасова норма за опазване на човешкото здраве (СЧН) – 200 µg/m³ (не трябва да бъде превишавана повече от 18 пъти в рамките на една календарна година);
- средногодишна норма за опазване на човешкото здраве (СГН) – 40 µg/m³.

Данните от регистрираните стойности в пункта за мониторинг в периода 2018-2021 г. показват изразена сезонна зависимост на замърсяването, както е и при останалите замърсители на въздуха с по-високи стойности през зимните месеци.

Таблица 12: Данни за азотен диоксид- пункт с ръчно пробонабиране- „РИОСВ-Хасково“

Година	Брой часови данни, бр.	Максимална средночасова концентрация NO ₂ (норма- 200 µg/m ³)	Брой превишавания (допустими 24 бр.)
2018	1343	108.8	0
2019	1268	129.8	0
2020	1420	45.7	0
2021	1376	138	0

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Данните показват съответствие с изискванията, като не са регистрирани превишения на средночасовата и средноденонощната норма за азотен диоксид.

Съществуващите и потенциалните източници на парникови газове в общината

Емисиите на парникови газове, които в практиката е прието да бъдат основно определяни като тонове емисии на въглероден диоксид (CO₂), най-общо са резултат от крайното потребление на енергия, съответно от изгарянето на изкопаеми горива за производството на енергия.

Това позволява да се разграничат отделните сектори, които се разглеждат като основни източници на емисии на парникови газове, както следва:

- Жилищни сгради;
- Обществени сгради и услуги;
- Транспорт;
- Стопански нужди/ промишленост.

В тази връзка за изчисляването на емисиите на парникови газове е необходимо да се използват данни за годишните количества изгаряни горива за производство на електрическа и топлинна енергия и крайното потребление на енергия в посочените сектори, които представляват основни източници на емисии на парникови газове.

Статистическите данни за употребата на енергия на национално ниво по данни на НСИ показват, че значителен дял в емисиите на парникови газове има консумацията на енергия в промишлеността, произведена чрез директното изгаряне на горива (преки емисии) или в резултат на консумацията на електроенергия от мрежата (непреки емисии).

В същото време друга съществена част от емисиите на парникови газове е резултат от потреблението на енергия в жилищните и обществените сгради, както и за улично осветление, като в тези сектори, отново емисиите на парникови газове трябва да бъдат разграничени на преки емисии от изгарянето на горива и непреки емисии от консумацията на енергия за битови или обществени нужди.

Изгарянето на горива в транспортните средства също представлява значителен източник на емисии на парникови газове. В сектор „Транспорт“ над 98% от емисиите се генерират от пътните превозни средства, а значително по-малко от 2% се отнасят към железопътния транспорт.

Съотношението на емисиите между секторите е различно в отделните общини, в зависимост от редица фактори, като брой на жителите, обхват на газификацията (обществена и битова), възможности за подобряване на енергийната ефективност и други.

В тази връзка секторните целеви мерки за повишаване на енергийната ефективност и използване на алтернативни горива са от важно значение за намаляването на емисиите на парникови газове на национално ниво.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

По отношение на предприеманите мерки в страната се извеждат на преден план общинските сгради, уличното осветление и общинските транспортни средства, тъй като това са източници, на които общинската администрация може пряко да повлияе за подобряване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите.

Основното потребление на енергия в сградите на територията на Общината се извършва чрез електроенергия за всякакви нужди, твърди горива за отопление през зимните месеци (дърва и въглища), мазут и природен газ.

Електроенергията, използвана за уличното осветление, също има съществен дял в емисиите и съответен потенциал за намаляването им.

Оценката на емисиите на парникови газове от потреблението на енергия в жилищните и общинските сгради, промишлеността и транспортните средства в засегнатите населени места е направена на базата на данни на НСИ за разхода на горива и други енергоизточници, справки на електроразпределителните дружества в страната и данни използвани в действащите стратегически документи на Общината - ПИРО, Програма за енергийна ефективност и други.

Тъй като не съществува стройна система за редовно отчитане на този вид данни на общинско ниво в страната, предложеният подход е единствено възможният.

Липсата на подробни количествени данни за потреблението на енергия и горива до най-ниско ниво на групите потребители в Общината за последната година позволява единствено извършването на обобщена инвентаризация на емисиите на парникови газове по сектори.

Определянето на емисиите на парникови газове обхваща всички населени места в границите на община Стамболово, като по същество включва оценка на консумацията на енергия от различните сектори и изчисляване на емисиите на парникови газове с използването на утвърдени емисионни фактори на международно ниво, които се изразяват най-популярно в tCO₂ за 1 MWh консумирана енергия.

Оценката на потреблението на електроенергия за 2021 г. в община Стамболово е представена в следващата таблица:

Таблица 13: Годишно потребление на електроенергия по категории консуматори, MWh/y

Категория	MWh/y
Общински сгради и улично осветление	460
Стопански обекти (сгради и съоръжения)	2394
Жилищни сгради	8712
Общо:	11 566

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Както беше посочено, поради липсата на стройна система за редовно отчитане на този вид данни, изчисленията в горната таблица са извършени с използването на данни от НСИ, електроразпределителното дружество и Програмата за енергийна ефективност на община Стамболово, при следните допускания:

- Средна консумация на електроенергия от едно домакинство- 350 kWh/мес.;
- Осреднена консумация на електроенергия от промишлени сгради и съоръжения- 1050 kWh/мес;
- Консумация на електроенергия от общински сгради и улично осветление по данни от общинска Програма за енергийна ефективност.

На базата на данни на НСИ за разхода на горива и други енергоизточници за 100 домакинства е оценено приблизителното потребление на горива за битово отопление в община Стамболово, както и разпределението по видове енергоизточници:

Таблица 14: Разпределение на видовете горива за отопление

Общо, брой жители	Общо, брой домакинства	Брой домакинства с ТЕЦ	Брой домакинства с газ	Брой домакинства с отопление с електроенергия	Брой домакинства на твърди горива
6383	2600	-	-	780	1820

Таблица 15: Подход за изчисляване на потреблението на горива и енергия

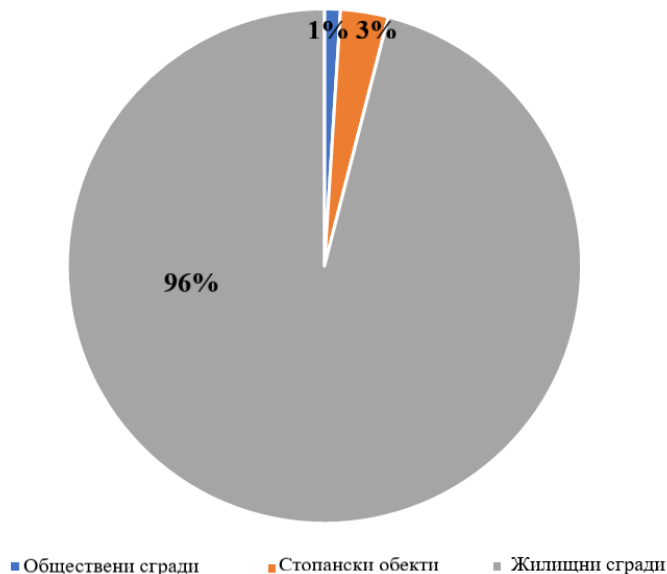
Показател	дърва	въглища	ТЕЦ	газ	електро	Общо
Разпределение	45%	25%	-	-	30%	100%
необходима енергия за отопление на 1 домакинство, квтч/г	10 000	10 000			6 500	
количество гориво т/г за едно домакинство	3.5	3				
количество гориво, общо т/г общо за домакинства	9100	7800				

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Разпределение на общата консумация на енергия по категории консуматори, %

Графика 4: Оценено процентно разпределение на общата консумация на енергия по категории потребители, включваща електроенергия и горива

За изчисляването на емисиите на парникови газове в tCO₂ по количествата електроенергия и енергия от вложени горива се използват утвърдените емисионни фактори на Междуправителствения комитет по изменение на климата (МКИК, IPCC), които са определени в следващата таблица:

Таблица 16: Използвани емисионни фактори tCO₂/MWh

Електроенергия	Природен газ	Дизел	Въглища	Дърва	Биогориво	Бензин
0.823	0.202	0.267	0.364	0.403	0	0.249

Изчислените годишни емисии на парникови газове по категории потребители са както следва:

Таблица 17: Оценка на емисиите на парникови газове от сгради и съоръжения, tCO₂/y

Категория	Оценени емисии, tCO ₂ /y
Общински сгради и улично осветление	378.75
Стопански обекти (сгради и съоръжения)	1970.26
Жилищни сгради	32569.94
Общо:	34918.95

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

На практика така определените източници и емисии за базовата година се явяват водещи в Общината, както по количество, така и по отношение на потенциала за предприемане на мерки за ограничаването им, който ще се търси в посока на подобряване на енергийната ефективност на сградите и промишлените обекти.

Независимо от това, за определяне на общите емисии на парникови газове в общината е необходимо да се оцени и базовото ниво на емисиите от сектор „Транспорт“.

Изчисляването на приноса на транспортните средства в общите годишни емисии също се основава по същество на количеството консумирано гориво- бензин, дизел и газ.

Важно е да се отбележи, че дори при наличието на подробни данни за количествата продадени горива в обектите в Общината, оценката на емисиите остава относителна, т.к. по обясними причини количеството продадени горива не отговаря на количеството използвани. Поради това, подобно на използвания подход за сградите, за транспортните средства също може да бъде направена единствено приблизителна оценка, която се основава на редица допускания.

Обобщена оценка на емисиите на парникови газове от сектор „Транспорт“ е направена в следващата таблица, като предварително трябва да се уточни също, че за коефициент на превръщане на горивото в kg и съответно kWh консумирана енергия, за избягване на точно количествено разграничаване на автомобилите на бензин и дизел, за които не е възможно точно измерване, консервативно е приет общ коефициент на превръщане, който е валиден за дизеловото гориво, като горивото с по-високи емисии.

Таблица 18: Оценка на емисиите на парникови газове от сектор „Транспорт“, tCO₂/y

Категория	Оценени емисии, tCO ₂ /y
Общински МПС	1033.36
Частни МПС	6613.52
Фирмени/промишлени МПС	4133.45
Общо:	11780.33

Въз основа на представените изчисления, общите емисии на парникови газове в община Стамболово за базовата година- 2021 г. могат да се обобщят, както следва:

Таблица 19: Обща оценка на емисиите на парникови газове, tCO₂/y, %

Категория	Оценени емисии, tCO ₂ /y	%- дял в общите емисии
Консумация на енергия и горива в сектор „Сгради“	34918.95	74.77
Консумация на енергия и горива в сектор „Транспорт“	11780.33	25.23
Общо:	46699.28	100

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Извършените изчисления показват водещата роля на консумацията на енергия и горива в сградите и съоръженията в общите емисии на парникови газове и по-малката, но също значителна роля на транспортните средства.

В тази връзка може да се направи заключение, че приоритетите и мерките за намаляване на емисиите на парникови газове следва да бъдат свързани с намаляването на потреблението на енергия от изкопаеми горива и повишаване на енергийната ефективност в общински сгради, улично осветление, жилищни сгради (с фокус върху енергията за отопление) и фирмени сгради, офиси, складове, инсталации и съоръжения.

Задължителни съпътстващи мерки следва да се приложат и за намаляване на емисиите от горивата, изгаряни в двигателите на МПС.

Важна област за бъдещо действие е иницирирането на предварително събиране на подробни количествени данни по сектори и категории потребители на енергия и горива в Общината, с цел на тази основа да се разработи по-точна количествена инвентаризация на емисиите на парникови газове, в която да се сведат до минимум използваните данни от националната статистика и други допускания, като вместо тях в изчисленията се използват реални данни на общинско ниво.

II.2. Води

Общият брой на пунктовете за *контролен мониторинг* на територията, контролирана от РИОСВ- Хасково през 2021 г. е 10 пункта – 6 на реки и 4 на язовири, като в община Стамболово има един пункт на р. Бисерска, при с. Долно Ботево. В тези пунктове се извършва мониторинг на биологични и физико-химични елементи, като еднократно в периода на ПУРБ е предвидено да се извърши и мониторинг на хидроморфологични елементи за качество.

Пунктове за *оперативен мониторинг*, на територията, контролирана от РИОСВ-Хасково през 2021 г., са 25 - 20 пункта на реки и 5 на язовири. В тези пунктове се извършва мониторинг по физико-химични елементи за качество за определяне на екологично и химично състояние на повърхностните води. На територията на община Стамболово няма такъв пункт.

Качество на повърхностите води, източници на замърсявания и антропогенни въздействия

В населени места от Общината, без изградена или частично изградена канализационна мрежа битовите, стопанските и промишлени води се събират в септични ями или попивни изгребни ями. Тези ями най-често не са водоплътни и изолирани и отпадъчните води се просмукват и замърсяват водните тела най-често с органични и биогенни елементи (неразтворени вещества; замърсители влияещи на кислородния режим; различни форми на азот и фосфор, микробиологично замърсяване).

Заустването на непречистени отпадъчни води от точкови източници води до замърсяване с биогенни вещества и активиране на процеси на еутрофикация, като аспектите на този процес са:

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

- Обогаляване с хранителните вещества (биогени) – азотни, фосфорни съединения и показатели за органично замърсяване (БПК, ХПК);
- Засилено първично производство / биомаса;
- Цъфтеж на водорасли;
- Промени в таксономичния състав на водораслите/ растенията;
- Повишено фиксиране на въглерода;
- Намалени нива на кислород през тъмната част от денонощието (и повишени през светлата част), създаващи предпоставки за аноксия и последвалите негативни ефекти върху флората и фауната;
- Намалено разнообразие на бентосната фауна.

Код	Водно тяло	СМ/ ИВТ	Биологични елементи	ФХ елементи	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние
BG3AR100R006	Река Арда от вливането на р. Крумовица до яз. Ивайловград	СМ	Умерено	Добро	Умерено	Добро
BG3AR200R009	Река Крумовица и пригоци		Добро	Добро	Добро	Добро
BG3AR100R008	Река Арда между яз. Студен кладенец и р. Крумовица	СМ	Умерено	Добро	Умерено	Добро
BG3MA100R233	Река Харманлийска до вливането на р. Хасковска		Лошо	Умерено Робш, PO4, Mn	Лошо	Добро
BG3MA100R007	Река Бисерска и пригоци до устие		Умерено	Добро	Умерено	Добро
BG3AR100L004	Язовир Ивайловград	СМ	Добро	Умерено Робш	Умерено	Добро
BG3AR350L010	Язовир Студен кладенец	СМ	Добро	Умерено Робш	Умерено	Добро

Графика 5: Състояние на повърхностните ВТ, преминаващи през територията на Община Стамболово

Лошото състояние на река Харманлийска от вливане на р. Хасковска и р. Хасковска до устие - лошото екологично състояние се дължи на заустване на промишлени и битови отпадъчни води от гр. Хасково, гр. Харманли и други населени места. През 2021 г. се установява превишаване на стандартите за качество за добро състояние по показателите: макрозообентос, нитратен азот, нитритен азот, общ азот, ортофосфати, общ фосфор и манган.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Двадесет и два са обектите в териториалния обхват на РИОСВ - Хасково, които с отпадъчните си води изпускат приоритетни и приоритетно опасни вещества, като на територията на Община Стамболово няма такива източници.

Качество на подземните води, източници на замърсявания и антропогенни въздействия

Националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води включва 35 хидрогеоложки пункта, на територията на РИОСВ – Хасково, като в община Стамболово няма такъв пункт. Предвид липсата на значими индустриални обекти и дейности, може да се каже, че източник на замърсяване остават непречистените битово-отпадни води, земеделието, както и някои фонови показатели на средата:

Код на ПВТ	Наименование ПВТ	Тест: Обща оценка на химичното състояние на ПВТ (добро/лошо)	Тест: Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване	Обща оценка на химичното състояние на ПВТ	Вещества или показатели на замърсяване
BG3G00000NQ009	Порови води в Неоген-Кватериер Хасково	лошо	лошо	лошо	Сулфати – 345,65 mg/l Манган – 0,0646 mg/l Обща алфа-активност – 1,37 Bq/l Обща бета-активност – 1,36 Bq/l
BG3G00000Q010	Порови води в Кватериер – река Арда	добро	добро	добро	
BG3G000PtPg049	Пукнатинни води – Източно Родопски комплекс	лошо	лошо	лошо	Желязо (общо) – 0,2275 mg/l Обща алфа-активност – 0,5066 Bq/l
BG3G00000N053	Порови води в Неоген-Свиленград - Стамболово	лошо	лошо	лошо	Нитрати – 153 mg/l Манган – 0,2562 mg/l

Графика 6.: Състояние на подземните ВТ, попадащи на територията на Община Стамболово

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

➤ **Подземно водно тяло BG3G00000NQ009 /Порови води в Неоген-Кватернер – Хасково/**

Населени места в общината Жълти бряг, Царева поляна.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2021 год. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – наблюдава се концентрация на РС за 2021 г. над стандарт за показатели сулфати - 345,65 mg/l (стандарт – 250 mg/l) и манган - 0,0646 mg/l (стандарт – 0,05 mg/l).

Влошено е качеството на подземните води, ползвани за питейно- битово водоснабдяване: превишен е стандартът за качество на питейните води за показателите манган и желязо и контролно ниво на показателя обща алфа- активност в следните мониторингови пунктове:

МП при с. Брягово, ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа:

- желязо – средногодишно съдържание 0,8825 mg/l (стандарт – 0,2 mg/l)
- манган - средногодишно съдържание - 1,1115 mg/l (стандарт – 0,05 mg/l)

МП при гр. Хасково, Сондаж № 1, ПС-ПБВ "Хасково - 1":

- желязо – средногодишно съдържание - 0,2725 mg/l (стандарт – 0,2 mg/l)
- манган - средногодишно съдържание - 0,0646 mg/l (стандарт – 0,05 mg/l)
- обща алфа-активност - средногодишно съдържание - 1,37 Bq/l (контролно ниво – 0,5 Bq/l)
- обща бета-активност - средногодишно съдържание - 1,36 Bq/l (контролно ниво – 1,0 Bq/l)

МП при с. Узунджово, ПС-нова:

- обща алфа-активност - средногодишно съдържание - 0,475 Bq/l, концентрацията е много близка до контролно ниво, като през първо тримесечие на 2021г. концентрацията е над контролно ниво – измерена стойност - 0,55 Bq/l (контролно ниво - 0,5 Bq/l)

МП при гр. Хасково, Източна зона, ПС - ПБВ - 15 Сондажа:

- обща алфа-активност - средногодишно съдържание много близко до контролно ниво - 0,48 Bq/l, като през първо тримесечие на 2021г. концентрацията е 0,49 Bq/l, а през трето тримесечие концентрацията е 0,47 Bq/l (контролно ниво - 0,5 Bq/l)

В конкретния случай, площта от ПВТ, в която е установено превишение на концентрацията на горечитираните показатели е по-малка от 20% от площта на ПВТ, но:

- влошено е качеството на подземните води, ползвани за питейно-битово водоснабдяване.

Състоянието е лошо по показатели сулфати, манган, желязо, обща алфа-активност и обща бета-активност.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Трябва да отбележим, че в мониторингов пункт при с. Малево (шахтов кладенец) с цел на използване на пункта – за промишлени цели, продължава тенденцията от предходната година на средногодишно съдържание над стандарт за показателите натрий и сулфати.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване:

В МП при с. Брягово, ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа, се наблюдава:

- желязо – средногодишна концентрация (2021г.) - 0,8825 mg/l (стандарт – 0,2 mg/l)
- манган - средногодишна концентрация (2021г.) - 1,1115 mg/l (стандарт – 0,05 mg/l)

Превишен е стандарта за качество на питейни води и е повишена концентрацията над установеното базово ниво при тези показатели.

В МП при гр. Хасково, Хасково, Сондаж № 1, ПС-ПБВ "Хасково - 1", се наблюдава:

- желязо – средногодишна концентрация (2021г.) - 0,2725 mg/l (стандарт – 0,2 mg/l)
- манган - средногодишна концентрация (2021г.) - 0,0646 mg/l (стандарт – 0,05 mg/l)
- обща алфа-активност - средногодишна концентрация (2021г.) - 1,37 Bq/l (контролно ниво – 0,5 Bq/l), в отделни проби от 1,25 Bq/l до 1,49 Bq/l.

За сравнение: в предходната година (2020 г.) в този мониторингов пункт се фиксират: средногодишна концентрация - 1,355 Bq/l (контролно ниво – 0,5 Bq/l), в отделни проби от 1,16 Bq/l до 1,55Bq/l.

В заключение следва да се отбележи средногодишната концентрация на този показател остава над 2 пъти над контролно ниво.

- обща бета-активност - средногодишна концентрация (2021г.) - 1,36 Bq/l (контролно ниво – 1,0 Bq/l), през първо тримесечие измерена концентрация - 2,17 Bq/l.
- естествен уран - средногодишна концентрация (2021г.) - 0,0363 mg/l (концентрацията е под стандарт – 0,06 mg/l), като през четвърто тримесечие е 0,058 mg/l (концентрацията е много близка до стандарт – 0,06 mg/l). За сравнение: през 2020г. средногодишна концентрация е 0,042 mg/l.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Във връзка с гореизложеното, следва да се подчертае, че като подземно водно тяло определено като зона за защита на подземните води, предназначено за питейно-битово водоснабдяване се констатира лошо състояние, като се наблюдава завишено съдържание над контролно ниво/максимална стойност съгласно Наредба № 9/2001г. (изм. ДВ. бр.102 от 12 Декември 2014 г.) за качеството на водата, предназначена за питейно- битови цели, както следва:

- в МП при гр. Хасково, Сондаж № 1, ПС-ПБВ "Хасково - 1" - на показателите:
- обща алфа-активност - при двукратно пробонабиране за годината средногодишна концентрация над контролно ниво - 1,37 Вq/l (контролно ниво – 0,1 Вq/l); - обща бета-активност - при двукратно пробонабиране за годината средногодишно съдържание - 1,36 Вq/l (контролно ниво – 1,0 Вq/l);
- естествен уран - при четирикратно пробонабиране за годината средногодишна концентрация над максимална стойност - 0,0363 mg/l (максимална стойност - 0,03 mg/l).

През 2021г. при трикратно пробонабиране за годината средногодишна концентрация над максимална стойност - 0,042 mg/l (максимална стойност - 0,03 mg/l).

- в МП при с. Узунджово, ПС-нова - за показателя обща алфа-активност - при двукратно пробонабиране за годината средногодишна концентрация над контролно ниво - 0,475 Вq/l
- в МП при гр. Хасково, Източна зона, ПС - ПБВ - 15 Сондажа – за показателя обща алфа-активност - при двукратно пробонабиране за годината – концентрация над контролно ниво - 0,48 Вq/l.
- в МП при с. Брягово, ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа - за показателя обща алфа-активност при двукратно пробонабиране за годината – концентрация над контролно ниво - 0,245 Вq/l.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G00000NQ009 през 2021г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показатели с констатирани отклонения са: сулфати, желязо (общо), манган, обща алфа-активност и обща бета-активност.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G00000NQ009 през 2020г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показатели с констатирани отклонения са: амониеви йони, желязо (общо), манган и обща алфа-активност.

- **Подземно водно тяло BG3G00000Q010/Порови води в Кватернер-река Арда/** Населени места в общината Долно Черковище, Рабово.

Общата оценка определя „добро” химично състояние.

- **Подземно водно тяло BG3G000PtPg049 /Пукнатинни води – Източно Родопски комплекс/**

Населени места в общината Балкан, Бял кладенец, Воденци, Войводенец, Гледка, Голобрадово, Голям извор, Долно Ботево, Долно Черковище, Долно поле, Жълти бряг, Зимовина, Кладенец, Кралево, Лясковец, Маджари, Малък

Изпълнител: „Българска консултантска организация” ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

извор, Поповец, Пчелари, Пътниково, Рабово, Светослав, Силен, Стамболово, Тънково, Царева поляна.

От извършения мониторинг на химичното състояние през 2021г. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – наблюдава се концентрация на РС (2021г.) над контролно ниво при показател обща алфа-активност - 0,5066 Bq/l (контролно ниво – 0,5 Bq/l).

Влошено е качеството на подземните води, ползвани за питейно-битово водоснабдяване в мониторингови пунктове:

- при с. Бял извор по показател желязо – средногодишно съдържание - 0,2275 mg/l (стандарт – 0,2 mg/l).
- при с. Бориславци по показател обща алфа-активност – средногодишно съдържание - - 0,5066 Bq/l (контролно ниво – 0,5 Bq/l).

Състоянието е лошо.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване:

- при с. Бял извор по показател желязо – средногодишно съдържание - 0,2275 mg/l (стандарт – 0,2 mg/l).
- при с. Бориславци по показател обща алфа-активност – средногодишно съдържание - - 0,5066 Bq/l (контролно ниво – 0,5 Bq/l). Трябва да изтъкнем, че като подземно водно тяло определено като зона за защита на подземните води, предназначено за питейно-битово водоснабдяване се констатира лошо състояние, като се наблюдава завишено съдържание над контролно ниво съгласно Наредба №9/2001г.(изм. ДВ. бр.102 от 12 Декември 2014г.) за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели: средногодишна концентрация за обща алфа-активност - 0,5066 Bq/l (контролно ниво – 0,1 Bq/l).

Състоянието е лошо, защото данните от мониторинга на необработената вода показват, че е превишен стандарта за качество на питейните води за показателите желязо и обща алфа-активност.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G000PtPg049 на територията на РИОСВ- Хасково през 2020 г. и 2021г. е „лошо“, като показатели с констатирано отклонение са желязо, манган и обща алфа-активност.

➤ **Подземно водно тяло BG3G000000N053 /Порови води в Неоген –Свиленград-Стамболово**

Населени места в общината – Тънково.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2021г. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – наблюдава се концентрация на РС (2021г.) над стандарт за показателя манган - 0,2562 mg/l (стандарт – 0,05 mg/l).

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

В мониторингов пункт при с. Бисер (ПС "Харманли" участък Бисер - ТК № 8) при еднократно пробонабиране се фиксира концентрация над стандарт за показателите:

- нитрати – 153 mg/l (стандарт - 50 mg/l)
- манган - 0,0652 mg/l (стандарт - 0,05 mg/l)

Концентрация от еднократно пробонабиране за показателя обща алфа-активност е 0,34 Bq/l (контролно ниво – 0,5 Bq/l).

Състоянието е лошо, защото площта от ПВТ, в която е установено превишение на концентрациите на тези показатели е по-малка от 20% от площта на ПВТ, но е влошено качеството на подземните води, ползвани за питейно-битово водоснабдяване.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване:

В мониторингов пункт при с. Бисер (ПС "Харманли" участък Бисер - ТК № 8), концентрация за показателите от еднократно пробонабиране е:

- нитрати - над стандарт и над концентрацията на установеното базово ниво;
- обща алфа-активност - 0,34 Bq/l (контролно ниво за качество на подземни води – 0,5 Bq/l съгласно Наредба № 1/2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води);

Състоянието е лошо.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G000000N053 през 2021г. на територията на РИОСВ-Хасково е „лошо“ по показатели нитрати и манган.

Изградени канализация и ПСОВ

Канализационната мрежа е с обща дължина 165 601,00 л. м, от тях 92 213,20 л. м са изградени през последните години. Канализацията е обхванала 57,18% от населението, в останалите случаи се използват все още септични ями.

През 2021 г. е изпълнен и въведен в експлоатация проекта за „Изграждане на частична канализация в с. Гледка, общ. Стамболово от О.Т 220, О.Т. 223, О.Т. 237 до О.Т.288“, финансирано от община Стамболово.

Отпадните води не се пречистват на този етап, тъй като все още не са въведени в експлоатация пречиствателните станции, което създава опасности от замърсяване на околната среда. Необходимо е в бъдеще да се обърне по-сериозно внимание на отпадните води, като се доизгради канализационната мрежа, както и се приведат в изправност пречиствателните станции.

II.3. Почви

На територията на Община Стамболово не са регистрирани замърсяване, засоляване, вкисляване на почвите. Няма данни за почвена ерозия и свлачищни процеси.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

II.4. Отпадъци

На територията на Община Стамболово няма данни за наличие на замърсявания с отпадъци и на нерегламентирани сметища.

II.5. Шум

На територията на Община Стамболово няма данни за наличие на завишени шумови нива.

II.6. Радиация

На територията на Община Стамболово няма данни за наличие на завишена радиация.

II.7. Биоразнообразие. Национална екологична мрежа Natura 2000.

На територията на Община Стамболово няма данни за нарушено състояние на биологичното разнообразие и на предметите на опазване в защитените зони.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

III. Цели и приоритети за развитие за периода на действие на Плана.

III.1. Анализ на мерките, свързани с опазване на околната среда и борбата с климатичните изменения в действащите планови и стратегически документи на община Стамболово.

III.1.1. План за интегрирано развитие на Община Стамболово 2021-2027 г.

Планът за интегрирано развитие 2021-2027 г. на община Стамболово е част от системата от стратегически документи, които интегрират и обуславят регионалното и пространственото развитие на общината. Документът осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия. Документът е приет с Решение на Общинския съвет № 149 / 31.03.2021 г.

Мерките, които са планирани в ПИРО по отношение на климатичните промени са следните:

Мярка 3.1.4: Борба с климатичните промени

Дейности:

- Недопускане на високо - въглеродни технологии и производства на територията на общината;
- Насърчаване изграждането и въвеждането в експлоатация на централи за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници;
- Насърчаване монтирането на локални инсталации в обществени и частни сгради за производство на електрическа енергия /слънчеви панели/ и подгряване на вода за битово горещо водоснабдяване /слънчеви колектори/ от възобновяем източник на енергия /ВИЕ/ „слънце”, биомаса и др.
- Предприемане на мерки в земеделските стопанства, целящи да подобрят управлението на почвите и водите за подпомагане на адаптацията към климатичните промени и намаляване на последиците за околната среда и икономиката;
- Контрол върху използването на водните ресурси, в това число и за енергийни цели;
- Подкрепа на интервенции за превенция на риска от свлачища и за управление на рисковете в селското стопанство;
- Борба с ерозията на почвите;
- Текущо поддържане на горските екосистеми и горското стопанство;
- Повишаване на информираността на населението за намаляване на парниковите газове и опасностите от климатичните промени с цел създаване на култура и модел на поведение, свързан с опазването на околната среда.

Изпълнител: „Българска консултантска организация” ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Мярка 3.1.5. Повишаване на енергийната ефективност и насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници /ЕВИ/:

Дейности:

- Разработване на стратегически документи на органите на местната власт за въвеждане на енергоспестяващи мерки с цел подобряване на енергийната ефективност - /програми по енергийна ефективност с времеви хоризонт от 5 години, насърчаване използването на ЕВИ и биогорива – краткосрочни, с времеви хоризонт от 3 години и дългосрочни, с времеви хоризонт от 10 години/;
- Създаване на предпоставки за повишаване на енергийните характеристики на наличния сграден фонд - жилищни и обществени сгради и приваждането им в сгради с близко да нулево потребление на енергия посредством задоволяване на енергийните потребности на тези сгради и на техните обитатели чрез въвеждането на инсталации за оползотворяване на ЕВИ;
- Усвояване на наличния и прогнозния потенциал на територията на общината за оползотворяването на ЕВИ – слънчева енергия, геотермална енергия, енергия от дървесна и/ или растителна/животинска биомаса;
- Въвеждане на система за енергиен мениджмънт /управление по енергийна ефективност/ на територията на общината посредством изготвянето на ежегодни анализи на енергопотреблението и установяване на енергоемкостта на всеки един от обектите общинска собственост с цел приоритизирането им при въвеждане на енергоспестяващи мерки;
- Подмяна на уличното осветление с енергоспестяващо;
- Монтиране на локални енергийни системи в жилищните и обществените сгради.

Съгласно матрица на индикаторите за наблюдение и оценка на ПИРО на община Стамболово за периода 2021-2027 г., за Приоритет 3: „Изграждане на устойчива инфраструктура и съхранена околна среда“, към който са включени мерките, показателите са изпълнение са следните:

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Мярка/Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Целева стойност
Мярка 3.1.4: Борба с климатичните промени <i>Индикатор:</i> Развитие на кръгова икономика, прилагайки устойчива продуктова политика, използваща по-малко материали и гарантирайки тяхното повторно използване и рециклиране	<i>Брой технологични процеси за рециклиране</i>	<i>Община Стамболово</i>	<i>6 г.</i>	<i>2</i>
Мярка 3.1.5: Повишаване на енергийната ефективност и насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници /ЕВИ/				
<i>Индикатор:</i> Разработване на технически проекти за подобряване на енергийната ефективност на публичните сгради	<i>Брой</i>	<i>Община Стамболово</i>	<i>2 г.</i>	<i>3</i>
<i>Индикатор:</i> Подобряване на енергийната ефективност на общинския сграден фонд	<i>Брой</i>	<i>Община Стамболово</i>	<i>2 г.</i>	<i>2</i>
<i>Индикатор:</i> Изграждане на ЕВИ	<i>Брой</i>	<i>Община Стамболово</i>	<i>6 г.</i>	<i>2</i>

Таблица 20: Индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО на община Стамболово за периода 2021-2027 г.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

По мярка 3.1.4 няма изпълнени дейности до момента.

По мярка 3.1.5 са предприети следните действия:

- *Индикатор: Разработване на технически проекти за подобряване на енергийната ефективност на публичните сгради* - в процес на разработване са два технически проекта;
- *Индикатор: Подобряване на енергийната ефективност на общинския сграден фонд* – до момента няма изпълнени проекти за енергийна ефективност на общинския сграден фонд. Предстои кандидатстване за енергийна ефективност за две общински сгради;
- *Индикатор: Изграждане на ЕВИ* - в процес на изпълнение е проект: „Преход към климатично устойчиви общности“, където се предвижда въвеждане и инсталиране на слънчеви системи за битово горещо водоснабдяване на детска градина „Звездичка“, която има пет филиала.

III.1.2. Програма за Енергийна ефективност на община Стамболово 2019 - 2024 г.

Изготвянето на общинска програма за енергийна ефективност е задължителна част от държавната политика по енергийна ефективност и налага участието на местните структури. Общинската програма цели да се намали нивото на енергопотребление в обектите – общинска собственост (сгради, инсталации, улично осветление и др.), като по този начин се даде пример на населението за генериране на икономия на енергия в бита и индустрията. Документът е приет с Решение на Общинския съвет № 406/11.07.2019 г.

Мерките за повишаване на енергийната ефективност включват основно сгради, общинска собственост, като приоритет са училищата. Препоръчва се всички сгради на територията на общината, които нямат енергийни обследвания, да им бъдат изготвени, след което, според получените резултати да бъде преценено по кои програми може да се участва за финансиране.

Тези общи мерки не са свързани пряко с изменение на климата, но имат косвено влияние върху цялостното поведение и принос на хората към овладяване на тези негативни процеси. Конкретните мерки, които ще помогнат на този процес и включени в тази Програма са:

Мярка 4: „Въвеждане на алтернативни системи за отопление“;

Мярка 11: Проучване и определяне потенциала на общината за използване на ВЕИ в сгради;

Мярка 12: Изграждане на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници в общински сгради;

Мярка 13: Модернизация и ефективна употреба на енергийни системи в сгради, общинска собственост.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

До момента, единствено по Мярка 12, е предвидено въвеждане и инсталиране на слънчеви системи за битово горещо водоснабдяване на детска градина „Звездичка“, която има пет филиала.

III.1.3. Дългосрочна програма на община Стамболово за насърчаване използването на енергия от ВЕИ и биогорива за периода 2021-2030 г.

Производството на енергия от ВЕИ допринася и за подобряване на конкурентоспособността на предприятията, както и възможността за създаване на нови такива, като по този начин се насърчават и иновациите, свързани с производството на енергия от възобновяеми източници и биогорива. Община Стамболово притежава потенциал за използване на възобновяеми източници, който може да осигури част от общата, необходима енергия чрез развитие, разработване и използване на възобновяемите ресурси. Въз основа на направените в документа анализи е обобщено, че община Стамболово има най-голям потенциал за използване на слънчевата енергия и енергията от биомаса, като основни възобновяеми източници за задоволяване на енергийните потребности.

Документът е приет с Решение на Общинския съвет № 206/30.11.2021 г.

Изготвен е списък с приоритетни дейности и проекти за въвеждане на ВЕИ в община Стамболово до 2030 г., като е посочено, че постигнатите ефекти от изпълнението на Програмата следва да бъдат изразени чрез количествено и/ или качествено измерими стойностни показатели /индикатори. Тези, които са пряко свързани с въглеродния отпечатък са:

№	Мярка	Очаквани резултати	Индикатор	Мярка	Източник на информация
1.	Насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници в публичния и частния сектор	Въведени ВЕИ в общински и частни жилищни сгради, и намаляване потреблението на енергия в тях;	Общински и частни жилищни сгради с въведени ВЕИ;	Брой	Технически и работни проекти, издадени разрешения за строеж;
		Намаляване потреблението на енергия в общината;	Количество спестена енергия;	kWh	Справки за потребявано количество ел. енергия;
		Намаляване разходите в общинския бюджет	Количество спестени емисии на CO ²	Тон	Годишни отчети за изпълнение на общинския бюджет
	Икономии в общинския бюджет	Лева			

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

2.	Стимулиране на бизнес сектора за използване на ВЕИ и привличане на местни и чуждестранни инвестиции	<p>Инсталирани фотоволтаични и/или слънчеви системи върху големи покривни и сградни площи на производствени предприятия, складове, търговски и офис сгради;</p> <p>Намаляване потреблението на енергия;</p> <p>Подобряване условията на труд.</p>	<p>Обновени производствен и сгради;</p> <p>Количество спестена енергия и емисии на CO²</p>	<p>Брой</p> <p>kWh, Тон</p>	<p>Технически и работни проекти;</p> <p>Издадени разрешения за строеж; Справки за потребявано количество ел. енергия.</p>
3.	Използване на енергия от ВЕИ при осветление на улици, площи, паркове, градини и други имоти общинска собственост	<p>Въведено хибридно улично осветление в община Стамболово;</p> <p>Намаляване потреблението на енергия;</p> <p>Намаляване разходите в общинския бюджет.</p>	<p>Монтирани хибридни осветителни тела;</p> <p>Количество спестена енергия;</p> <p>Количество спестени емисии на CO²;</p> <p>Икономии в общинския бюджет</p>	<p>Брой</p> <p>kWh</p> <p>Тон</p> <p>Лева</p>	<p>Брой монтирани хибридни осветителни тела;</p> <p>Справки за потребявано количество ел. енергия за улично осветление и емисии от CO²</p> <p>Годишни отчети за изпълнение на общинския бюджет.</p>

Таблица 21: “Мерки за въвеждане на ВЕИ, очаквани резултати и индикатори за тяхното измерване“

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

До този момент, по мярка 1 „Насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници в публичния и частния сектор“, са реализирани десет проекта в частния сектор за изграждането на Фотоволтаични електроцентрали на територията на община Стамболово.

По мярка 3 „Използване на енергия от ВЕИ при осветление на улици, площади, паркове, градини и други имоти общинска собственост“ е разработен и подаден проект “Подобряване на енергийната ефективност в община Стамболово“, за финансиране по Финансовия механизъм на европейското икономическо пространство, като към момента проектът не е одобрен, но е сред резервите. В рамките на проекта се предвижда реконструкция и модернизация на системите за външно изкуствено осветление в осем населени места в община Стамболово.

III.1.4. Програма за управление на Община Стамболово 2019-2023 г.

Основните цели на програмата е повишаване на благосъстоянието и стандарта на живот на населението, повишаване на икономическото и културно развитие в община Стамболово, интеграция на социално уязвими групи и хората със специфични нужди, създаване на гражданско общество с висок морал и култура. Документът е приет с Решение на Общинския съвет № 48/06.03 2020 г.

Формулирани са три основни приоритета:

Приоритет 1: Подобряване на инфраструктурата, чрез подмяна на съществуващата и изграждане на нова инфраструктура.

Приоритет 2: Подобряване на информираността на гражданите относно Европейските проекти и програми и помощ при изготвяне на такива.

Приоритет 3: Подобряване на здравеопазването, образованието, културен живот и подпомагане на младежта и спорта, както и свободен достъп до Интернет. Въвеждане на мерки за развитие и подобряване на съществуващите туристически обекти и маршрути.

Така формулираните приоритети **нямат отношение** към намаляването на емисиите на парникови газове на територията на общината.

III.1.5. Годишен отчет за 2020 година в изпълнение на Програма за управление на община Стамболово 2019-2023 г.

Отчетът за изпълнение на Програмата за управление за мандат 2019-2023 г., цели да предостави подробна информация за конкретно предприетите последователни и систематични действия и инициативи, в съответствие със заявените приоритети за постигане на устойчиво развитие на община Стамболово, залегнали в Програмата.

Няма дейности, свързани с намаляването на емисиите на парникови газове на територията на общината.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

III.1.6. Програма за управление на отпадъците на община Стамболово 2017-2020 г.

Програмата е разработена в съответствие със Закона за управление на отпадъците и е със срок на действие 2017 - 2020г. Основната цел на тази общинска програма за управление на отпадъците е да се постигне устойчиво управление на отпадъците на територията на община Стамболово и да се запази доброто състояние на останалите компоненти на околната среда. Планът за действие с подпрограмите включва описание на дейностите и необходимите мероприятия за изпълнение на националното законодателство на местно ниво, както и краткосрочните и дългосрочните мерки и инвестиции, които община Стамболово следва да предприеме за правилното управление на местната и регионална политика, свързана с управлението на отпадъците и реализацията на тази политика.

Програмата **не съдържа мерки**, насочени към проблемите на изменението на климата.

По проект: „Партньорството на гражданите с местните власти, предпоставка за прилагането на принципите на прозрачност, откритост и ефективност на публичните политики за устойчиво развитие на територията“, в партньорство със сдружение „Съюз за възстановяване и развитие“, с период на изпълнение 26.07.2022 г. – 31.12.2023 г., е предвидено разработване на Програма за управление на отпадъците.

III.1.7. Програма за опазване на околната среда, юли 2014 г.

Програмата е разработена в съответствие със Закона за опазване на околната среда и е със срок на действие 2014 – 2020 г. Планираните мерки в План за действие са насочени главно към изграждане на екологосъобразна инфраструктура, ефективно управление на отпадъците, запазване на биоразнообразието, подобряване на информираността, контрола и услугите за граждани и фирми с цел оптимизиране на общата екологична обстановка в общината. В Програмата е включена Мярка 6. „Борба с ерозията и неблагоприятните климатични изменения“, със следните предвидени проекти:

Проекти:	Срок на изпълнение	Отговорник
Изграждане на противоерозионни/противосвлачищни съоръжения	Постоянен	ОА
Залесяване на ерозирани терени на територията на общината	Постоянен	ОА, ДГС
Разработване на програма за насърчаване на екологичното земеделие. Проучване на възможността за използване на утайки от ПСОВ за обогатяване на почви и рекултивация на нарушени терени.	Постоянен	ОА, ОДЗ

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Почистване на замърсени терени и почви.	Постоянен	ОА
Участие в публични инициативи за почистване на територията.	Постоянен	ОА
Изграждане на система за борба с пожарите и природните бедствия.	Постоянен	ОА
Изграждане на минерализовани ивици.	Постоянен	ОА
Подобряване мониторинга върху качеството на почвите, намиращи се на територията на общината.	Постоянен	ОА
Обозначаване и ограждане на вековните дървета	Постоянен	ОА

Таблица 22: Проекти, включени към Мярка 6. „Борба с ерозията и неблагоприятните климатични изменения“ от Програма за опазване на околната среда

До момента по втория проект „Залесяване на ерозирали терени на територията на общината“ са извършени залесителни дейности, на някои места.

По четвъртия и петия проекти „Изграждане на система за борба с пожарите и природните бедствия“ и „Изграждане на минерализовани ивици“ се изпълнява проект „Дейности по предотвратяването на щети от горски пожари в горите на територията на община Стамболово“, който включва: реконструкция и рехабилитация на горски пътища с обща дължина 9685,00 в горската територия на община Стамболово; изграждане на един брой нов резервоар за противопожарни нужди; изграждане на минерализовани ивици и лесокултурни прегради.

По проект: „Партньорството на гражданите с местните власти, предпоставка за прилагането на принципите на прозрачност, откритост и ефективност на публичните политики за устойчиво развитие на територията“, в партньорство със сдружение „Съюз за възстановяване и развитие“, с период на изпълнение 26.07.2022 г. – 31.12.2023 г., е предвидено разработване на нова Програма за опазване на околната среда.

III.1.8. Наредба за управление на отпадъците на територията на община Стамболово.

Наредбата определя екологосъобразното управление на отпадъците на територията на община Стамболово като съвкупност от права и задължения, по отношение на дейностите за управление на отпадъците на физическите лица, които живеят или временно пребивават в общината, както и на юридическите лица, които осъществяват дейност на нейната територия. Наредбата регламентира извършването на дейностите по изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на битови, строителни, производствени, опасни, масово разпространени отпадъци и отпадъци от черни и цветни метали, поддържането на чистотата на територията на община Стамболово.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

III.2. Стратегическите цели и приоритетите, насочени към намаляване на въздействията, свързани с изменението на климата.

При спазване на посочените основни принципи и при отчитане на основната цел на Плана за намаляване на емисиите на парникови газове и адаптация към изменението на климата в община Стамболово са формулирани следните стратегически цели:

Стратегическа цел 1:

Намаляване на емисиите на парникови газове в община Стамболово

Стратегическа цел 2:

Повишаване на устойчивостта, чрез предприемане на мерки за адаптация към изменението на климата

Стратегическа цел 3:

Повишаване на информираността по въпросите на устойчивото енергийно развитие и изменението на климата

Приоритетите за изпълнение на дейностите, свързани с постигане на трите стратегически цели на Плана са представени в следващата Таблица:

<p>Стратегическа цел 1: Намаляване на емисиите на парникови газове в община Стамболово</p>
<p>Приоритет 1: Намаляване на енергопотреблението и повишаване на енергийната ефективност</p>
<p>Приоритет 2: Повишаване на дела на ВЕИ в местното енергийно потребление</p>
<p>Стратегическа цел 2: Повишаване на устойчивостта, чрез предприемане на мерки за адаптация към изменението на климата</p>
<p>Приоритет 3: Предприемане на природосъобразно действия за адаптация към изменението на климата</p>
<p>Приоритет 4: Повишаване на възможностите за превенция и подобряване на готовността за реакция при настъпване на екстремни климатични явления</p>
<p>Стратегическа цел 3: Повишаване на информираността по въпросите на устойчивото енергийно развитие и изменението на климата</p>
<p>Приоритет 5: Повишаване на информираността по въпросите на енергийната ефективност и негативните последици от изменението на климата</p>
<p>Приоритет 6: Подобряване на сътрудничеството със съседни общини с цел изпълнение на съвместни проекти и прилагане на успешни решения за намаляване на емисиите на парникови газове и адаптация към изменението на климата</p>

Таблица 23: Стратегически цели и приоритети на “План за намаляване на емисиите на парникови газове и адаптация към изменението на климата в община Стамболово“

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

IV. Дейности. Стратегия за изпълнение на дейностите за постигане на целите и приоритетите.

С цел постигане на специфични приоритети и заложените стратегически цели в настоящия раздел е разработен специализиран План за действие.

Планът за действие предвижда изпълнението на конкретни и целенасочени мерки, свързани с постигането на отделните стратегически цели и приоритети за изпълнение, както и постигането на пълно съответствие с разпоредбите на действащото европейско и национално законодателство в областта на изменението на климата.

Планът за действие не дублира вече приетите и прилагани специфични мерки за изпълнение, предвидени в действащите към момента на разработване на настоящия документ стратегии, планове и програми на община Стамболово – План за интегрирано развитие на община Стамболово, Програма за Енергийна ефективност, Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от ВЕИ и биогорива и Програма за управление на отпадъците на община Стамболово, а изисква стриктното изпълнение на тези утвърдени мерки в съответствие с плановете, в които са разписани в детайли.

В допълнение към изложеното по-горе, в Плана за действие са включени и някои общи мерки, които са важни за изпълнение, с цел постигането на пълно съответствие с действащото европейско и национално законодателство в областта на изменението на климата.

За целите на разработването на настоящия документ и конкретния план за действие беше проведено изследване сред обществеността, което включваше анкетно проучване и провеждането на дълбочинни интервюта.

На база получените резултати от проведената анкета, може да бъде направено заключение, че проблемът със замърсяването на околната среда в община Стамболово не е съществен. Населението проявява отговорност към опазването на околната среда и приветства направените усилия от страна на община Стамболово в тази посока.

Жителите проявяват интерес да изхвърлят генерираните специфични отпадъци разделно, като идентифицират основната пречка към момента - липсата на достатъчно контейнери за разделно събиране на отпадъци в близост до дома. По-голямата част от населението е запознато с компостирането, като към момента домакинствата в общината не компостират, но се наблюдава желание от страна на все повече жители да започнат да компостират отпадъци и съответно да получат компост от община Стамболово при възможност.

По отношение на предложените специфични мерки, с които да бъдат постигнати целите на Плана за намаляване на емисиите на парникови газове и адаптация към изменението на климата в община Стамболово, анкетираният предпочитат дейности за подобряване на енергийната ефективност на обществени сгради в общината, както и редовната поддръжка на пожароизвестителните системи в съответните сгради. В допълнение, населението обръща особено внимание на поддръжката на зелени площи

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

на територията на общината, залесяването на запустели общински терени, както и затлачени, замърсени и обрасли корита на дерета и реки, с цел повишаване тяхната проводимост. Все още се забелязва несигурност по отношение на закупуването на електроавтомобили за общински цели, както и изграждане на публична инфраструктура за зареждане на такъв тип автомобили, като населението не подкрепя подобна инициатива, породено от липсата на информация по темата сред жителите на общината.

Като общо заключение следва да се изведе, че е необходимо организирането и изпълнението на специфични и целенасочени мерки, с които да се подкрепи намаляването на емисиите на парникови газове и справянето с последствията от изменението на климата.

Самата анкетна карта е представена в Приложение № 3, а подробните резултати от анкетното проучване са представени в Приложение № 4 към настоящия документ.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ПЕРИОДА 2023-2030 Г.

№	ДЕЙНОСТ	ОТГОВОРНИК	СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ	РЕЗУЛТАТ
Стратегическа цел 1:					
Намаляване на емисиите на парникови газове в община Стамболово					
Приоритет 1: Намаляване на енергопотреблението и повишаване на енергийната ефективност					
1.	Стриктно изпълнение на ПИРО на община Стамболово	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Намаляване на емисиите на парникови газове
2.	Стриктно изпълнение на Програма за енергийна ефективност на община Стамболово	Община Стамболово	2023-2024 г.	Община Стамболово	Повишаване на енергийната ефективност
3.	Разработване и изпълнение на Програма за енергийна ефективност на община Стамболово 2025-2030 г.	Община Стамболово	2024-2030 г.	Община Стамболово	Повишаване на енергийната ефективност
4.	Събиране на подробна информация за годишната консумация на горива и потреблението на енергия и извършване на актуална инвентаризация на емисиите на парникови газове	Община Стамболово	31.12.2024 г.	Община Стамболово	Получаване на подробни данни за актуалните емисии на парникови газове
5.	Извършване на ежегодни енергийни одити на отоплителните инсталации в общинските сгради	Община Стамболово	Постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Получаване на подробни данни за енергийните

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

					характеристики на инсталациите
6.	Прилагане на допълнителни мерки за енергийна ефективност в общинските сгради	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Европейски фондове и програми	Повишаване на енергийната ефективност
7.	Изпълнение на проекти за повишаване на енергийната ефективност в жилищни сгради	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Европейски фондове и програми	Повишаване на енергийната ефективност
8.	Изграждане на допълнителна инфраструктура за използване на електромобили	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Европейски фондове и програми	Намаляване на емисиите на парникови газове
9.	Поетапна подмяна на автомобилите общинска собственост с такива с по-висок Евро стандарт или електромобили	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Европейски фондове и програми	Намаляване на емисиите на парникови газове
10.	Обновяване на съществуващи сгради до високи нива на енергийна ефективност и строителство на нови сгради с нулево енергийно потребление	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Европейски фондове и програми	Намаляване на емисиите на парникови газове
11.	Проучване на възможностите за изпълнение на проекти за въвеждане на допълнително енергоспестяващо улично осветление	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Европейски фондове и програми	Намаляване на емисиите на парникови газове

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Приоритет 2: Повишаване на дела на ВЕИ в местното енергийно потребление					
12.	Стриктно изпълнение на Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от ВЕИ и биогорива на община Стамболово	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Увеличаване на дела на ВЕИ в местното енергийно потребление
13.	Изготвяне на доклад за анализ и оценка на степента на изпълнение и необходимостта от актуализация на Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от ВЕИ и биогорива на община Стамболово	Община Стамболово	31.03.2029 г.	Община Стамболово	Увеличаване на дела на ВЕИ в местното енергийно потребление
14.	Създаване на правила и модел за осигуряване на улеснено по-широко навлизане на ВЕИ в сградния фонд и съоръжения	Община Стамболово	31.12.2026 г.	Община Стамболово	Увеличаване на дела на ВЕИ в местното енергийно потребление
15.	Проучване на възможностите за въвеждане на преференциални процедури за използването на ВЕИ от населението;	Община Стамболово	31.12.2024 г.	Община Стамболово	Увеличаване на дела на ВЕИ в местното енергийно потребление
16.	Проучване на възможностите за подмяна на използваните от местното население отоплителни уреди на твърдо гориво с ВЕИ	Община Стамболово	31.12.2024 г.	Европейски фондове и програми, община Стамболово	Увеличаване на дела на ВЕИ в местното енергийно потребление
17.	Проучване на възможностите за използване на биомаса като източник на енергия в	Община Стамболово,	31.12.2025 г.	Община Стамболово, производствени предприятия	Увеличаване на дела на ВЕИ в местното енергийно потребление

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

	обществени сгради и производствени предприятия	производствени предприятия			
18.	Изграждане на соларни инсталации за топла вода в обществени сгради	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово, Европейски фондове и програми	Увеличаване на дела на ВЕИ в местното енергийно потребление
Стратегическа цел 2:					
Повишаване на устойчивостта, чрез предприемане на мерки за адаптация към изменението на климата					
Приоритет 3: Предприемане на природосъобразно действия за адаптация към изменението на климата					
19.	Провеждане на дейности по залесяване на неизползвани общински терени	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Повишаване на устойчивостта и адаптация към изменението на климата
20.	Поддържане на добро състояние на зелените площи в община Стамболово	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Повишаване на устойчивостта и адаптация към изменението на климата
21.	Изграждане на нови зони за обществен отдых на подходящи за тази дейност места	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Повишаване на устойчивостта и адаптация към изменението на климата
Приоритет 4: Повишаване на възможностите за превенция и подобряване на готовността за реакция при настъпване на екстремни климатични явления					
22.	Поддържане на пожароизвестителни системи в административните сгради	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Повишаване на устойчивостта и адаптация към изменението на климата

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

23.	Изграждане на съоръжения за наблюдения и контрол на риска от възникване на пожари, извън населените места	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Повишаване на устойчивостта и адаптация към изменението на климата
24.	Изпълнение на дейности за повишаване на противопожарната култура на населението	Община Стамболово, РСПБЗН	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово, РСПБЗН	Повишаване на устойчивостта и адаптация към изменението на климата
25.	Почистване на затлачени, замърсени и обрасли корита на дерета и реки в населените места на територията на общината, с цел повишаване на тяхната проводимост	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Повишаване на устойчивостта и адаптация към изменението на климата
Стратегическа цел 3:					
Повишаване на информираността по въпросите на устойчивото енергийно развитие и изменението на климата					
Приоритет 5: Повишаване на информираността по въпросите на енергийната ефективност и негативните последици от изменението на климата					
26.	Повишаване на административния капацитет на местно ниво по въпросите на устойчивото енергийно развитие и изменението на климата	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Намаляване на емисиите на парникови газове

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

27.	Повишаване на капацитета на служители на община Стамболово в областта на енергийната ефективност, подготовката и изпълнението на проекти, финансирани от национални и европейски фондове и програми в областта на използването на енергия	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Повишаване на устойчивостта и адаптация към изменението на климата
28.	Провеждане на информационни мероприятия за популяризиране на мерките за намаляване на емисиите на парникови газове и повишаване на енергийната ефективност в жилищните сгради	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Намаляване на емисиите на парникови газове
29.	Провеждане на информационни мероприятия за популяризиране на мерките за адаптация и смекчаване на изменението на климата	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Адаптация към изменението на климата
30.	Провеждане на информационни мероприятия за ползите от прилагането на разделно събиране на отпадъците	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Намаляване на емисиите на парникови газове
31.	Публикуване на годишни доклади за изпълнението на Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Увеличаване на дела на ВЕИ в местното енергийно потребление

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

	ВЕИ и биогорива на община Стамболово на интернет-страницата на Общината				
Приоритет 6: Подобряване на сътрудничеството със съседни общини с цел изпълнение на съвместни проекти и прилагане на успешни решения за намаляване на емисиите на парникови газове и адаптация към изменението на климата					
32.	Проучване на възможностите за изпълнение на съвместни проекти в областта на изменението на климата, финансирани от ЕС, с участието на повече общини в района	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Намаляване на емисиите на парникови газове и адаптация към изменението на климата
33.	Инициране на провеждането на периодични регионални информационни мероприятия и обучения на общински служители за повишаване на информираността относно финансовите механизми и възможности за финансиране на проекти за внедряване технологии за използване на енергия от ВЕИ	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Намаляване на емисиите на парникови газове и адаптация към изменението на климата
34.	Проучване на възможностите за изпълнение на пилотни проекти за намаляване на емисиите на парникови газове и адаптация към изменението на климата	Община Стамболово	постоянен, 2023-2030 г.	Община Стамболово	Намаляване на емисиите на парникови газове и адаптация към изменението на климата

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

V. Индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението

Определянето на индикатори за оценка на резултатите от изпълнението на мерките в Плана за действие е от съществено значение за успешното практическо проследяване на ефекта от прилагането на мерките.

Индикаторите следва да са конкретни, количествени, измерими и съпоставими.

Намалението на емисиите на парникови газове (tCO₂) следва да се определи като основен индикатор за наблюдение и оценка.

В съответствие с Плана за действие, ключова роля в намалението на емисиите е отредена на намаляването на консумацията на енергия.

В тази връзка количеството спестена енергия (kWh) се явява втори ключов индикатор за наблюдение и оценка на изпълнението на мерките.

По този начин общо за Плана за действие и за ефективността от всяка една мярка в него, в рамките на годишното отчитане на изпълнението на Плана следва да се изчисляват и двата ключови показателя:

- Намалени емисии на парникови газове (tCO₂);
- Количеството спестена енергия (kWh).

Към двата ключови показателя е необходимо да се формулират и да се добавят допълнителни специфични индикатори за наблюдение на изпълнението на отделните мерки, които се конкретизират в зависимост от спецификата на всяка посочена мярка.

Конкретните специфични количествени индикатори са представени в следващата таблица.

МЕРКИ ОТ ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ И ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

№	Мярка	Индикатор
1.	Стриктно изпълнение на ПИРО на община Стамболово	В съответствие с индикаторите в ПИРО по мярка 3.1.4 за борба с климатичните промени и мярка 3.1.5. за повишаване на енергийната ефективност и насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници
2.	Стриктно изпълнение на Програма за енергийна ефективност на община Стамболово	Брой изпълнени мерки
3.	Разработване и изпълнение на Програма за енергийна ефективност на община Стамболово 2025-2030 г.	Разработена Програма за енергийна ефективност на община Стамболово 2025-2030 г.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

4.	Събиране на подробна информация за годишната консумация на горива и потреблението на енергия и извършване на актуална инвентаризация на емисиите на парникови газове	Разработена актуална инвентаризация на емисиите на парникови газове
5.	Извършване на ежегодни енергийни одити на отоплителните инсталации в общинските сгради	Брой извършени одити
6.	Прилагане на допълнителни мерки за енергийна ефективност в общинските сгради	Брой приложени мерки
7.	Изпълнение на проекти за повишаване на енергийната ефективност в жилищни сгради	Брой изпълнени проекти
8.	Изграждане на инфраструктура за използване на електромобили	Брой изградени зарядни станции
9.	Поетапна подмяна на автомобилите общинска собственост с такива с по-висок Евро стандарт или електромобили	Брой подменени автомобили
10.	Обновяване на съществуващи сгради до високи нива на енергийна ефективност и строителство на нови сгради с нулево енергийно потребление	Брой обновени сгради/ Брой нови сгради с нулево енергийно потребление
11.	Проучване на възможностите за изпълнение на проекти за въвеждане на допълнително енергоспестяващо улично осветление	Извършено проучване
12.	Стриктно изпълнение на Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от ВЕИ и биогорива на община Стамболово	В съответствие с индикаторите в Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от ВЕИ и биогорива на община Стамболово
13.	Изготвяне на доклад за анализ и оценка на степента на изпълнение и необходимостта от актуализация на Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от ВЕИ и биогорива на община Стамболово	Изготвен доклад
14.	Създаване на правила и модел за осигуряване на улеснено по-широко навлизане на ВЕИ в сградния фонд и съоръжения	Създадени правила

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

15.	Проучване на възможностите за въвеждане на преференциални процедури за използването на ВЕИ от населението;	Извършено проучване
16.	Проучване на възможностите за подмяна на използваните от местното население отоплителни уреди на твърдо гориво с ВЕИ	Извършено проучване
17.	Проучване на възможностите за използване на биомаса като източник на енергия в обществени сгради и производствени предприятия	Извършено проучване
18.	Изграждане на соларни инсталации за топла вода в обществени сгради	Брой изградени инсталации
19.	Провеждане на дейности по залесяване на неизползвани общински терени	Брой отчетени дейности
20.	Поддържане на добро състояние на зелените площи в община Стамболово	Кв.м. зелени площи
21.	Изграждане на нови зони за обществен отдых на подходящи за тази дейност места	Брой нови зони Кв.м. площ нови зони за отдых
22.	Поддържане на пожароизвестителни системи в административните сгради	Брой закупени пожароизвестителни системи
23.	Изграждане на съоръжения за наблюдения и контрол на риска от възникване на пожари, извън населените места	Брой изградени съоръжения
24.	Изпълнение на дейности за повишаване на противопожарната култура на населението	Брой изпълнени дейности
25.	Почистване на затлачени, замърсени и обрасли корита на дерета и реки в населените места на територията на общината, с цел повишаване на тяхната проводимост	Кв.м. почистена площ
26.	Повишаване на административния капацитет на местно ниво по въпросите на устойчивото енергийно развитие и изменението на климата	Брой участия в обучения, семинари и кампании
27.	Повишаване на капацитета на служители на администрацията на община Стамболово в областта на енергийната ефективност, подготовката и изпълнението на проекти, финансирани от	Брой участия в обучения, семинари и кампании

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

	национални и европейски фондове и програми в областта на използването на енергия	
28.	Провеждане на информационни мероприятия за популяризиране на мерките за намаляване на емисиите на парникови газове и повишаване на енергийната ефективност в жилищните сгради	Брой проведени мероприятия
29.	Провеждане на информационни мероприятия за популяризиране на мерките за адаптация и смекчаване на изменението на климата	Брой проведени мероприятия
30.	Провеждане на информационни мероприятия за ползите от прилагането на разделно събиране на отпадъците	Брой проведени мероприятия
31.	Публикуване на годишни доклади за изпълнението на Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от ВЕИ и биогорива на община Стамболово на интернет-страницата на Общината	Публикуван доклад
32.	Проучване на възможностите за изпълнение на съвместни проекти в областта на изменението на климата, финансирани от ЕС, с участието на повече общини в района	Брой проучвания Брой изпълнени проекти
33.	Инициране на провеждането на периодични регионални информационни мероприятия и обучения на общински служители за повишаване на информираността относно финансовите механизми и възможности за финансиране на проекти за внедряване технологии за използване на енергия от ВЕИ	Брой проведени мероприятия
34.	Проучване на възможностите за изпълнение на пилотни проекти за използване на иновативни технологии за намаляване на емисиите на парникови газове и адаптация към изменението на климата	Брой проучвания Брой изпълнени проекти

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

ВЪПРОСИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪЛБОЧИННО ИНТЕРВЮ

1. Считате ли, че община Стамболово полага достатъчно усилия за опазване на околната среда и осигуряване на условия за разделно събиране на отпадъци?
2. Според Вас, върху кого пада отговорността за опазване на околната среда на територията на община Стамболово – местната власт ли единствено трябва да се грижи за опазването на околната среда или това е грижа за всеки жител в общината?
3. Според Вас, община Стамболово осъществява ли ефективен контрол по опазване на околната среда на територията на общината?
4. Запознати ли сте с нивото на замърсяване с отпадъци в община Стамболово? Считате ли, че замърсяването с отпадъци се явява сериозен проблем за община Стамболово към момента?
5. Според Вас, кой е основният източник на замърсяване в община Стамболово – местното население, предприятията, опериращи на територията на общината, или друг източник на замърсяване?
6. Моля, посочете конкретни проблеми в община Стамболово във връзка със замърсяването на околната среда, за които е необходимо предприемането на мерки?
7. Кой от посочените от Вас проблеми считате за най-сериозен?
8. На база на Вашата представа за екологичното състояние в община Стамболово към момента, считате ли, че община Стамболово следва да предприеме допълнителни мерки за опазване на околната среда и подобряване на моментното и състояние? Ако да, моля представете пример за конкретна мярка, която да бъде приложена от страна на общината.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

9. Бихте ли участвали в информационни кампании за опазване на околната среда в община Стамболово? Полага ли общината достатъчно усилия, за да информира местното население за последствията от замърсяването на околната среда? Считате ли, че община Стамболово следва до насочи допълнителни усилия за организирането на подобен тип информационни кампании сред местното население?
10. Знаете ли какво представлява компостирането? Вашето домакинство компостира ли? Ако не, какво Ви спира да започнете компостиране на отпадъците във вашето домакинство?
11. Одобрявате ли изпълнението на мерки за енергийна ефективност?
12. Използвате ли в дома си възобновяеми енергийни източници? Ако не – какво Ви спира?
13. Използвате ли и бихте ли използвали електромобил? Ако не – какво Ви спира?
14. Как оценявате зелените площи на територията на община Стамболово?
15. Какви мерки бихте предложили на общинската администрация за намаляване на емисиите на парникови газове?
16. В какви екологосъобразни инициативи бихте участвали?

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2.1

Въпросник за интервюиране на заинтересовани страни, с цел проучване на проблемни области, свързани със замърсяване на околна среда в община Стамболово

Интервю с Директор дирекция „Хуманитарни дейности и инвестиционна политика“

Въпрос №1:

Считате ли, че община Стамболово полага достатъчно усилия за опазване на околната среда и осигуряване на условия за разделно събиране на отпадъци?

Отговор:

На мнение съм, че община Стамболово полага достатъчно усилия и грижи за опазването на околната среда на територията на общината – извършва се постоянен контрол на дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване, като се следи и за появата на нерегламентирани сметища на територията на общината, с цел бързото им отстраняване. Към днешна дата не всички жители на община Стамболово разполагат с условия за разделно събиране на отпадъци в близост до дома си. В тази връзка, общината стартира кампания за закупуването на повече контейнери за разделно събиране на отпадъци като допълнителна мярка за опазването на околната среда.

Въпрос №2:

Според Вас, върху кого пада отговорността за опазване на околната среда на територията на община Стамболово – местната власт ли единствено трябва да се грижи за опазването на околната среда или това е грижа за всеки жител в общината?

Отговор:

Моето мнение е, че отговорността за опазването на околната среда в община Стамболово следва да бъде отговорност, както на местната власт, така и на всеки отделен жител в общината. Само по този начин може да бъде постигнат максимален ефект в процеса по опазването на околната среда. Все пак, следва да се има предвид, че общината трябва да насърчава все повече всеки един жител да бъде отговорен и да се грижи за опазването на околната среда.

Въпрос №3:

Според Вас, община Стамболово осъществява ли ефективен контрол по опазване на околната среда на територията на общината?

Отговор:

Община Стамболово осъществява частичен контрол по опазването на околната среда в общината. По мое мнение, контролът следва да бъде засилен, като се помисли и за

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

86

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

внедряването на нови добри практики за контрол, заимствани от европейски държави, имащи повече опит в опазването на околната среда.

Въпрос №4:

Запознати ли сте с нивото на замърсяване с отпадъци в община Стамболово? Считате ли, че замърсяването с отпадъци се явява сериозен проблем за община Стамболово към момента?

Отговор:

Запозната съм с нивото на замърсяване с отпадъци в община Стамболово. Както във всяко българска община, замърсяването с отпадъци се явява сериозен проблем и за община Стамболово. Все пак, както вече споменах, считам, че общината полага сериозни усилия за опазването на околната среда и незамърсяването и с отпадъци. Към днешна дата на територията на община Стамболово няма данни за нерегламентирани сметища, тоест общината постига успех чрез усилията, които влага!

Въпрос №5:

Според Вас, кой е основният източник на замърсяване в община Стамболово – местното население, предприятията, опериращи на територията на общината, или друг източник на замърсяване?

Отговор:

Основен източник на замърсяване в община Стамболово се явява местното население. Предприятията, опериращи на територията на община Стамболово, извършват дейности, които не замърсяват значително околната среда, което превръща жителите на общината в основен генератор на замърсяване на околната среда.

Въпрос №6:

Моля, посочете конкретни проблеми в община Стамболово във връзка със замърсяването на околната среда, за които е необходимо предприемането на мерки?

Отговор:

Като основен проблем във връзка със замърсяването на околната среда в община Стамболово може да бъде определено заустването на речните корита и дерета на територията на общината. В тази връзка, общината следва да предприеме стъпки за редовно прочистване на коритата, с цел опазване на околната среда и предотвратяването на природни бедствия като наводнение.

В допълнение, основен проблем в общината е липсата на изградена канализационна мрежа във всички населени места в общината. Това води до замърсяването на околната среда (почва и води) в резултат на изхвърлянето на отпадни води.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Въпрос №7:

Кой от посочените от Вас проблеми считате за най-сериозен?

Отговор:

Както вече споменах, като основни проблеми бих определила нередовното почистване на речни корита и дерета на територията на община Стамболово, както и липсата на изградена канализационна мрежа във всяко населено място.

Въпрос №8:

На база на Вашата представа за екологичното състояние в община Стамболово към момента, считате ли, че община Стамболово следва да предприеме допълнителни мерки за опазване на околната среда и подобряване на моментното и състояние? Ако да, моля представете пример за конкретна мярка, която да бъде приложена от страна на общината.

Отговор:

Като конкретни мерки, които бих предложила на община Стамболово за подобряване на моментното състояние на околната среда в общината, бих определила следните:

- Осигуряването на повече контейнери за разделно събиране на отпадъци за жителите на община Стамболово;
- Подобряване на съществуващата и изграждане на нова канализационна мрежа в населените места в общината;
- Подобряване на състоянието на пътната мрежа в община Стамболово;
- Информационни кампании или други мерки за ангажирането на местното население в опазването на околната среда.

Въпрос №9:

Бихте ли участвали в информационни кампании за опазване на околната среда в община Стамболово? Полага ли общината достатъчно усилия, за да информира местното население за последствията от замърсяването на околната среда? Считате ли, че община Стамболово следва до насочи допълнителни усилия за организирането на подобен тип информационни кампании сред местното население?

Отговор:

Да, с удоволствие бих участвала в информационни кампании. Считам, че подобен тип събития ще спомогнат за ангажирането на местното население в процеса по опазване на околната среда, като в допълнение ще ги информира и за негативните последици от negliжирането на проблема.

Моето мнение е, че община Стамболово следва да положи допълнителни усилия в опазването на околната среда чрез организирането на подобни информационни събития, както и въвеждането на допълнителни стимули за местното население.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Въпрос №10:

Знаете ли какво представлява компостирането? Вашето домакинство компостира ли? Ако не, какво Ви спира да започнете компостиране на отпадъците във вашето домакинство?

Отговор:

Наясно съм какво представлява компостирането, както и ползите от процеса. Въпреки това, моето домакинство не компостира, тъй като по време на процеса се отделя неприятна миризма.

Въпрос №11:

Одобрявате ли изпълнението на мерки за енергийна ефективност?

Отговор:

Да, напълно! Считаю, че мерките за енергийна ефективност имат редица положителни страни – от една страна оказват благоприятно въздействие върху околната среда, а от друга намаляват разходите за крайния потребител. В допълнение, външните мерки за енергийна ефективност подобряват облика на населените места чрез саниране на фасади на остарели сгради.

Въпрос №12:

Използвате ли в дома си възобновяеми енергийни източници? Ако не – какво Ви спира?

Отговор:

Към момента, моето домакинство не използва възобновяеми източници на енергия, тъй като считаю, че нямаме особена нужда от подобен тип съоръжения и подобна инвестиция не би била рентабилна за моето семейство!

Въпрос №13:

Използвате ли и бихте ли използвали електромобил? Ако не – какво Ви спира?

Отговор:

Бих използвала електромобил, но към днешна дата цените на подобен тип МПС са прекалено високи и непосилни за моето семейство. В допълнение, в община Стамболово няма изградена мрежа за зареждане на електромобили, което значително затруднява употребата им.

Въпрос №14:

Как оценявате зелените площи на територията на община Стамболово?

Отговор:

Считаю, че зелените площи на територията на община Стамболово са на прилично ниво, като общината полага грижи да ги поддържа и подобри във времето.

Въпрос №15:

Какви мерки бихте предложили на общинската администрация за намаляване на емисиите на парникови газове?

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Отговор:

Смятам, че изпълнението на мерки за енергийна ефективност в обществените сгради на територията на община Стамболово би била най- подходящата мярка за намаляването на емисиите на парникови газове.

Въпрос №16:

В какви екологосъобразни инициативи бихте участвали?

Отговор:

Информационни кампании за опазване на околната среда, събития за почистване на замърсени територии в община Стамболово, лекции за последствията от замърсяването на околната среда, насочени към ученици.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2.2

Въпросник за интервюиране на заинтересовани страни, с цел проучване на проблемни области, свързани със замърсяване на околна среда в община Стамболово

Интервю с Началник отдел „Инвестиционна политика и програми“

Въпрос №1:

Считате ли, че община Стамболово полага достатъчно усилия за опазване на околната среда и осигуряване на условия за разделно събиране на отпадъци?

Отговор:

Считам, че общинската администрация полага големи усилия за опазването на околната среда. Все пак, мисля, че всяка местна власт в България има върху какво да надгради по отношение на разделното събиране на отпадъци. По отношение на община Стамболово мога да твърдя, че по-голямата част от местното население няма достъп до условия за разделно събиране на видове отпадък. В тази връзка, община Стамболово е предприела стъпки в тази посока и предвижда закупуването на нови контейнери за разделното събиране на отпадъци, които да бъдат позиционирани в населените места в общината.

Въпрос №2:

Според Вас, върху кого пада отговорността за опазване на околната среда на територията на община Стамболово – местната власт ли единствено трябва да се грижи за опазването на околната среда или това е грижа за всеки жител в общината?

Отговор:

Всеки един жител на община Стамболово следва да бъде част от процеса по опазване на околната среда. Само чрез координирани действия между местната власт и населението, могат да бъдат постигнати максимални резултати по опазването на околната среда. Важно обаче е да се отбележи, че водеща роля следва да има местната власт, която е длъжна да информира местното население за негативните последици от замърсяването на околната среда и да им осигурява съответните условия.

Въпрос №3:

Според Вас, община Стамболово осъществява ли ефективен контрол по опазване на околната среда на територията на общината?

Отговор:

Моето мнение е, че общината следва осъществява по-засилен контрол по опазването на околната среда, като внедри нови и иновативни мерки за контрол, както и да провежда редовни информационни кампании сред местното население, като ги уведомява за евентуалните последици от замърсяването на околната среда.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

91

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Въпрос №4:

Запознати ли сте с нивото на замърсяване с отпадъци в община Стамболово? Считате ли, че замърсяването с отпадъци се явява сериозен проблем за община Стамболово към момента?

Отговор:

Не съм запозната в детайл с нивото на замърсяване с отпадъци в община Стамболово. Към момента считам, че замърсяването с отпадъци не е сериозен проблем за община Стамболово – дейностите по сметосъбиране и извозване се извършват на регулярна база, както и липсват нерегламентирани сметища.

Въпрос №5:

Според Вас, кой е основният източник на замърсяване в община Стамболово – местното население, предприятията, опериращи на територията на общината, или друг източник на замърсяване?

Отговор:

Основният източник на замърсяване в община Стамболово се явява местното население. Почти всички домакинства в общината се отопляват на твърди горива през зимата, което води до значително замърсяване на въздуха. В допълнение, домакинствата генерират и най-голям дял отпадъци в общината, което ги превръща в основен замърсител на околната среда.

Въпрос №6:

Моля, посочете конкретни проблеми в община Стамболово във връзка със замърсяването на околната среда, за които е необходимо предприемането на мерки?

Отговор:

Считам, че общината следва да обърне по-голямо внимание на сметосъбирането на едрогабаритни отпадъци – остарели домакински уреди като перални, фурни, хладилници, както и други видове домакинско обзавеждане. Местната власт следва да предприеме мерки за организирането на регулярни кампании за изхвърлянето на подобен тип отпадъци, генерирани от домакинствата в община Стамболово.

Въпрос №7:

Кой от посочените от Вас проблеми считате за най-сериозен?

Отговор:

Както споменах в предишния въпрос, основен проблем е липсата на кампании за изхвърлянето на домакинско обзавеждане и остарели домакински електрически уреди.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Въпрос №8:

На база на Вашата представа за екологичното състояние в община Стамболово към момента, считате ли, че община Стамболово следва да предприеме допълнителни мерки за опазване на околната среда и подобряване на моментното и състояние? Ако да, моля представете пример за конкретна мярка, която да бъде приложена от страна на общината.

Отговор:

Да, считам, че общината следва да предприеме допълнителни мерки за опазването на околната среда в и около населените места. Примерни мерки, които общината може да предприеме са:

- Организирането на информационни кампании за разделно сметосъбиране, насочени към местното население, както и закупуването на нови контейнери;
- Организирането на събития за извозване на едрогабаритни отпадъци от домакинствата (остарели електрически уреди, домакинско обзавеждане) на регулярна база;
- Провеждане на информационни събития под формата на игри в детски градини и учебни заведения във връзка с разделното събиране на отпадъци.

Въпрос №9:

Бихте ли участвали в информационни кампании за опазване на околната среда в община Стамболово? Полага ли общината достатъчно усилия, за да информира местното население за последствията от замърсяването на околната среда? Считате ли, че община Стамболово следва до насочи допълнителни усилия за организирането на подобен тип информационни кампании сред местното население?

Отговор:

Да, бих участвала в информационни кампании. До момента общината полага частични усилия за информиране на местното население за последствията от замърсяването на околната среда, но следва да бъдат насочени допълнителни усилия за провеждането на подобни информационни кампании в учебните заведения на територията на общината, за да може да бъде формирано знание по темата в ранен етап от живота.

Въпрос №10:

Знаете ли какво представлява компостирането? Вашето домакинство компостира ли? Ако не, какво Ви спира да започнете компостиране на отпадъците във вашето домакинство?

Отговор:

Да, знам какво значи компостирането, но моето домакинство не компостира. Смятам, че целият процес по компостиране отнема прекалено много време, с което аз не разполагам.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Въпрос №11:

Одобрявате ли изпълнението на мерки за енергийна ефективност?

Отговор:

Да, считам ги за изключително полезни и подходящи за община Стамболово. Прилагането на подобни мерки в обществените сгради в общината ще окаже благоприятно влияние върху опазването на околната среда.

Въпрос №12:

Използвате ли в дома си възобновяеми енергийни източници? Ако не – какво Ви спира?

Отговор:

Не използваме възобновяеми енергийни източници в моето домакинство. Инсталирането на подобен тип съоръжения е свързано с инвестиции, които са непосилни за моето домакинство.

Въпрос №13:

Използвате ли и бихте ли използвали електромобил? Ако не – какво Ви спира?

Отговор:

Не използвам електроавтомобил, но бих. Основна пречка отново са цените на подобен тип автомобили, както и липсата на изградена инфраструктура за зареждането им в община Стамболово.

Въпрос №14:

Как оценявате зелените площи на територията на община Стамболово?

Отговор:

Общината разполага с много на брой зелени площи, предвид характеристиките на района. Общо взето, състоянието на зелените площи е добро и същите биват поддържани на регулярна база.

Въпрос №15:

Какви мерки бихте предложили на общинската администрация за намаляване на емисиите на парникови газове?

Отговор:

Подходящи мерки за намаляването на емисиите от парникови газове са осигуряването на алтернативни източници на отопление за местното население и домакинства – прокарването на мрежа за отопление на газ или алтернативни енергийни източници – фотоволтаици.

Въпрос №16:

В какви екологосъобразни инициативи бихте участвали?

Отговор:

Бих взела участие в разработването на брошури и информационни материали за опазване на околната среда, както и провеждането на информационни кампании и разпространението на разработените материали сред населението.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2.3

Въпросник за интервюиране на заинтересовани страни, с цел проучване на проблемни области, свързани със замърсяване на околна среда в община Стамболово

Интервю с Младши експерт „Екология и земеделие“

Въпрос №1:

Считате ли, че община Стамболово полага достатъчно усилия за опазване на околната среда и осигуряване на условия за разделно събиране на отпадъци?

Отговор:

Според мен община Стамболово полага достатъчно усилия за опазването на околната среда, съгласно възможностите на общината и ресурсите, с които разполага. Въпреки това, община Стамболово следва да работи в посока осигуряването на по-добри и достъпни условия за разделно събиране на отпадъците в населените места, тъй като местното население често няма достъп до подобен тип контейнер.

Въпрос №2:

Според Вас, върху кого пада отговорността за опазване на околната среда на територията на община Стамболово – местната власт ли единствено трябва да се грижи за опазването на околната среда или това е грижа за всеки жител в общината?

Отговор:

Основната отговорност за опазването на околната среда следва да пада върху местната власт, която има ангажимент да информира и мотивира местното население да опазва околната среда.

Все пак следва да се има предвид, че всеки жител носи персонална отговорност за опазването на околната среда в общината.

Въпрос №3:

Според Вас, община Стамболово осъществява ли ефективен контрол по опазване на околната среда на територията на общината?

Отговор:

Да, доколкото позволяват възможностите на община Стамболово, считам, че бива осъществяван ефективен контрол по опазването на околната среда. Това не следва да спира общината да търси нови възможности за подобряване на контрола чрез участия в проекти, финансирани от ЕС, или други инициативи по темата.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Въпрос №4:

Запознати ли сте с нивото на замърсяване с отпадъци в община Стамболово? Считате ли, че замърсяването с отпадъци се явява сериозен проблем за община Стамболово към момента?

Отговор:

Да, запозната съм. Замърсяването с отпадъци в община Стамболово към момента не се явява сериозен проблем. Няма данни за образувани нерегламентирани сметища на територията на общината, като местната власт стриктно следи процесите по сметосъбиране и сметоизвозване в населените места.

Въпрос №5:

Според Вас, кой е основният източник на замърсяване в община Стамболово – местното население, предприятията, опериращи на територията на общината, или друг източник на замърсяване?

Отговор:

В община Стамболово липсват сериозни замърсители на околната среда, което превръща местното население в основен източник на замърсяване. По-голямата част от домакинствата в община Стамболово се отопляват на твърди горива, което води до замърсяването на атмосферния въздух и околната среда в общината.

Въпрос №6:

Моля, посочете конкретни проблеми в община Стамболово във връзка със замърсяването на околната среда, за които е необходимо предприемането на мерки?

Отговор:

Необходими са мерки за подмяната на настоящите отоплителни уреди на твърдо гориво в по-голямата част от домакинствата с енергийно ефективни и алтернативни уреди за отопление, които щадят атмосферния въздух и околната среда в региона. В допълнение, следва да бъде оказван и допълнителен контрол, който да предотврати формирането на нерегламентирани сметища и изхвърлянето на остарели домакински уреди на неподходящи места.

Въпрос №7:

Кой от посочените от Вас проблеми считате за най-сериозен?

Отговор:

Моето мнение е, че най-сериозният проблем пред общината ще бъде подобряването на атмосферния въздух и предотвратяването на формиране на нерегламентирани сметища в и около населените места в общината.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Въпрос №8:

На база на Вашата представа за екологичното състояние в община Стамболово към момента, считате ли, че община Стамболово следва да предприеме допълнителни мерки за опазване на околната среда и подобряване на моментното и състояние? Ако да, моля представете пример за конкретна мярка, която да бъде приложена от страна на общината.

Отговор:

Да, смятам, че общината трябва да провежда регулярни събития за информиране на местното население за последиците от замърсяването на околната среда, както и да разработи информационни материали, които да бъдат разпространени сред населението.

Въпрос №9:

Бихте ли участвали в информационни кампании за опазване на околната среда в община Стамболово? Полага ли общината достатъчно усилия, за да информира местното население за последствията от замърсяването на околната среда? Считате ли, че община Стамболово следва до насочи допълнителни усилия за организирането на подобен тип информационни кампании сред местното население?

Отговор:

Бих участвала в подобен тип информационни кампании за опазването на околната среда в общината. Както споменах, общината трябва да организира повече подобни събития, като бъдат включени представители от всички възрастови групи, както и от всички заинтересовани страни в общината – местно население, бизнес, местна власт и т.н.

Въпрос №10:

Знаете ли какво представлява компостирането? Вашето домакинство компостира ли? Ако не, какво Ви спира да започнете компостиране на отпадъците във вашето домакинство?

Отговор:

Да, наясно съм какво значи компостирането. Моето домакинство не компостира поради липсата на компостер и достатъчно време за правилното изпълнение на процеса.

Въпрос №11:

Одобрявате ли изпълнението на мерки за енергийна ефективност?

Отговор:

Да, считам, че биха били особено полезни при прилагането им в обществените сгради в община Стамболово!

Въпрос №12:

Използвате ли в дома си възобновяеми енергийни източници? Ако не – какво Ви спира?

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Отговор:

Към днешна дата моето домакинство не използва възобновяеми източници на енергия, но в бъдеще бихме искали. Моето домакинство не разполага с достатъчно средства, за да закупи подобни уреди и инсталации.

Въпрос №13:

Използвате ли и бихте ли използвали електромобил? Ако не – какво Ви спира?

Отговор:

Не използвам, но бих използвала. Електроавтомобилите струват скъпо и липсва изградена мрежа от зарядни станции в района.

Въпрос №14:

Как оценявате зелените площи на територията на община Стамболово?

Отговор:

Бих казала, че зелените площи на територията на община Стамболово са в добро състояние, като общината се старее да ги опазва и подобрява. Също така мисля, че има неизползвани терени, върху които могат да бъдат изградени и нови площи за отдих и разходи, което би повлияло положително върху облика на населените места в общината, както и в процеса по опазване на околната среда.

Въпрос №15:

Какви мерки бихте предложили на общинската администрация за намаляване на емисиите на парникови газове?

Отговор:

Като допълнителни мерки за намаляване на емисиите на парникови газове бих предложила обособяването на нови зелени площи в населените места в общината, залесяването на необлагородени терени общинска собственост, провеждането на информационни събития от страна на общината във връзка с последствията от генерирането и изхвърлянето на отпадъци в нерегламентирани сметища. Считам, че в подобни инициативи следва да взимат участие жители от всяка възрастова група, като се даде приоритет на подрастващите, за да се изгради чувство за отговорност по темата в ранен етап от развитието на всеки жител.

Въпрос №16:

В какви екологосъобразни инициативи бихте участвали?

Отговор:

Бих участвала в информационните събития, които предложих да бъдат организирани в предишния въпрос. Моето мнение е, че подобен тип срещи биха пробудили местното население по темата за отпадъците като ги запознаят с последствията от замърсяването на околната среда в община Стамболово.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3

АНКЕТНА КАРТА

Специфики и нужди на екологичното състояние на община Стамболово

Уважаема Госпожо/Господине,

Община Стамболово се допитва до Вас по въпроси за проблемни области, свързани със замърсяване на околната среда.

Вашето мнение е важно за общината, затова Ви молим да отговорите на въпросите, като изберете верните за Вас отговори.

Изследването е анонимно – отговорите се представят обобщено за всички анкетиращи и целят разработване на стратегии и подходи за въвеждане на мерки и инструменти за справяне с предизвикателствата.

1. Запознати ли сте с последиците от замърсяването на околната среда с отпадъци?

1. Да.
2. По-скоро да.
3. По-скоро не.
4. Не.

2. Смятате ли, че замърсяването с отпадъци е сериозен проблем за община Стамболово?

1. Да.
2. По-скоро да.
3. По-скоро не.
4. Не.

3. Колко важна е лично за Вас защитата на околната среда?

1. Много е важна.
2. По-скоро е важна.
3. По-скоро не е важна.
4. Изобщо не е важна.

4. Вие лично смятате ли, че бихте могли да допринесете за защитата на околната среда?

1. Категорично да!
2. По-скоро да.
3. По-скоро не.
4. Категорично не!

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

99

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

5. Според Вас, какво в най-голяма степен възпрепятства или демотивира хората при разделното събиране на отпадъци?

1. Необходимост от пространство за отделни съдове/кошчета в дома или на двора.
2. Загуба на време за сортиране на отпадъците.
3. Липса на контейнери за разделно събиране на отпадъци в близост до дома.
4. Липсата на финансови стимули – такса смет в зависимост от количеството боклук.
5. Неосъзнаване на проблема с отпадъците.
6. Липса на култура, самосъзнание, манталитет.
7. Друго (моля запишете по-долу) .....
8. Не мога да преценя.

6. В каква степен сте удовлетворени от първоначалните усилия на общината за осигуряване на условия за разделно събиране на отпадъци във Вашето населено място?

1. Напълно удовлетворен.
2. По-скоро удовлетворен.
3. По-скоро неудовлетворен.
4. Напълно неудовлетворен.
5. Не мога да преценя.

7. Колко често Вашето домакинство събира разделно и изхвърля в цветните контейнери следните отпадъци? (Моля, посочете по един отговор на всеки ред)

	Редовно	Рядко	Никога
1. Биоотпадъци	1	2	3
2. Хартия и картон	1	2	3
3. Стъкло	1	2	3
4. Пластмаса	1	2	3
5. Метал	1	2	3

8. Какво най-често правите във Вашето домакинство с хранителни отпадъци като остатъци от плодове и зеленчуци, вкл. и обелки от тях, зърнени храни като хляб, макаронени изделия, утайка от кафе, черупки от яйца и ядки? Моля, посочете само един отговор!

1. Изхвърлям подобни отпадъци директно в кофата за боклук.
2. Изхвърлям подобни отпадъци в контейнер за биоотпадъци.
3. Изхвърлям подобни отпадъци в определено място в двора.
4. Давам ги като храна на животни.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

100

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

9. Според Вас, какво значение има разделното събиране и оползотворяване на биоотпадъците за опазването на околната среда и борбата с климатичните криза?

1. Много голямо.
2. Голямо.
3. Малко.
4. Много малко.
5. Не мога да преценя.

10. Чували ли сте за „компостиране“ и знаете ли какво представлява?

1. Да.
2. Не. – > *Преминете директно на въпрос 15.*

11. Доколко сте запознати с: (Моля, посочете по един отговор на всеки ред)

	Добре съм запознат	Отчасти съм запознат	Не съм запознат
1. Отпадъците, които могат да се компостират	1	2	3
2. Процесът/технологията за компостиране	1	2	3
3. Крайният продукт от компостирането	1	2	3
4. Ползите от компостирането	1	2	3

12. Вашето домакинство компостира ли е някога?

1. Да, в момента компостираме.
2. Да, преди време.
3. Не, никога.

13. Доколко изброеното по-долу би било причина Вашето домакинство да се включи в инициативата за компостиране в общината? (Моля, посочете по един отговор на всеки ред)

	Да	Отчасти	Не
1. Любопитство, интерес.	1	2	3
2. Подхранване на почвата с получения биотор.	1	2	3
3. По-малко отпадъци в контейнерите.	1	2	3
4. Опазване на околната среда в общината.	1	2	3
5. Екологично възпитание на децата.	1	2	3

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 "Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово"

14. Какви притеснения относно компостирането имате? (Моля, посочете всички верни отговора)

1. Процесът отнема много време.
2. Привличането на мухи, насекоми.
3. Твърде силна миризма.
4. Твърде много работа.
5. Разходи за съд за компостиране и препарати.
6. Необходимост от пространство/място.
7. Нужни са много и специфични познания.
8. Друго (Моля, посочете) .....
9. Не мога да преценя.
10. Нямам такива.

15. Общината ще предоставя безплатно компостери - специални съдове за компостиране. Бихте ли изявили желание да получите компостер?

1. Да
2. Не
3. Не мога да преценя.

16. В случай, че вземете решение да не компостирате във Вашето домакинство, какви ще бъдат причините за това? (Моля, посочете до 3 отговора)

1. Не знам как да компостирам.
2. Компостирането изисква твърде много работа.
3. Компостирането причинява неприятни миризми наоколо и е нехигиенично.
4. Твърде зает съм.
5. Мога да изхвърлям отпадъците си директно в кофата за боклук.
6. Нямам нужда от компост
7. Възрастта и/или здравословното ми състояние не ми позволява.
8. Друго (Моля, посочете) .....
9. Не мога да преценя.

17. В случай, че вземете решение да не компостирате във Вашето домакинство, то ще събирате ли разделно биоотпадъците си, за да ги предоставите за компостиране от Ваши съседи?

1. Да
2. Не
3. Не мога да преценя.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

18. Как бихте искали да получавате информация за компостирането и инициативата на общината? (Моля, посочете до 3 отговора)

1. На публична среща по темата.
2. Чрез раздаване на брошури.
3. Чрез материали на сайта на Общината.
4. Чрез социалните мрежи.
5. По друг начин (Моля, посочете) .....
6. Не искам да получавам информация по темата.

19. Бихте ли станали член на обществен екологичен център на общината, който да помага за постигане на качествено компостиране?

1. Да.
2. Не.

20. Моля отбележете, доколко сте съгласни, че следните дейности биха спомогнали за намаляването на емисии на парникови газове в община Стамболово:

20.1 Изпълнение на Програма за енергийна ефективност на община Стамболово.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.2 Прилагане на допълнителни мерки за енергийна ефективност в общински сгради, където е необходимо.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.3 Извършване на ежегодни енергийни одити на отоплителните инсталации в общинските сгради.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

103

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.4 Изпълнение на проекти за повишаване на енергийната ефективност в жилищни сгради.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.5 Изграждане на допълнителна инфраструктура за използване и зареждане на електроавтомобили.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.6 Подмяна на автомобили общинска собственост с електроавтомобили или такива с по- висок Евро стандарт.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.7 Въвеждане на енергоспестяващо улично осветление.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

20.8 Повишаване на дела на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) в местното енергийна потребление.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.9 Проучване и популяризиране на възможностите за въвеждане на преференциални процедури за използването на ВЕИ от населението.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.10 Изграждане на соларни инсталации за топла вода в обществени сгради.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.11 Залесяване на неизползвани общински терени.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.12 Поддържане на добро състояние на зелените площи в община Стамболово.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

20.13 Изграждане на нови зони за обществен отдых на подходящи за тази дейност места.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.14 Поддръжка на пожароизвестителни системи в административните сгради.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.15 Изграждане на съоръжения за наблюдения и контрол на риска от възникване на пожари, извън населените места.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.16 Изпълнение на дейности за повишаване на противопожарната култура на населението.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.17 Почистване на затлачени, замърсени и обрасли корита на дерета и реки в населените места на територията на общината, с цел повишаване на тяхната проводимост.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

106

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.18 Провеждане на информационни мероприятия за популяризиране на мерките за намаляване на емисиите на парникови газове и повишаване на енергийната ефективност в жилищните сгради.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.19 Провеждане на информационни мероприятия за популяризиране на мерките за адаптация и смекчаване на изменението на климата.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.20 Проучване на възможностите за изпълнение на съвместни проекти в областта на изменението на климата, финансирани от ЕС, с участието на повече общини в района.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!
- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

20.21 Инициране на провеждането на периодични регионални информационни мероприятия и обучения на общински служители за повишаване на информираността относно финансовите механизми и възможности за финансиране на проекти за внедряване технологии за използване на енергия от ВЕИ и намаляване на емисиите на парникови газове.

- Напълно съм съгласен!
- Съгласен съм!
- Не мога да преценя!

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

107

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

- Не съм съгласен!
- Изобщо не съм съгласен!

21. Вие сте:

1. мъж
2. жена

22. Моля посочете Вашата възраст? .....

23. Степен на образование:

1. Висше образование
2. Средно, полувисше, колеж.
3. Основно и по-ниско от основно.

24. Към коя етническа група принадлежите?

1. Българска
2. Турска
3. Ромска
4. Арменска
5. Еврейска
6. Не се самоопределям

25. Към коя социална група принадлежите?

1. Работещ на трудов договор
2. Самонает, вкл. собственик на бизнес
3. Свободна практика
4. Пенсионер
5. Учащ
6. Безработен
7. Домакия

26. От колко члена се състои Вашето домакинство? .....

27. Колко от тях са под 18 години? .....

28. Кое от следните твърдения се отнася до Вашето домакинство?

1. Доходите на моето домакинство не стигат дори за най- необходимите неща.
2. Доходите на моето домакинство стигат за най- необходимите неща.
3. Доходите на моето домакинство са достатъчни, за да спестяваме.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

108

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

29. Къде живеете?

1. В село Стамболово
2. В друго населено място, част от община Стамболово.

30. Вие живеете в:

1. Еднофамилна жилищна сграда с двор над 150 кв.м.
2. Еднофамилна жилищна сграда с двор под 150 кв.м.
3. Многофамилна жилищна сграда с двор.
4. Многофамилна жилищна сграда без двор.
5. Блок.

Благодарим Ви за отделеното време!

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

ПРИЛОЖЕНИЕ № 4

АНАЛИЗ ОТ ПРОВЕДЕНО АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ

I. Обща информация

Настоящата анкета е проведена в изпълнение на проект „Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“ като част от дейност по разработване на План за намаляване на емисиите на парникови газове и адаптация към изменението на климата в община Стамболово.

Като основна цел на проведеното изследване се налага установяването на проблемните области, свързани със замърсяването на околната среда на територията на общината. Получените констатации и изводи ще бъдат използвани като изходна точка за идентифицирането на подходящите стратегически цели и приоритети, насочени към намаляване на въздействията, свързани с климата, които да бъдат включени в Плана за действие за периода 2020- 2030 г., както и специфични мерки, с които да бъдат постигнати определените цели.

Основната целева група на проведеното анкетно проучване са всички заинтересова страни на територията на община Стамболово – граждани, общинска администрация, бизнес, неправителствени организации и т.н.

Анкетното проучване е проведено в периода Януари – Февруари 2023 г., като информация за проучването е споделена на интернет страницата на община Стамболово, като комуникационен канал, чрез който да бъдат достигнати максимален брой заинтересова страни в общината.

Анкетираните са жители на община Стамболово на възраст от 20 до 64 години, принадлежащи основно към турската и българска етническа група. Повече от половината участници имат висше образование и работят на трудов договор.

II. Резултати от проучването

Анкетното проучване цели да идентифицира основните проблеми области, водещи до замърсяването на околната среда на територията на община Стамболово. От получените резултати ясно личи, че населението на община Стамболово е запознато с последиците от замърсяването на околната среда с отпадъци, като едва 7% от анкетираните информират, че не са запознати с евентуалните последици.

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

110

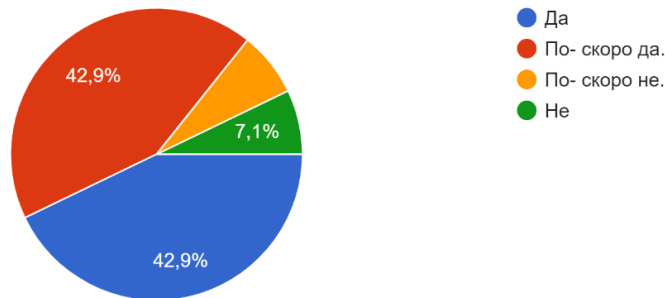

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Запознати ли сте с последиците от замърсяването на околната среда с отпадъци?

14 отговора

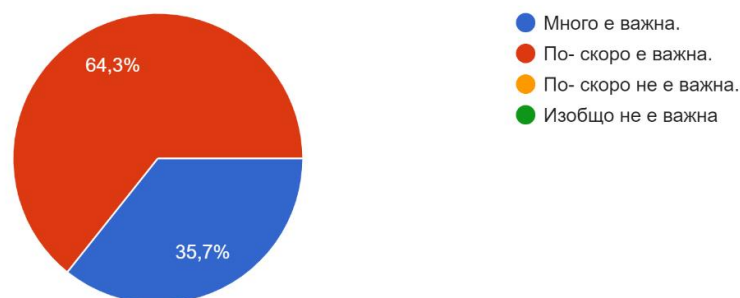

Графика 1

По отношение на личната отговорност на всеки гражданин за опазване на околната среда, $\frac{3}{4}$ от анкетираните считат, че лично биха могли да допринесат за защитата на околната среда, като $\frac{1}{3}$ от тях са категорични по темата. В допълнение, населението намира темата за защита на околната среда за важна, като към този момент проблемът със замърсяването на околната среда с отпадъци в община Стамболово не се счита за сериозен проблем.

Колко важна е лично за Вас защитата на околната среда?

14 отговора

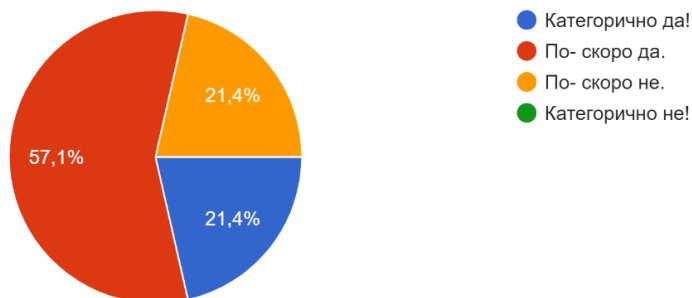
Графика 2

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Вие лично смятате ли, че бихте могли да допринесете за защитата на околната среда?

14 отговора

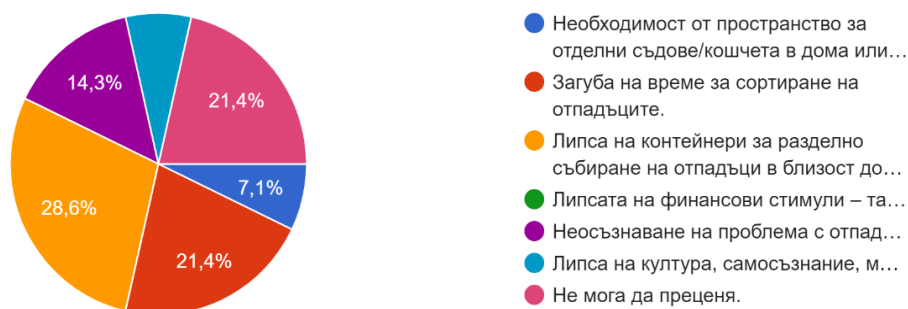

Графика 3

Темата за разделно изхвърляне на отпадъци в община Стамболово към момента остава неясна, като създава несигурност в местното население – като основни пречки за разделно събиране на отпадъци са идентифицирани липсата на специализирани контейнери в близост до дома, евентуалната загуба на време за разделно събиране на отпадъци от домакинствата, както и неосъзнаването на последствията от замърсяването на природата с отпадъци от част от населението.

Според Вас, какво в най-голяма степен възпрепятства или демотивира хората при разделното събиране на отпадъци?

14 отговора

Графика 4

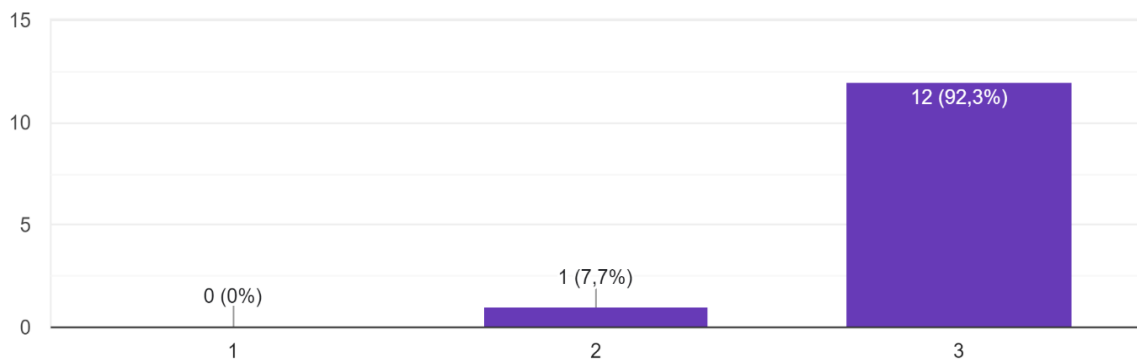

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Съществуващата несигурност по отношение разделното изхвърляне на отпадъци в община Стамболово се затвърждава и в следващите въпроси от анкетата- над 80% от участниците никога не събират и изхвърлят разделно основните видове отпадъци – хартия, цветни метали, стъкло, пластмаса и т.н.

Колко често Вашето домакинство събира разделно и изхвърля в цветните контейнери хартия и картон?

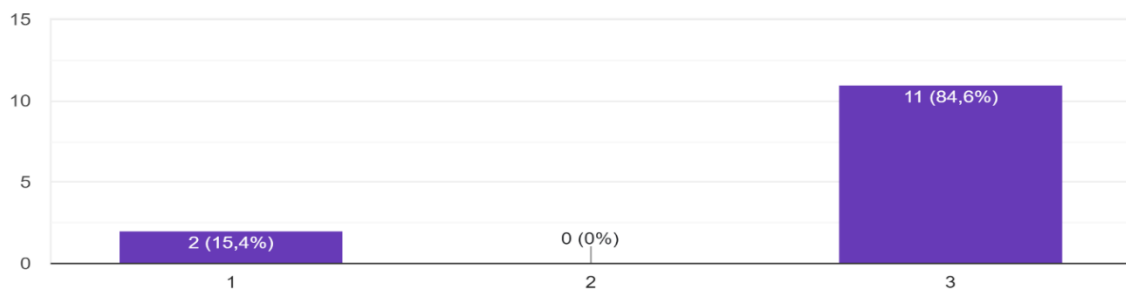
13 отговора

Графика 5

Колко често Вашето домакинство събира разделно и изхвърля в цветните контейнери стъкло?

13 отговора

Графика 6

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

113

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

По отношение на генерираните хранителни отпадъци от домакинствата на територията на община Стамболово, резултатите от проведената анкета информират, че домакинствата най- често изхвърлят този вид отпадъци в определени места в дворовете си или ги дават директно на домашни животни като храна. В допълнение, около 20% от анкетиранияте заявяват, че имат практика да изхвърлят подобен тип отпадъци директно в кофите за боклук.

Какво най- често правите във Вашето домакинство с хранителни отпадъци като остатъци от плодове и зеленчуци, вкл. и обелки от тях, зърн...делия, утайка от кафе, черупки от яйца и ядки?

13 отговора

Графика 7

Темата “компостиране“ може да бъде считана като позната за местното население- над 60% от анкетиранияте са запознати с термина и по- специално с отпадъците, които могат да бъдат компостирани. Въпреки това, над 80% от анкетиранияте не са запознати с процеса по компостиране на отпадъци, както и с крайния продукт, произведен в следствие на компостирането.

Проучването показва нисък процент на жители, които в момента компостират- само 10 %, докато останалата част не са компостирали до този момент. Все пак е заявен интерес от страна на анкетиранияте за стартиране на процес по компостиране, като основни причини и изтъкнати ползи от това са:

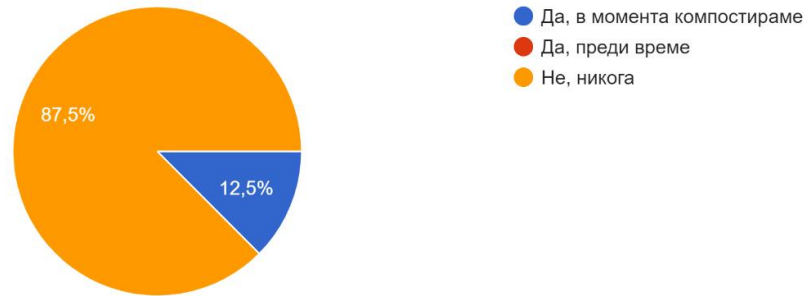
- Подхранване на почвата с получения биотор;
- Опазване на околната среда;
- Екологично възпитание на младото поколение.

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Вашето домакинство компостира ли е някога?

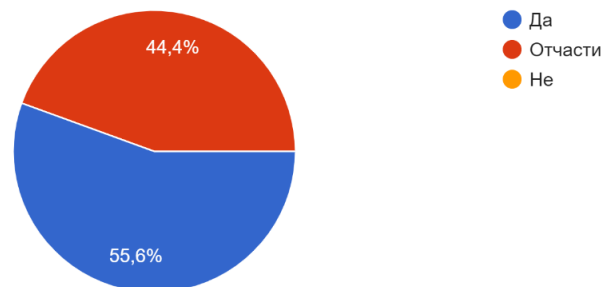
8 отговора

Графика 8

Доколко изброеното по-долу би било причина Вашето домакинство да се включи в инициативата за компостиране в общината? - Подхранване на почвата с получения биотор.

9 отговора

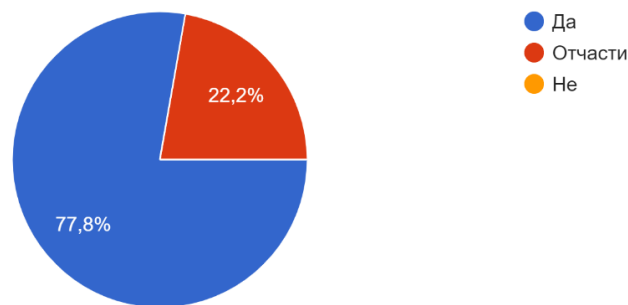
Графика 9

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Доколко изброеното по-долу би било причина Вашето домакинство да се включи в инициативата за компостиране в общината? - Екологично възпитание на децата.

9 отговора

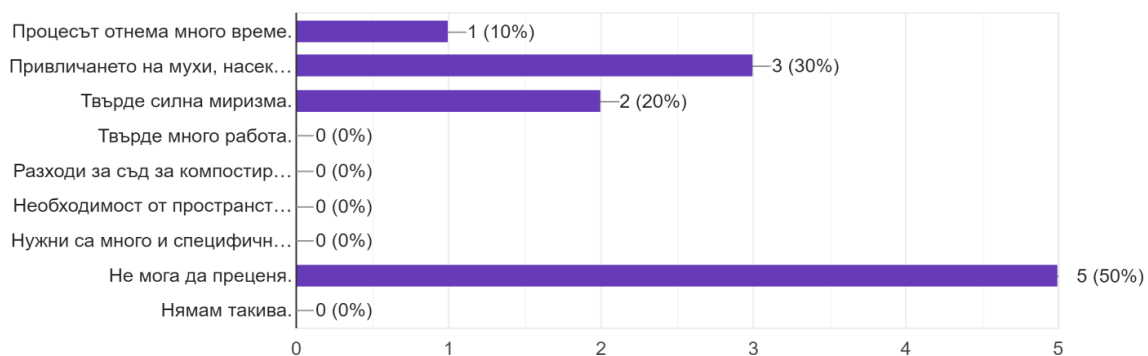

Графика 10

Като основни притеснения относно компостирането, участниците споделят опасността от привличане на мухи и насекоми, силната миризма, както и трудът, който следва да бъде положен в процеса по компостиране. Въпреки това, 1/3 от участниците в анкетата заявяват интерес да получат компостер от община Стамболово и да започнат да компостират своите отпадъци.

Какви притеснения относно компостирането имате?

10 отговора

Графика 11

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

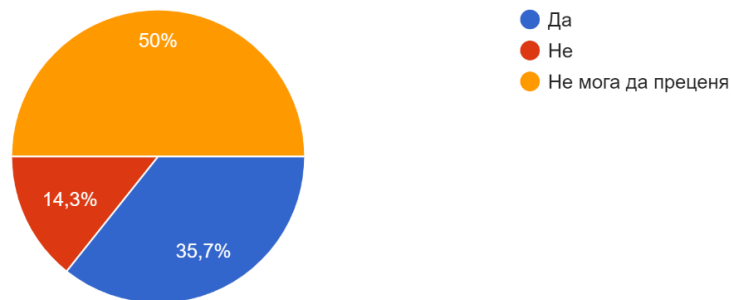

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

Общината ще предоставя безплатно компостери - специални съдове за компостиране. Бихте ли изявили желание да получите компостер?

14 отговора

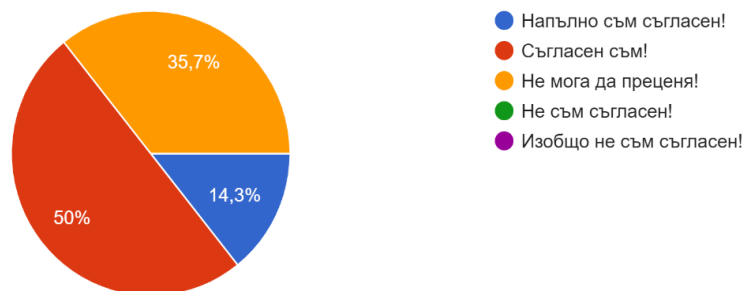
Графика 12

По отношение на предложените мерки за намаляване на емисиите на парникови газове в община Стамболово, анкетираният заявяват следното:

- Над 60% от участниците в анкетата считат, че подмяната на уличното осветление в община Стамболово със енергоспестяващо ще спомогне за намаляване на емисиите на парникови газове в общината;

Въвеждане на енергоспестяващо улично осветление.

14 отговора

Графика 13

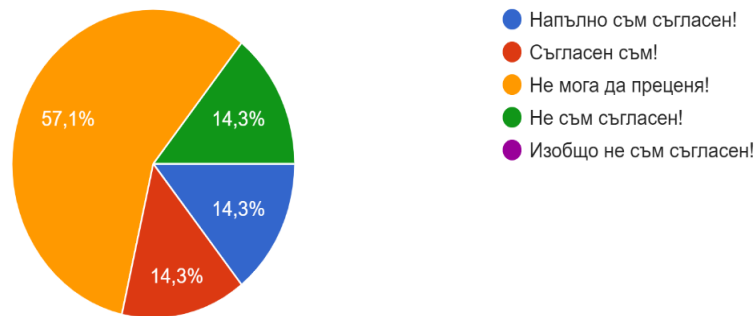

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

- Повече от половината анкетирани заявяват, че изграждането на инфраструктура за използване и зареждане на електроавтомобили не би оказала положително влияние за намаляване на емисиите парникови газове в общината;

Изграждане на допълнителна инфраструктура за използване и зареждане на електроавтомобили.

14 отговора

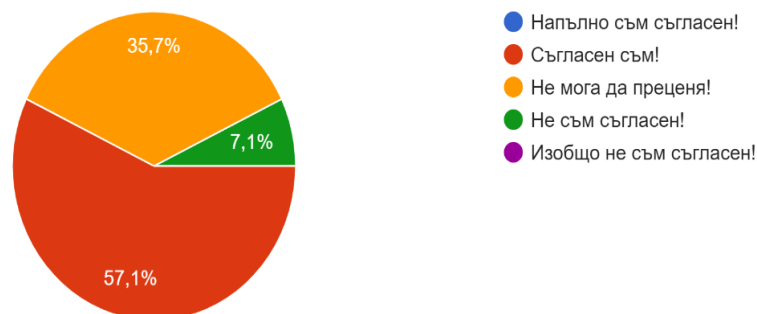

Графика 14

- Над 50 % от участниците в анкетата подкрепят изграждането на соларни станции за топла вода в обществени сгради като подходяща мярка за намаляване на емисиите от парникови газове в община Стамболово;

Изграждане на соларни инсталации за топла вода в обществени сгради.

14 отговора

Графика 15

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

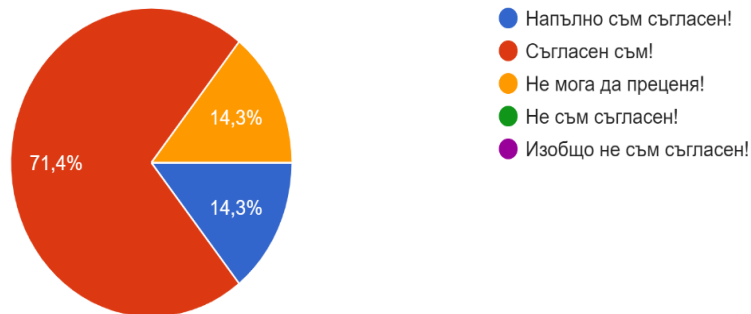

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

- Като най- подходящи мерки се считат залесяването на неизползваните общински терени, както и поддръжката на зелените площи на територията на общината;

Поддържане на добро състояние на зелените площи в община Стамболово.

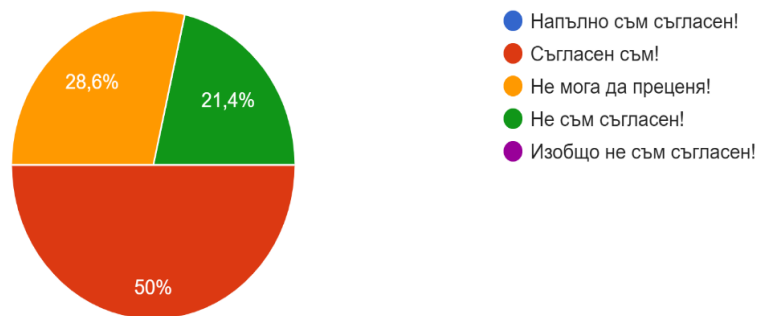
14 отговора

Графика 16

Залесяване на неизползвани общински терени.

14 отговора

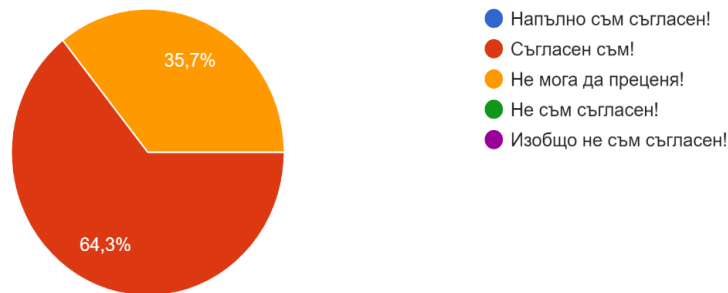
Графика 17

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

- Други подходящи мерки за намаляване на емисиите от парникови газове в община Стамболово, анкетираниите отбелязват следното:

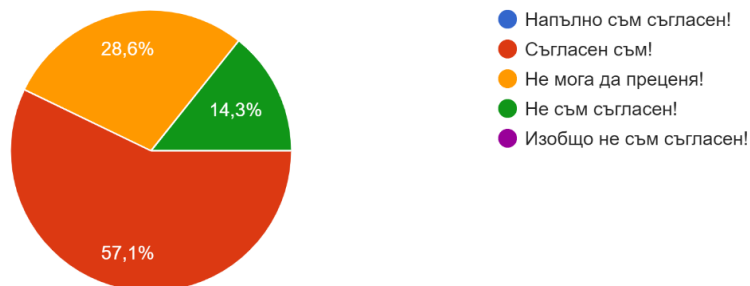
Поддръжка на пожароизвестителни системи в административните сгради.
14 отговора

Графика 18

Почистване на затлачени, замърсени и обрасли корита на дерета и реки в населените места на територията на общината, с цел повишаване на тяхната проводимост.

14 отговора

Графика 19

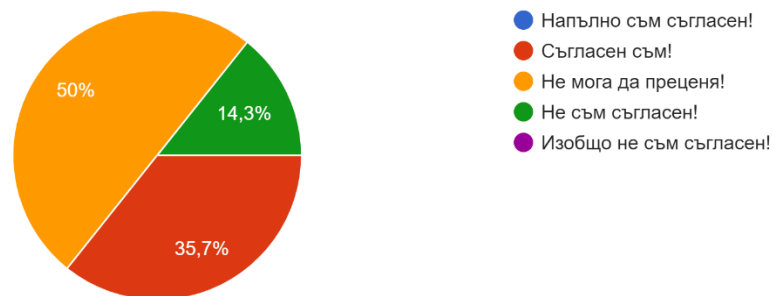

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

- Около 1/3 от анкетираните подкрепят изпълнението на Програмата за енергийна ефективност на община Стамболово, като над 40% са съгласни, че прилагането на допълнителни мерки за енергийна ефективност в общински сгради ще спомогне за намаляването на емисиите на парникови газове в община Стамболово;

Изпълнение на Програма за енергийна ефективност на община Стамболово.

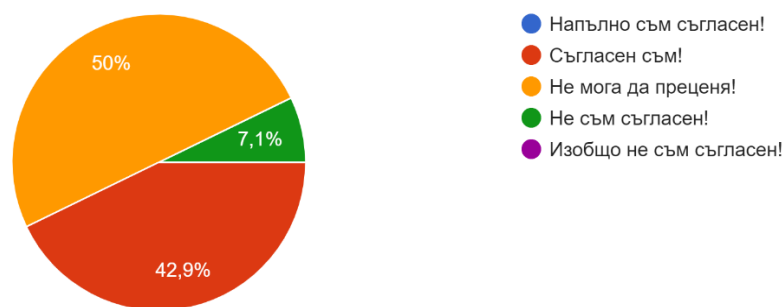
14 отговора

Графика 20

Прилагане на допълнителни мерки за енергийна ефективност в общински сгради, където е необходимо.

14 отговора

Графика 21

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

121

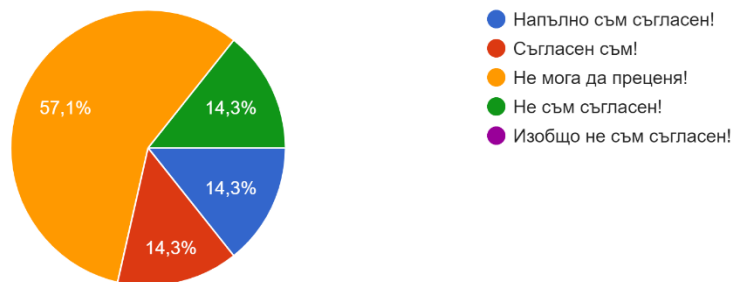

Проект № BGENVIRONMENT-4.003-0002 “Въвеждане на мерки за адаптация към променящия се климат в общините Гълъбово, Горна Оряховица и Стамболово“

- По темата за изграждане на специализирана инфраструктура и закупуването на електроавтомобили населението остава резервирано, като над 80% от анкетираните заявяват, че към този момент не могат да преценят, дали подмяната на съществуващия общински автопарк с електроавтомобили ще допринесе за намаляването на емисиите на парникови газове в община Стамболово;

Изграждане на допълнителна инфраструктура за използване и зареждане на електроавтомобили.

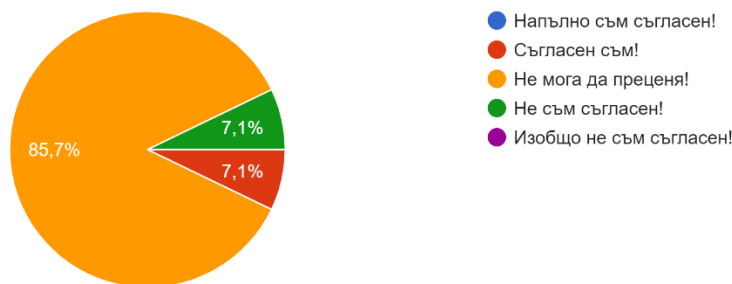
14 отговора

Графика 22

Подмяна на автомобили общинска собственост с електроавтомобили или такива с по-висок Евро стандарт.

14 отговора

Графика 23

Изпълнител: „Българска консултантска организация“ ЕООД

122